

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: **Budácz Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna.**

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 május 14. d. u. 4 órakor. Ipari és kereskedelmi szakosztály ülése.
" " 15. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
" " 16. d. e. 10 órakor. Cukorrépa-termesztő gazdák szövetsége.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztálya

1908. évi május hó 14-én (csütörtök), d. u. 4 órakor a „Köztelek”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály és a műszaki bizottság megválasztása.
 2. Titkárváltás bejelentése.
 3. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter részéről engedélyezett segélyezés bejelentése.
- Munkaprogramm: I. Mezőgazdasági iparágak fejlesztése érdekében követendő eljárások. II. Üzemi szakosztály ügyei. III. Műszaki bizottság munkaterve.
4. Folyó ügyek.

Dessewffy Aurél gróf s. k. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
közgazdasági szakosztályának

1908. évi május hó 15-én (péntek) d. u. 4 órakor a Köztelek-palota tanácstermében (IX., Köztelek-u. 8. sz., I. em.) tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Kereskedelemügyi miniszter leirata a vasúti tarifák reformja tárgyában hozzá intézett emlékiratunkra.
2. Az új vasúti üzletszabályzat.
3. A „Collis agricoles”.
4. Vetőmagvak szállítására kedvezményes tarifák engedélyezése.

Budapest, 1908 május hó 8.

Zselénski Róbert gr. s. k. szakosztályi elnök.

Tanulmányi kirándulás.

Az OMGE. műszaki bizottsága *Kuffner* Károly báró diószegi uradalmának megtekintése céljából folyó évi május hó 30-án (szombaton) tanulmányi kirándulást rendez, az uradalomban divó cukorrépa-munkálatok és állathizlalás tanulmányozása céljából.

Résztvehet e kirándulásban az OMGE. bármely tagja.

Indulás május 30-án Budapestről (*nyugati pályaudvar*) a reggel 7 órakor induló zsolnai gyorsvonattal. Erkezés Galánthára d. e. 10 órakor. Megtekintése az uradalom cukorrépa-munkálatainak. Délben az uradalom látja vendégeit a kirándulókat. Délután az uradalom és a nagyarányu hizlalás megtekintése. 1/2 óra órákor este indulás Födemes állomásra haza. Erkezés Budapestre este 9 órakor.

A dunántúli gazdatársak a Pozsony felől jövő vonattal érkehetnek Galánthára és csatlakozhatnak a kiránduló társasághoz.

A tanulmányi kirándulásban résztvevni szándékozók szíveskedjenek ebbeli szándékukat legelőbb május hó 20-ig az OMGE. titkári hivatalánál (esetleg felmerülő közös költségek fedezésére szolgáló) 5 korona egyidejű bekiűlésével bejelenteni.

A rendező-bizottság nevében:

Jeszenszky Pál,
ügyvezető-titkár.

Az 1908. év április havában befizetett alapítványi kamatok és tagdíjak:

Alapítványi kamatot fizettek.

Baranyay Géza 20 K, Markovits Antal 20 K, Reusz Henrik 20 K, Tomesvár szab. kir. város 50 K.

Tagsági díjat fizettek:

2 koronát: Grassl Hugó, Krausz Samu, Pálffy István II., Wittmann Mihály.

4 koronát: Csekey János: Derzsy László, Fischl Lipót, György Endre, Károly Rezső dr., Klotild vegyipar r.-t., Liszka Károly, Szász János.

10 koronát: Ifj. Kovács József dr., Póka Lajos.

20 koronát: Adamecz Gyula, August Zsigmond dr. Badinyi Lajos, Baik Gyula, Bajor Aladár, Ballay Lajos dr., Biratta Alajos báró, Barcza László, Baross Pál, Bartók József dr., Bauer Mihály, Berényi György, öz. Bezeredy Lajosné, Berzsenyi Gyula, Bibó Dénes, Biehn János, Bilkei Papp Mihály, Biró Lajos dr., Boross Sándor, Buttler Ervin báró, Bürgner Jakab.

Corchus Gyula, Csemez István, Cserhádi Sándor, Csitáry Béla, Csontos Miklós, Csóór Miklós.

Dessewffy Dezső, Dessewffy Emil, Dessewffy Ödön, Deutsch Adolf, Deutsch Gyula, Deutsch Samu, Deutsch Sándor II., Délvidéki földmiv. gazd. egy., Dérczy Péter, Désy Zoltán, Diel Ede, Diószeghy Zoltán, Dittfurth Móricz báró, Donogány Gergely, Döry József, Dratsay Gyula, Durkó Gábor.

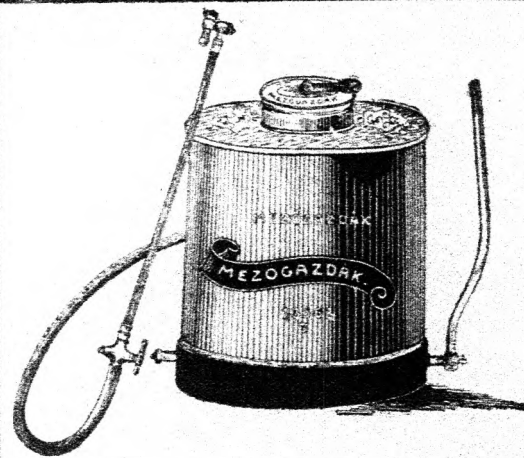
Eisler Miksa, Eisenhut Kálmán, Eibogen Károly, Első pesti spódium- és enygyár r.-t., Első magyar gypjumosó és bizományi r.-t., Emödy József, Erős Rezső, Ernst Sándor dr., Esterházy Gyula gróf, Esterházy László gróf.

Fancsovits Máttyás, Faragó Kálmán, Farkas Ferencz II., Fay József, Fischhof Henrik, Fleischer Béla, Forster Kálmán, Fördös Dezső, Frank Jenő, Freitag Kamill, Fülöp Ferencz.

Gajáry Ödön, Geist Gáspár, Geitner és Rausch, Gelléri Mór, Geregyei gazdaság, Ghymessy László, Glöck Sándor, Godor Ignác, Graenzenstein Béla, Grätzer Dani, Grünwald Sándor, Gutmann Lajos, Györy Loránd.

Haidecker Béla dr., Hajnal Sámuel, Halász Lajos II., Haldeek Ignác, Harkányi János báró, Harikovits Máttyás, Hartstein Nándor, Hatvány Béla, Hegedüs Iván, Hegedüs János dr., Heinrich Kornél, Herbert Péter, Herczog Péter báró, Herzfeld Frigyes, Herzfelder Pál, Hieronymi Károly, Hirsch Adolf, Hofherr és Schrantz, Hönig János dr., Horváth Dénes, Horváth Gyula, Hreblay Emil, Hungária vajkiv. r.-t., Husztk János.

Ibász Lajos, Inkey Béla. Jablonowski József, Jakabffy Imre, Jakabffy Ignác, Jankovich-Bésán Elemér, Jászapáti város közönsége, Jeney Gyula, Jerfy Ferencz, Jurcsák Győző, Jurenák Gyula.

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—

" B. " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 24 oldal.

Kalácsai uradalom, Kalmár Vilmos, ifj. Kammerer Ferencz, Kann és Heller, Kemény Andor, Kenessey Lajos, Kenyeres János, Keppich Henrik dr., Keso Elek, Klobusitzky János, Kobek Kornél, Kohner Henrik, Korchmáros János, Kosutány Tamás dr., Kossuth Ferencz, Kosztolányi Sándor, Kovács Károly, Kozma Andor, Koerfer István dr., Köcig-dörfer Frigyes, Köntzey Béla, Köpcesdy Elemér, Körmendy Péter, Kövér Márton, Kövér István, Krajcsóvi Lajos, Krausz Jódor dr., Krámszky Lajos, Krenn Sebestyén, Krolopp Alfréd, Krón Dénes, Kronberger Adolf, Kubik Gyula, Kuncz Jenő dr., Kuzma Gusztáv.

Lachne Hugó, Lamberger Gyula, Lamm Miksa, Lederer Károly, Lencz Ödön, Linczboth Mihályné, Lipovniczky Gyula, Lits Gyula id. Lónyay Gábor gróf, Löwy Manó.

Magyar Kázmér, Maier Emil, Majthényi Adám, Malatinszky Ferencz, Markó László, Mauthner Alfréd, Mauthner Ödön, Mauthner Pál, Mándy Géza, Máramarosm. G. E., Márics Milisáv, Meller Henrik, Meller Károly, Merkel Károly, Mesterházy Gyula, Mezőgazd. műv. egy., Mérey Lajos, Mocsary Sándor dr., Montag Lipót.

Id. Nagel Vilmos I., Nagy Gyula II., Nagy Lajos II., Nagy Sándor, Naszady István, Nedeczky Miklós, Nick Ede.

Ormódy Vilmos, Oszterreicher Bernát.

Paál József, Palkovits Sándor, Papp Imre, Papazás Lajos, Patay András, Pataky Vincez, Patzenhofer Rezső, Pálkás Andor, Péchy Elek, Péchy Zsigmond, Pfeiffer Antal, Pfeiffer Arthur, Pfeiffer Mátyas, Piušich Oszkár dr., Polgár László, Pollák Gyula, Pongrácz Frigyes gróf, Poór Jakab, Poór Titusz, Purgly János, Purgly László.

Rakovitzky István, Rätz István dr., Reich Zsigmond, Reisinger Henrik, Remenyik Imre, Reusz Andor dr., Rédy Gyula I., Rédy Gyula ifj. II., Rimler Lajos, Rosenfeld Zsigmond, Röck István, K. Ruffy Pál, Rupprecht Lajos, Rül Nándor.

Salamon Géza, Sarlay Gyula, Sauerborn Károly, Satori Mór, Schmidt Emil, Schreider József, Schöberger Lajos, Schulhof Márton, Schudek Jakab, Schwarz Gyula, Skita Sándor, Skubics József, Stern Lajos, Stera Miksa, Steiner Frigyes, Sternthal Arthur, Strem Dénes, Strobel Sándor, Suschka Richárd, Sümegvidéki gazdakör, Szabadhegyi Kálmán, Szakraida János, Szander Ferencz, Szathmáry Béla, Szávits Miklós, Szekeres Ödön, Szerb György, Széchenyi Géza gróf, Székely Salamon, Széll Lajos, Szilágyi Gyula dr., Szilágyi István, Szita János, Szitányi Géza, Szilavy János, Szója Kornél, Szűry Kálmán.

Taller Jakab, Tallian Andor, Templom József, Tibold Frigyes, Tolnay Lajos, Tolnay Pál, ifj. Tomcsék István, Tóth Ede, Truka József, Tully István.

Umrath és Tsa, Uray István, Usztanek Antal.

Vastagh János, Veitš Zoltán, Vojnits Simon, Wagner Ernő, Walla Géza, Weiser István dr., Weisz Berthold, Weisz Dezső, Weisz Henrik, Wertheim Samu, Wierzmándy Ödön, Wolf testvérek, Wolfinger Alajos, Zathureczky Márton, Zay Miklós gróf, Zichy Aladár gróf, Zmertych Imre, Zoltán József, Zsélyi László.

24 koronát: Abautornam. G. E., Bachruch Károly, Baghy Béla dr., Bartha Lajos, Blayer Lajos I., Bohus Zsigmond báró, Braun Gyula, Clayton és Schutleworth, Csikm. Gyergyóvidéki G. E., Gajdoss Gyula, Gyárfás József, Harhányi Andor báró, Helmbacher Miklós dr., Hannel Károly, Hochstädter Lajos, Hornsitzky Henrik, Inkey Antal, Keglevich István gróf, Kertész István, Lichtmann Jenő, Lonovits Gyula, Major Vendel, Marikowszky Géza, Mérey Tibor dr., Miklós Ödön, Nagel Emil ifj., Nehrebecky György dr., Patay József dr.,

Petrányi Lajos, Piušich Frigyes dr., Polatsik Béla, Regényi Gábor dr., Rochlitz Miklós, Sándor Jenő, Scsitinszky Adolf dr., Strasser Imre dr., Strasser József, Strasser Zsigmond, Schwarz Andor, Szaszar'ah Ferencz, Szatmár-Németi város közönsége, Szentivány László, Szilárdy Béla, Tangl Ferencz dr., Tomori Zoltán, Törley Báhn. Ujhelyi Imre, ifj. Vásárhelyi László, Wagner Géza dr., Wighart Ernő.

40 koronát: Binder Frigyes, Bujanovics Gyula, Francsics Mihály, Honig Izidor, Kramer József, Neumann Armin dr., Polák Ferencz, Siroky Ferencz, Szegedi keresk. és iparkamara, Szentiványi Árpád, Telegdy József, Tnaisz Lajos, Weigl József I.

50 koronát: Choria Ferencz dr.

60 koronát: Ernst Lajos, Fuchs Géza, Hetényi Aladár, Mikolits Géza.

64 koronát: Boggyay Máté, Pekár Imre.

Műszaki bizottság ülése.

(1908 május 2.)

Jelen vannak: Bolla Mihály elnöklete alatt Förster Lajos, Hofherr Albert, Karkoványi Ákos, Kodolányi Antal, Köpcesdy Elemér, Kühne Károly, Lázár Pál, Melegh Béla, Ország Róbert, Fropper Samu, Reusz Henrik, Sporzon Pál, Szabó Ferencz, Vejda Ödön; az egyesület tisztviselőikara részéről: Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Krolopp Hugó ipari szakszaktályi titkár, Mutschenbacher Emil dr. segéd-titkár, Fabricius Endre és Kovács János gyakornokok és Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár mint előadó; kimentette magát Lintner Sándor.

Bolla Mihály elnök: Midőn az ülést megnyitja, egy gyászestéről emlékezik meg, mely a bizottságot is mélyen sújtja. Ma delután temették el Renner Gusztávot, a bizottságnak egyik buzgó és érdenes tagját, aki mint az OMGE-nek egyik legregibb és leglekiismeretesebb választmányi tagja, az egyesület összműködésében is tartalmas munkásságot fejtett ki. Méltó, hogy az ő emlékeztétét bizottságunk jegyzőkönyvében is megőrkítsük. (Helyeslés.)

Mielőtt áttérnénk az ülés tulajdonképpeni tárgyára, az előadó kíván jeleztést tenni.

Jeszenszky Pál előadó: A Sárosmegyei Gazdasági Egyesület felkérésére elhatározta a bizottság, hogy Epe je közelében e nyár folyamán aratógépbemutatót rendez. Bejelenti, hogy ez irányban a kezdeményező lépések megtétek, a gépgyárosok felkértek a bemutatáson való részvételre, akik közül eddig a Magyar Kereskedelmi R.-T., a Magyar Mezőgazd. Szöv., Clayton és Schutleworth, Melicher Ferencz, Hofherr és Scirantz és Kühne Károly jelentették be, hogy részt vesznek a bemutatáson. Bejelenti, hogy a

Sárosmegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi minisztertől a szükséges költségfedezetet kérte és a kereskedelemügyi miniszter a bemutatásra szállítandó gépekre a szállítási díjkezelvényt már meg is adta. Bejelenti továbbá, hogy Ivanics gözkezelővel, amely ugy van átalakítva, hogy gőzaratást is végezhetni vele, a folyó év nyarán egy próba fog tétetni; a Magyar Kereskedelmi R.-T. szives volt a próbához szükséges aratógépeket rendelkezésre bocsátani s azokat el is küldte már a szükséges szerelés czeljából, kéri tehát a bizottság tagjait, hogy annak idején minél számosabban vegyenek részt e bemutatáson. Bejelenti végül, hogy ugyancsak a bizottság határozatából egy tanulmányi kirándulás vétetett tervbe a folyó év nyarán a diószegi uradalomba. Az uradalom tulajdonosa Kuffner Károly báró a legnagyobb készséggel várja és szívesen látja az oda kirándulni kívánó társaságot. A kirándulás május hó 30-án lesz megtartva és egy napra fog tartani. Kéri a bejelentések tudomásul vételét.

Automobil talajmívelőgépek nemzetközi versenye.

Bolla Mihály elnök: Sporzon Pál gazdasági akadémiai tanár részletesen kidolgozta az automobil talajmívelőgépek nemzetközi versenyének rendezési és bírálati szabályzatát és annak megvitatása képezi a mai ülésnek tulajdonképpeni tárgyát. Kéri, van-e az előzőleg minden bizottsági tagnak megküldött szabályzatra általános szempontból észrevétele?

Karkoványi Ákos mindenekelőtt köszönetet fejezi ki Sporzonnak, hogy daczára nagy elfoglaltságának, mely új tanszékének átvételével jár, időt szakított magának erre a nagy munkára, mely bár igen részletes, mégis olyan, hogy ezt az elaborátumot bizonyára maga Sporzon sem tartja véglegesnek s az sok tekintetben változtatásra fog szorulni. Szóval ajánlja, hogy a mai napon ne foglalkozzon a bizottság az elaborátumok minden egyes részével, hanem ossza három részre a tárgyalást és azokat a megállapodásokat, amelyeket a versenyre nézve hoznia kell. Az első rész volna az, amely az általános szervezésre vonatkozik. Ezeket beszéljük meg ma, mert ezeket minél hamarabb közzé kell tennünk, hogy a versenyhez szükséges előmunkálatokat és megtehessek a földmívelésügyi minisztert megkereshessük a támogatás érdekében. A második része ezeknek a munkálatoknak az, amely a helyi rendezésre vonatkozik, vagyis a rendezésnek részletei.

TÁRCZA.

Születési bizonyítvánnyal ellátott madarak.

Irta: Schenk Jakab, az M. O. K. asszisztense.

Minden télen egész sereg idegen madár látogat el hozzánk. Lomhán gunyasztó gatyás olyvek, vér-szomjas törpe sólymok, lármás fenyőtigók, ezira csonttollu madarak, nagy csapatokban járó pintyfélék, buvárréceék, sarki buvárok stb. foglalják el a hideg elől jobb hazába távozott vonuló madaraink helyét. Senki se tudja, hogy honnan jöttek s hogy milyen hazába térnek vissza, ha a madárvilág nagy tavaszi mozgalmá idejében őket is ellenállhatatlan erővel ragadja meg a vágy szülőföldjük újból való fölkeresésére.

Ugyanezeken kezdenek hazaszállingózni a mieink is. Ha érdeklődött is valaki irántuk ismeretlen téli szállásukon, az éppen úgy járt velük, mint mi a téli vendégeinkkel. „A lég urai” — ahogyan Lázár Kálmán gróf, régi kiváló ornithologusunk nevezte el a madarakat — nem kénytelenek utazásaik alkalmával utlevelet vinni magukkal s így illetőségüket sem lehet megállapítani.

A modern kor kielégíthetlen tudásvágya kezd véget vetni ennek a kezdetleges ősi állapotnak. A madárvonulás nagyszerű és titokzatos tüne-

ményét kutató ornithologusok annak rendje és módja szerint kiállított születési bizonyítvánnyal látják el a vonuló madarokat, amelyen csak a szülők és keresztszülők neve nincs fölírva.

Még a fészeken ül a majdnem anyányi fióka, amikor egy emlékezetes napon szörnyű dolog történik, megjelenik a madaranyakönyvvezető és valami kemény fényes tárgyat erősíti a lábára, amelytől nem tud szabadulni, akár-hogyan is erőlködik megriadt szülőjével egyetemben. A könnyű alumíniumgyűrűn rajta van a megjelölés helye és ideje, valamint egy folyószám s ezekről az adatokról gondos följegyzési alapján a mondott anyakönyvvezető mindenkor pontosan megadhatja az illető madár életkorát és illetőségét.

Az ilyen születési bizonyítvánnyal ellátott madár, bárhová is megy, mindig magával viszi azt s ha hozzáértő ember kezébe kerül, szóvalanul is teljesen megbízható vallomást tesz arról, hogy milyen uton vonul, vagy hol van a téli szállása. A madárvonulást kutatók pedig éppen ezeket keresik és pedig manapság inkább, mint valaha.

Amióta Herman Ottó metsző szatirái majdnem teljesen diszkreditálták a régi elmékedő és okoskodó kutatási módszereket és a pozitív alapon való kutatást vitték diadalra, azóta Németország szervezett egy állami madár-megfigyelő állomást *Rossitten*-ben, amely ugyan szegény halászfalu a Keleti-tenger partján

Königsberg közelében, de az átvonuló madarak mennyisége alapján szerkesztendő térképen föltétlenül a legjelentékenyebb pontok között szerepelne.

Jelenleg ez a fő és központi jelölő állomás és vezetője Thienemann J. dr. nemcsak a rossitteni illetőségű madarakat látja el születési bizonyítvánnyal, hanem tevékenysége kiterjed egész Északnémetországra, ahol minden megjelölt madárfióka a „Vogelwarte Rossitten” főirásu gyűrűt kapja. A gondosan vezetett jegyzékből természetesen megállapítható az illető madarak születési helye. Ez az egységes jelölés azért szükséges, mert a derűre-horura való kísérletezések olyan zavarokat idézhetnek elő, amelyek nagyon is kérdéssé tehetik az eredményeket. A kisebb gyűrűkre ugyanis csak egy folyószámot lehet rányomtatni.

Ezenkívül még Dániában folynak ilyen kísérletek, intézőjük Mortensen K. Viborgban. Habár ő volt a kezdeményező, mint magánember még se versenyezhet a német birodalommal.

Az ilyen módon megjelölt madarak közül eddigelő már meglepően sok példány került kézre, daczára annak, hogy a kísérletek még új keletűek és nem eléggé ismeretesek. Thienemann az eddig megjelölt 2000 madár közül 140-nek a sorsáról kapott értesítést. Az hiszem, szükségtelen annak a bizonyítgatása, hogy minden idevágó adat mennyire értékes a madárvonulás kutatására nézve s ha ezt egy példán mégis bemutatom,

Ezeket ma gyalni, mert milyen mértani stb. A foglalja mag többet hozzá proponálja, a vitatását is a lesz, hogy azonáltal kérdjenek ug vonatkozó és amennyiben vételeket teh a rendezési megállapítás és részvételek alapján szóló észrevételeit. bírálatnak az vez, bajosan ilyen gözkekel számokkal és tani olyan il való összehá nánk megbizl számoknak n dolog és az nyújt a tévedé

Ha visszae tudjuk azt, al eredményt k amilyet magu tékszámokat osztani. Az eg vagy másik fogultságot a sodik csoport részt a vizs nem is tudja működött biz bíráló-bizotts kat vesznek számokat jegy csoportba ta vizsgálat min tehát a legjók et, de ez is portja a bír szolult bizony számokat me állítsunk öss milyen értéke

inkább azért het érdeklődé

Az immáron figyelések a nyezték, hogy gyűjtőmedenc figyelőink sze mennyiség, az ezt a vidék fölvétődött a ide ez a rang nyát mértékt gölya.

Áhány És születési bizo kézrekerült, n lási irányána vezetett volna ben — Berlin éppen Erdély 5 napi utazá szepten mellet a „Grossau” használja, m valami fiók S llyenképpen honnan szárm mennyiségű g Dániától kezd nemzetségei r lásaik alkalm

Ezeket ma annyival kevésbé tudnák letárgyalni, mert nem is tudjuk még, hogy hol és milyen mértékben fog ez a verseny megtartani, milyen terület fog rendelkezésünkre állani stb. A harmadik rész pedig a bírálót foglalja magában. Ehhez lehetne talán a legtöbbet hozzászólni, de erre nézve is szóló azt proponálja, hogy hagyjuk ennek részletes megvitatását is akkorára, amikor egészen bizonyos lesz, hogy a versenyt megtarthatjuk. Mindazonáltal kéri a bizottság tagjait, hogy szíveskedjenek úgy a rendezésre, mint a bírálatra vonatkozó észrevételeiket már most megtenni, amennyiben az elaborátum alapján ilyen észrevételeket tehetnek, hogy annak idején, amikor a rendezési és bírálati szabályzatnak végleges megállapításával fogunk foglalkozni, ezeket az észrevételeket figyelembe vehessük. Ennek alapján szóló is előadja egy pár dologra nézve észrevételeit. Mindenekelőtt konstatálja, hogy a bírálóknak az a formája, amelyet Sporzon tervez, bajosan lesz keresztülvihető. Nevezetesen ilyen gézekéknek és gépeknek bírálót értékszámokkal és szorzóegységűekkel megállapítani olyan illuzórius volna, hogy ilyen módon való összehasonlítással egyáltalában nem tudnánk megbízható eredményeket elérni. Az értékszámoknak megállapítása t. i. roppant kétséges dolog és az ilyen módon való bírálat tág teret nyújt a tévedéseknek és egyéni impresszióknak.

Ha visszaemlékezünk ilyen bírálatokra, akkor tudjuk azt, akik részt vettünk, hogy sokszor más eredményt kaptunk ilyen bírálat alapján, mint amelyet magunk vártunk, mert azokat, akik az értékszámokat megadják, három csoportba lehet osztani. Az egyik csoport az, amely elfogult egyik vagy másik géppel szemben. Ezek ezt az elfogultságot az értékszámokba beleviszik. A második csoportba tartoznak azok, akik nem vettek részt a vizsgálatnak minden részében, ezek nem is tudják, hogy bizonyos irányban miképp működött bizonyos gép, ezek azt nézik, hogy a bíráló-bizottság többi tagjai milyen értékszámokat vesznek fel és maguk is ezeket az értékszámokat jegyzik a bírálati lapokba. A harmadik csoportba tartoznak azok, akik részt vettek a vizsgálat minden fázisában és nem is elfogultak, tehát a legjobb hiszeműséggel írják be az értéket, de ez is roppant egyéni dolog. Olyan csoportja a bíráló-bizottsági tagoknak, amely abszolút bizonyossággal tudná ezeket az értékszámokat megállapítani, nincs, mert bármiként állítsunk össze egy ilyen bírálati lapot, bármilyen értékeket vegyünk fel az egyes gépekre

nézve, ha a szorzóegységűt más formában csoportosítjuk, egészen más eredményt fogunk kapni. A bírálóknak ehhez a módjához tehát semmi körülmények között nem járulhat hozzá szóló, hanem kéri a bizottságot, szíveskedjék vita tárgyává tenni azt, hogy a bírálat az egyedül racionális munkaköltség alapján történjék.

Állapítsuk meg egészen pontosan, hogy mit követelünk attól a géptől; követeljük meg, ami lehető, azután végeztessük ezt el a gépekkel a lehető legegyszerűbb körülmények között és akkor vizsgáljuk, hogy az egyformán végzett munka mibe kerül és egyedül ez szolgáljon a gépek összehasonlításának alapjául.

Ami magát a rendezést, illetve annak általános részét illeti, erre nézve szóló észrevételei az alábbiak. A díjakra nézve azt javasolja, hogy keressük meg a földmivelésügyi minisztert, hogy amennyiben lehetséges, adjon módot arra, hogy az első díjat nyert gépek valamely állami birtok számára megvételessenek. Az idén rendeznek Palermóban egy nemzetközi motorikus ekeversenyt, olyanformát, mint amilyent mi akarunk rendezni és ott a díjaknál meg van mondva, hogy az első díjat nyert gépeket az olasz földmivelésügyi kormány megszerzi. Ha ezt mi is keresztül tudnánk vinni, ami különben semmi különösebb nehézségbe nem ütközik, mert ez nem a versenynek terhére irandó, de az uradalmak gépbeszerzésének terhére, akkor ezzel olyan biztosítékot adnánk a versenyzőknek, ami mindenestre sokkal értékesebb vagy legalább is olyan értékes, mint maga a díj.

Másik észrevétele szólóknak, hogy a bíráló-bizottságot, amennyiben lehetséges, már most válasszuk meg, még pedig azért, mert a bírálati módszereket, illetve az egész vizsgálatnak módját kell, hogy az a bizottság tárgyalja, amely ebben a bírálatban és vizsgálatban részt vesz.

Ezt azért is proponálja szóló, mert szeretné, hogy azokat a segéderőket, akiknek részt kell majd venniük a vizsgálat kivételében, már most tudnánk magunknak biztosítani és ha ezt a javaslatot elfogadja a bizottság, úgy legelőnyösebbnek tartaná szóló, ha ilyen vizsgálati segéderőket meg tudnánk nyerni a kir. József műegyetem két gépszerkezettani tanszékének segédszemélyzetét, akik a gépíráselektben teljes jártassággal bírnak. Hogy ezt megtehessük, illő, hogy azokat az urakat, akik ennek a segédszemélyzetnek főnökei és akik a motoroknak és gőzgépeknek megítélésében kiváló szakemberek, e bizottságba szintén bevegjük és már most alkalmat adjunk nekik arra, hogy az előkészítési munkában

résztegyenek. Nem kételkedik szóló abban, hogy ezek a professzorok szívesen fognak részt venni ezekben a munkálatokban.

Bolla Mihály elnök mindenekelőtt felveti a kérdést, hogy elfogadja-e a bizottság azt az álláspontot, hogy ezáltal tisztán csak automobilmekre terjeszti ki a versenyt, nem pedig, mint eredetileg tervezve volt, egyetemesen.

A bizottság ehhez hozzájárul.

Sporzon Pál Karkoványi érvelésével teljesen egyetért. Szóló is ugyanazt kívánta volna a bírálattól, ha nem állana mögötte a mult, mert a multban direktíva volt adva, hogy csak értékszámok és szorzóegységűtök alapján történjék a bírálat. Szóló ehhez tartotta magát, mikor ezeket a bírálati lapokat összeállította. De a legnagyobb készséggel lemond maga is a pointirozási eljárásról és ahhoz tartja magát, amit a szabályzat 18-ik oldalán mond, ahol benne van az eszméje annak, hogy szóló is a munkaköltséget akarta a bírálat alapjául vétetni. Maga is természetesen találja, hogy mondja ki a bizottság, hogy üzemből és munkateltjesítmény szerint ítéltetnek meg a gépek. Ez realisabb és a bírálóknak nézve könnyebb mód. Ami a műegyetemi segédszemélyzet igénybevételét illeti, azt maga is helyesli és szükségesnek tartja, mert önelküllük realis eredményt elérni nem is fognánk.

Lázár Pál szükségesnek tartja kijelenteni, mivel hivatkozás történt rá, hogy annak idején tényleg felállította azt a tételt, amit a külföldön is elfogadtak és követtek, hogy csakis a munkaköltség képezheti alapját a megbírálásnak, de ezt csak a bírálat technikai részeire állapította meg és egyúttal az értékszámoknak is helyet adott, de csakis a gazdasági bírálatnál. A bírálati rendszer akkor van helyesen alkalmazva, ha mindkét ezen részét fogadjuk el.

Ami Karkoványi javaslatát illeti, azt hiszi szóló, hogy teljesen helyes mederben fog a tárgyalás folyni, ha a szövegen levő kérdést részletezzük is, mert a keretet nagyon szépen megadta Sporzon. Kijelenti még szóló, hogy maga is szeretné, ha műegyetemi kartársainak közreműködését a bizottság biztosítaná.

Rubinek Gyula akeceptálja azt a munkafelosztást, melyet Karkoványi javasolt, de mind e a három résznek el kell készülnie, még mielőtt a nyilvánosság elé lépne, úgy hogy még ebben a hónapban el kell készülnie a tervezetnek, hogy ősszel megkezdhesük az akciót, mert nyáron nem dolgozhatunk semmit. Javasolja tehát, hogy a mai ülés válassza meg a bíráló-bizottságot, hogy az maga készítse el a bírálati tervezetet, de még ebben a hónapban üljön össze. Ezen tervezet alapján azután nagyon könnyű lesz a bírálati eljárást kidolgozni. Feltétlenül érdekünk, ha a jövő évben ezt a versenyt meg akarjuk tartani, hogy nyáron elkészüljön ez a program, mert nyáron, mikor a bizottság kiküldöttje a gyárosokkal tárgyalni fog, ezek mindenesetre érdeklődni fognak a részletek iránt, de azonkiül a földmivelésügyi miniszternek is be kell terjesztenünk a részletes programot. A pointirozást szóló okvetlenül figyelembe veendőnek tartja. A díjazásra nézve helyesli, hogy az állam vegye meg az első díjat nyert gépet.

Bolla Mihály elnök kimondja tehát, hogy a bizottság elfogadta Karkoványi javaslatát s hogy proponálni fogja a miniszternek az első díjat nyert gépnek megvételét az állam részére.

Lázár Pál: Egyik előző ülésen szóló indítványt tett arra nézve, hogy kéressék fel a földmivelésügyi minisztert, hogy a verseny céljaira egy nagyobb, 25,000 koronás díjat tűzzön ki. Ezt az indítványt az akkori ülés el is fogadta és kéri szóló, hogy ezt a határozatot továbbra is tartsa fenn a bizottság.

Jeszenszky Pál kifejti, hogy tulsok volna a földmivelésügyi minisztertől a verseny rendezési költségein felül még 25,000 koronát díjakra kérni s ezenfelül még azt is, hogy a legjobb gépet vegye meg. Véleménye szerint szerényebb díjat kell a földmivelésügyi minisztertől kérni.

inkább azért történik, mert éppen idehaza keltet érdekelté.

Az immáron 15 esztendő felőle magyar megfigyelés a Fehér gólyára nézve azt eredményezték, hogy Erdély keleti része valószínűs gyűjtőmedencéje a vonuló gólyáknak. Megfigyelésünk szerint „megszámlálhatatlan” az a mennyiség, amely ősszel és tavasszal érinti ezt a vidéket. Természetesen már régebben fölvetődött az a kérdés, honnan szedi magát ide ez a rengeteg, a lakosság szaporodási arányát mértéklenül tulszárnyaló mennyiségű gólya.

Ahány Északnémetországban és Dániában születési bizonyítvánnyal ellátott gólya eddig kézrekerült, mind arról tanuskodott, hogy vonulási irányának egyenes folytatása Erdélyen vezetett volna keresztül. Egy Weseram községben — Berlin mellett — született gólyát meg éppen Erdélyben ért utól a végete és pedig 5 napi utazás után Keresztény-zigeten, Nagyszében mellett. A német forrás természetesen a „Grossau” és „Hermanstadt” helységneveket használja, mert ősi szokás szerint Erdélyben valami fők Szászországot sejt.

Ilyenképpen már némileg érthető, hogy honnan származik az a „megszámlálhatatlan” mennyiségű gólya. Hogyne volna sok, amikor Dániától kezdve egész Észak-Németország gólyanemzetségei mind erre felé veszik útjukat vonulásaik alkalmával. Legalább eddig ez a látszat.

Egész biztossággal csak akkor lehet nyilatkozni a dologról, ha minél több ilyen megjelölt gólyát sikerül majd kézrekeríteni hazánkban.

Mint hogy a gólya lábán lévő gyűrű lőtávolságból már látható, azért a tudományos érdekre való hivatkozással tán szabad megközelekedni azt a kérést, hogy ha találkozik valaki ilyen megjelölt gólyával, ne sajnálja tőle elvenni a születési bizonyítványát. Egrészt ugye se pusztulhat ezáltal számottevő madármennyiség, másrészt pedig a külföld — szokása szerint — nem madárvédelmi intézkedéseinknek fogja tulajdonítani azt, ha magyar földről nem kap híreket a megjelölt madarakról, hanem egészen másnak, t. i. a sokszor emlegetett „ázsiai állapötök”-nak. Egyébként 1908 nyarán hazánkban is megkezdődnek ezek a kísérletek, még pedig a Magyar Ornithológiai Központ vezetésével, amely minden komolyan érdeklődőnek szívesen nyújt idevonatkozólag bővebb fölvilágosítást.

Mindezek kapcsán már most az a kérésünk, hogyha valakinek kezeügyébe kerül egy ilyen gyűrű — bármilyen fölrát is legyen rajta — szíveskedjék azt esetleg a madár lábával együtt, de mindenesetre a faj, valamint az elejtés idejének és helyének pontos megjelölésével a Magyar Ornithológiai Központ (Budapest, VIII. k., József-körút 65. l.) beküldeni. Arról azután már gondoskodunk, hogy a külföldre menő adatok a magyar érdek szemmel tartásával kerüljenek illetékes helyükre.

A bizottság elhatározta, hogy mielőtt tárgyalásokat folytatna, felkéri a földművelésügyi minisztert a rendezési költségek és 10,000 K. összegű díjak megadására.

Lázár Pál: Miután most egy elsőrangú technikai kérdéssel van szó, kéri, hogy a bíráló-bizottság megalakításakor Nagy Dezső műegyetemi tanárt is válassza be a bizottság, aki elsősorban önjáró ekékkel nagyon sokat foglalkozott, arra szabadalma is van s egyúttal megisztelnék őt azzal, hogy a bíráló-bizottság elnökévé válasszák. Ez annál inkább méltányos, mert két műegyetemi professzort ugyanis megválasztunk s a Nagy Dezső megválasztása feltétlenül mérvadó lesz a többi műegyetemi tanárok részvételére is.

A bizottság ehhez hozzájárul.

Ezután **Sporzon Pál** részleteiben is előterjesztette az általa kidolgozott rendezési szabályzatot, amelyet a bizottság részenként megvitattott. Az egyes pontokhoz Propper Samu, Lázár Pál, Krolopp Hugó, Köpöcsy Elemér, Szilassy Zoltán és Jeszenszky Pál ajánlottak módosításokat. A megvitattott és elfogadott szabályzat lényege az, hogy a verseny ideje augusztus hava, helye pedig valamely állami ménésbirtok, legcélszerűbben Mezőhegyes; a versenyen résztvevő gépeket, melyek a szabályzatban egyenként fel vannak sorolva, az OMGE. titkári hivatalánál legkésőbb 1909. évi június hó elejéig kell a kitűzött nevezési díjjal együtt beküldeni.

A költségvetést 15,000 koronában állapította meg a bizottság s azonkívül elhatározta, hogy a földművelésügyi minisztertől 10,000 koronát kér díjakra. A bírálói szabályzat megvitatását a bíráló-bizottság fogja végezni, melynek tagjaivá a bizottság a következőket választotta meg: **Bánda Donát**, **Schimane Emil** és **Nagy Dezső** műegyetemi tanárokat, két műegyetemi asszisztent, **Sporzon Pált**, **Karkoványi Ákost** és **Köpöcsy Elemért**, mint előadókat, továbbá **Bolla Mihályt**, **Melegh Bélát**, **Kühne Károlyt**, **Hofherr Albertet**, **Récsy Miklóst**, **Jankovics Lőrinczet**, **Nick Edét**, **Förster Lajost**, **Reusz Henriket**, **Jeszenszky Pált** és **Krolopp Hugót**.

Bolla Mihály elnök köszönetet mondva **Sporzon**nak fáradozásáért s a jelenvoltaknak érdeklődésükért, az ülést bezárja.

Törvényjavaslat a kivándorlásról.

(**B. B.**) **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter eleget téve ígéretének, folyó hó 9-én a ház elé nyújtotta az új kivándorlási törvényre vonatkozó javaslatot.

Alig 5 esztendő óta van életben az 1903. évi IV. t.-cikk és máris általánossá vált az a beismerés, hogy revízióra szorul. Maga a belügyminiszter a törvényjavaslat indokolásában rámutat arra, hogy az 1903. évi törvény életbeléptetése óta, tehát 5 év alatt a kivándorlók száma 800,000-re

emelkedett. Meg kell jegyeznünk, hogy a miniszternek ez a kimutatása, melyet a magyar statisztikai évkönyvből vett, jóval alulmarad a valóságon. A külföldi kikötővárosok hajóállomásairól beszerzett adataink nyomán azt látjuk, hogy az utolsó 5 év alatt több mint 1 millió ember vándorolt ki Magyarországból.

Természetesen, ennek az óriási vérvesztésnek okát nem szabad egyedül a kivándorlási törvény tökéletlenségében keresnünk. Igen fontos szociális és gazdasági mozzanatokon kívül talán már maga a kor szelleme is elősegíti az emberekben a kivándorlási vágyat s a szerencsevadászatot és a kóborlási hajlamot a betegességig fokozza.

Az 1902. évben tartott országrészi kivándorlási kongresszusok a kivándorlás fő okaként még mindig az inséget és nyomorúságot jelölték meg, azóta azonban ez a mozgalom lélektanilag is óriási átalakulásokon ment keresztül. Ma már a kérdés tanulmányozói és a népelet ismerői tisztában vannak azzal, hogy a honelhagyásnak legfőbb rugója a meggazdodási vágy vagy pedig a nálunk ki nem elégíthető szerzési ösztön és míg a magyarországi meg az amerikai munkabérek között fennálló nagy differenciákat kiegyenlitenünk nem sikerül, addig a kivándorlás legfőbb hajtórugója is működésben marad és ellene vajmi keveset tehetünk.

Mindazonáltal kétségtelen, hogy a kivándorlási mozgalom beteges elfajulásában a kérdés törvényes rendezésénél felmerült hiányosságok és tökéletlenségek is közreműködtek. Így nézetünk szerint legnagyobb baj az volt, hogy a törvénynek czélszerű és üdvös intézkedéseit sem lehetett megvalósítani; mert igaz ugyan, hogy már az 1903-ik évi törvény is több ponton megszorította a költözködés szabadságát, a családfők, a kiskorúak és a védkötelesek kivándorlása elé tiltó korlátokat igyekezett állítani, az utlevél nélkül való kivándorlást pedig törvénybe ütközőnek mondván ki, az ily jogosulatlan kivándorlást előmozdítókat büntetéssel sújtja, de a gyakorlatban ezek az embercsempészet ellen hozott szigorú intézkedések nem voltak végrehajthatók és így nem is volt meg a várt hatásuk, amit legjobban bizonyít az,

hogy az engedély nélkül kivándorlók száma is folytonosan szaporodik.

Rendkívül megnehezíti a jogosulatlan kivándorlás megakasztását az a körülmény, hogy az egy fiemei magyar kikötőállomáson kívül nekünk nincsenek kikötőink s így kivándorlónk jó része idegen területeken lép hajóra, ahol utlevél nélkül is vállalják szállítását. Míg a külföldi s különösen a németországi hajóstársulatokkal nem tudunk olyan megállapodásra jutni, hogy azok csak engedélyezett kivándorlóinkat szállítsák tovább, addig a jogosulatlan kivándorlás meggátolására irányuló minden szigorú törvényes tilalom dacára sem érünk célzt, mert az ország határát nem lehet olyan sűrű rendőri kordonnal körülvenni, hogy azon az emberek ki ne szökhessenek.

De hiba volt már nézetünk szerint abban is, hogy az utlevelek iránti kérvények elbírálására hivatott hatóságok képtelenek voltak mérlegelni már csak a kérvények óriási számánál fogva is azt a körülményt, hogy vajjon a kérvényező kivándorlása nem ütközik-e a kivándorlási törvény tilalmaiba; és itt meg kell jegyeznünk, hogy az utlevél-ügynek mai kezelése mellett a jövőben sem látunk elegendő biztosítékot arra, hogy a kivándorlási törvény tilalmait az utlevélkiadásoknál lelkiismeretesen mérlegelhessék.

Nagy hibája az 1903. évi IV. törvény-cikknek, hogy engedélyezte a magánügynöki intézményt, amennyiben az engedélyezett vállalkozók meghatalmazottjaik által képviselhetették magukat a vidéken, akik tapasztalat szerint mesterségesen is fokozták a kivándorlási mozgalmat. Mi mindvégig tiltakoztunk a magánügynökségek engedélyezése ellen, míg végül az egymást követő visszaélések a belügyi kormányt arra bírták, hogy efféle meghatalmazást többé ne adjon és a kiadott engedélyeket is visszavonja.

Tulságosan enyhék a mai törvénynek a kivándorlásra csábítókat sújtó megtorló intézkedései. A legmagasabb büntetés idáig két havi elzárás és 600 korona pénzbüntetés volt, ami tapasztalat szerint egyáltalán nem rettentette vissza a titkos ügynököket és az embercsempészetet foglalkozókat.

Hiánya volt a törvénynek, hogy a kivándorlási adminisztrációnak összes felada-

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST

RESZVÉNY TÁRSULAT

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő-készletek

tait a kül
gatási ha
érdekelt tá
be s mind
az illetékes
zöknek, ho
olyan tag
akik földm
lemmel fog
a valóságb
alakult vo
aligha vár
semmiféle
rendelkeze
lás mozg
nyerhetett

A most
mészeter
kérdés gy
fennálló t
len intézk
a közérde

El kell
javaslat sz
haladást j
sen, mint
érdek me
kiskorúak
fékezendő
esetben ad
ha igazolj
tosítva va
ellenőrizn
nehogy eg
módon ki
keresetké
kötelezett
honvédel
kor kimor
számára
güknek e
miniszter
is csak 50
vése ellen

Módsi
kozokra
amennyib
zótól köv
hanem h
egyúttal
tak intéz
szüntetés
az egy b
véve, a h
ország bá
irodát ny
kalmazha

Fokoz
védeni a
szemben
rendelkez
20,000 k
sújtja a v
kivándorl

A kö
CZE
sajtó
Való

tait a különben is agyonterhelt közigazgatási hatóságok vállaira hárítván, az érdekelt társadalmat egyáltalán nem vonták be s mindössze annyi szerepet juttattak az illetékes hatóságokon kívül álló tényezőknél, hogy a kivándorlási tanácsba 10 olyan tagnak a kinevezését rendelte el, akik földmíveléssel, iparral és kereskedelemmel foglalkoznak. A kivándorlási tanács a valóságban meg sem alakult; ha megalkult volna is, hathatós működést tőle aligha várhatott volna az ország, miután semmiféle olyan kísérlettel nem rendelkezett, amelynek révén a kivándorlás mozgalmába közvetlen betekintést nyerhetett volna.

A most benyújtott törvényjavaslatról természetesen nem várhatjuk a kivándorlási kérdés gyökeres megoldását, legföljebb a fennálló törvénynek hézagos vagy tökéletlen intézkedéseit módosíthatja és javíthatja a közérdeknek megfelelőleg.

El kell ismernünk, hogy ez a törvényjavaslat szemben a mai törvényvel óriási haladást jelent. A javaslat épp oly erélyesen, mint bátran siet a fenyegetett közérdek megoltalmazására akkor, mikor a kiskorúaknak aggasztó mérvű kivándorlását fékezendő, ezek számára csak abban az esetben adja meg a kivándorlási engedélyt, ha igazolják, hogy elhelyezésük eleve biztosítva van. Fokozott szigorral kívánja ellenőrizni a javaslat a családfőket is, nehogy egy utlevél megszerzésével könnyű módon kibujhassanak a hozzájuk tartozó keresetképtelenek eltartásának családfői kötelezettsége alól. De legerélyesebben a honvédelmi érdeket védi meg a javaslat, mikor kimondja, hogy a 17 éven felüli férfiak számára mindaddig, míg védkötelezettségüknek eleget nem tettek, a honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg is csak 50—1000 K.-ig terjedő óvadék letétele ellenében adhat kivándorlási engedélyt.

Módosítja a javaslat a szállító vállalkozókra vonatkozó rendelkezéseket is, amennyiben ezentul nemcsak a vállalkozótól követel 100,000 korona óvadékot, hanem helyettesétől is 50,000 koronát s egyúttal a kivándorlási meghatalmazottak intézményét egyszersmindenkorra megszüntetvén, megtiltja, hogy a vállalkozók az egy budapesti kivándorlási irodát kivéve, a határszéli állomásokon kívül az ország bármely részében is kivándorlási irodát nyithassanak vagy közvetítőket alkalmazhassanak.

Fokozott gondossággal igyekszik megvédeni a javaslat a kivándorlók érdekeit, szemben a szállító vállalkozóval s ezen rendelkezéseinek hatályosabbá tétele végett 20,000 koronáig emelhető pénzbüntetéssel sújtja a vállalkozót vagy helyettesét, ha a kivándorlók érdekében megállapított ren-

delkézések ellen vételi fog. Ujra szervezi a kivándorlási tanácsot, melynek nagyobb működési kört biztosít ugyan, mint a mai törvény, benne azonban lényegében mégis inkább csak a belügyminiszter véleményező testületét kontemplálja.

Végül a javaslat büntetőjogi határozatai rendkívül szigorú megtorló intézkedéseket tartalmaznak a kivándorlásra csábító és a jogosulatlan kivándorlást elősegítők ellen. Míg a mai törvény csak kihágást ismer s a maximális büntetést két havi elzárásban és 600 korona pénzbüntetésben szabja meg, addig a javaslat a kivándorlásra való csábítás egyes eseteiben három évig terjedhető fogházzal büntethető vétséget, a visszaesés eseteiben pedig 5 évig terjedhető börtönnel büntethető büntetést állapít meg. Ez az indokolt szigor kétségtelenül megadja a lehetőséget az eredményesebb védekezésre, mire nézve a mai törvénynek enyhe rendelkezései erőtlenségnek bizonyultak.

A törvényjavaslatnak nézetünk szerint még mindig vannak egyes hiányosságai s ezekre vonatkozó észrevételeinket a részletes ismertetés folyamán szintén előadjuk; általánosságban azonban nemcsak elfogadjuk, de örömmel üdvözöljük ezt a törvényjavaslatot, mely Andrássy belügyminiszter kristálytisza célzatainak és Hadik János gróf államtitkár vaskezének nyomát viseli.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya közelesem foglalkozni fog a javaslat tárgyalásával s ez alkalommal módjában lesz a módosításokra vonatkozó indítványait megállapítani és előterjeszteni. Mi most tisztán néhány fontosabb észrevételre fogunk szorítkozni, az lévén célunk, hogy a törvényjavaslatnak úgy előnyei, mint esetleges hézagaira a figyelmet már jőleve felhívjuk. Evégből az alábbiakban először is a törvényjavaslat új intézkedéseit ismertetjük és méltatjuk fejezetenként, azután pedig függelékként a törvényjavaslatnak teljes szövegét tesszük közzé.

A törvényjavaslat részletes ismertetése és méltatása.

I. A kivándorlásról általában.

Ez a fejezet a kivándorlási jog megszorítására vonatkozó intézkedéseket tartalmazza. A javaslat a mai törvényhez képest újabb korlátokat állapít meg, melyekkel a kiskorúak, a hadkötelesek és bizonyos esetekben a családfők kivándorlásának akár gátat vetni.

Az 1. § meghatározza a kivándorlás fogalmát s a mai törvényhez képest új intézkedése az, hogy a belügyminiszternek felhatalmazást ad a külföldre való munkásközvetítés-ügyének rendeleti uton való szabályozására. Felhatalmazást ad arra is a belügyminiszternek, hogy az időszaki munkát keresőkre is kiterjeszthesse a törvény általános rendelkezéseit. Ennek az a

jelentősége van, hogy nagy munkáshiány esetén a kormány a ma Németországba akadály nélkül özönlő munkás csapatok mozgalmát megszoríthatja.

A 2. § fenntartván a mai törvénynek a kivándorlás tekintetében fennálló korlátozásait, ezeket kiegészíti és új tilalmakkal szaporítja. Így eddig a törvény csak a kiskorú nőknél és a 15 éven aluli férfiszemélyeknél követeli annak igazolását, hogy a külföldön elhelyezésükről gondoskodva van; a javaslat e körülmény igazolásának kötelezettségét minden kiskorúra kiterjeszti. Így tehát a 24 éven aluli kivándorlónak igazolnia kell, hogy gondoskodtak elhelyezéséről. Ennek a korlátozó rendelkezésnek gyakorlati értéke természetesen attól függ, hogy mit fogadnak el igazolásnak. Ha egy egyszerű levél kellő biztosítéknak vétetnék, úgy az eféle levélgyártásból csakhamar jövedelmező ipar fejlődhetne.

Nagyjelentőségű a 2. §. b) pontjának az a rendelkezése, hogy azok a férfiszemélyek, kik 17-ik életévüket betöltik, addig, míg a védtörvényen alapuló állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt állanak, csak a belügyminiszternek a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg irásban kiadott engedélyje alapján vándorolhatnak ki. Ez az engedély is csak akkor adható meg, ha a folyamodó 50—1000 K.-ig megállapítható óvadékot tesz le. Jogot ad ezenkívül e szakasz a miniszteriumnak, hogy nagyobbaránya kivándorlás esetén a védkötelesek kivándorlását egy-egy évre általában vagy egyes törvényhatóságokra nézve megtilthassa. Ez a pont a honvédelem érdekeit védelmezi erélyesen és teljes joggal. Míg fennáll az általános szolgálati kötelezettség elve, addig lehetetlenség eltérni azt, hogy a védkötelesek alól egyes polgárok kivonják magukat és még csak a hadmentességi adót se fizessék. Különben már az 1903: VI. t.-cz. 2. §-a felhatalmazza a miniszteriumot arra, hogy az állam vagy valamely részének biztonsága érdekében a fegyveres erő kötelekébe tartozó egyének részére megszüntesse az utlevelek kiadását.

A c) pont annyiban tér el az 1903: IV. t.-cz.-től, amennyiben ezentul nemcsak a szabadságvesztésre, de a pénzbüntetésre elítéltek se vándorolhatnak ki, míg a pénzbüntetést le nem fizették.

Az e) pont a családfők kivándorlását korlátozza egy új intézkedéssel. Eszerint nem vándorolhatnak ki azok, akik otthon maradó keresetképtelen és így segélyükre utalt hozzátartozójuknak kellő ellátásáról nem gondoskodtak.

Örömmel üdvözöljük ezt a rendelkezést, melynek felvételét már az 1902. évi országgyűlési kivándorlási kongresszusok erélyesen sürgették, az lévén felfogásuk, hogy elsősorban a tehetetleneket kell védenünk s azért a törvény a családfői kötelesek alul való lelkiismeretlen kibuvásokra jogot nem adhat. Igaz ugyan, hogy az amerikai pénz az itthonhagyottaknak sokszor segítségükre siet, de egyre nagyobbodik azoknak száma, kik keresetképtelenül hagyatván, közellátásra szorulnak.

A h) szintén új pont, kimondja a kivándorlási tilalmat azokra nézve is, akik külföldről államköltségen szállítottak haza s a szállítási költséget meg nem térítették. Ezzel a javaslat egyszerűen egy szokásba jött kalandor tempót akar megszüntetni.

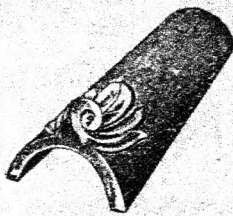
E fejezet többi szakaszai változatlanok maradtak.

Összegezés: A javaslatnak minden új rendelkezését szükségesnek tartjuk és helyeseljük. Azonban aggodalmunk van a végrehajthatóság tekintetében. Tudvalevő ugyanis, hogy a kivándorlási törvényből folyó gátló körülményeket az utlevélhatóságoknak kell megvizsgálniok és

A kontinens legmodernebb és legmunkaképesebb

CZEMENTC SERÉPGEPEI,

sajtói s aczélformái, mindentéle czementáru készítésére.
Valódi czementfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalat

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzemben lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében

mérlegelniük. De most már kérdés, hogy akkor, mikor Magyarországon 300,000 utlevelet adnak ki és mikor egy-egy alispán 10,000—15,000 utlevél iránti kérvény fölött dönteni köteles: képes-e a személyes körülmények mérlegelésére? Képes-e megvizsgálni minden kérvényező magánviszonyát a kilencz pontban megállapított törvényes tilalom szempontjából? Ennek a feladatnak a közigazgatás lelkismeretesen nem felelhet meg. Itt tehát kétségtelenül valamely kiegészítő szervezet szükségessége jelentkezik. Ennek módját keresni kell. A törvény végrehajtható-ága érdekében fenntartjuk azt a javaslatunkat, hogy a *kivándorolni szándékozók névsora a községházában kifüggesztendő*, hogy a törvényes tilalmak szempontjából észrevételeknek helye lehessen és előzetes figyelemzetésben részesülhessenek mindazok, kiket a kivándorlás miatt magánjogi sérelem fenyeget.

II. A szállító vállalkozók.

Ez a fejezet a szállító vállalkozókra vonatkozó rendelkezéseket új alapokra fekteti. Lehetőséget ad külföldieknek is az engedély megszerzésére, miután az egyetlen fiúmei kikötőn át ugye so lehetséges lebonyolítani az egész kivándorlási forgalmat. Másfelől azonban a vállalkozók működési körét megszorítja, a visszaéléseket gátló tilalmakat szaporítja és a hatósági ellenőrzést hatályosabbá teszi.

A 6. §-ban új rendelkezés az, hogy a szállítói vállalkozónak adandó engedély az országgyűlésnek bejelentendő.

A 8. § szerint az engedélyezett vállalkozó 100,000 korona óvadékot, helye tesse pedig 50,000 K. óvadékot köteles letenni.

A 10. § szerint a vállalkozó szállítói díj-szabályzatát nem kíván kormányhatósági jóváhagyást, mint eddig; egyszerűen bejelentendő a belügyminiszternek. Ez azért célszerű rendelkezés, hogy idegen vállalatok tarifaharca esetén az engedélyezett ne legyen megkötve.

11. §. A vállalkozó kivándorlási irodát állíthat fel Budapesten, ezenkívül Fiumében és a vasúti állomással bíró határszéli városokban egyet-egyet. *Egyéb fiútelepet nem állíthat fel, kivándorlási meghatalmazottakat (ügypököket) nem alkalmazhat.* A mai törvény megengedi kivándorlási meghatalmazottak alkalmazását, noha ezt a rendszert Andrassy belügyminiszter rendeleti uton beszüntette. A gazdaságosság a magánügynöki rendszer ellen küzdött már az 1903. évi törvény megalkotásakor és sajnálunk lehet, hogy a kormányzat csak öt év megannyi káros tapasztalata után igazolta felfogásunk helyességét.

Kikötik a következő szakaszok, hogy kik lehetnek a kivándorlási irodákban alkalmazottak; tilalmazzák ezeknek az üzleti forgalom arányában való díjazását s kimondják, hogy állami, törvényhatósági, községi, postai, vasúti alkalmazottak, lelkészek, tanítók, italméréssel foglalkozók ily irodák alkalmazottjai nem lehetnek.

Fontos újítást tartalmaz a 15. §, mely úgy rendelkezik, hogy a kivándorlásra vonatkozó bármiféle felvilágosításokat az engedélyezett irodák is csak arra való külön felhívásra küldhetik meg az érdeklődőknek.

Osszejegyzés: E fejezetben foglalt rendelkezé-

sekkel tökéletesen meg vagyunk elégedve. Észre vételre egyedül az ad okot, ami a rendelkezésekből hiányzik. Eddig a kivándorlás adminisztrációjából az érdekelt társadalmat kizárták. Ügynöki hálózatra bízták a közvetítést. Most a magánügynökségeket is kiküszöbölték. A fiúmei, esetleg budapesti és határszéi irodákon kívül egyetlen szervezet nincs, melynek érdeke vagy hivatalos oka volna törődni a kivándorlás mozgalmával. Az utlevelet engedélyezi az alispán vagy a rendőrkapitány. A visszaéléseket ellenőrzi a közigazgatás meg a határszéli rendőrség. A belügyminiszter támogatja a kivándorlási tanács. A kivándorlás egész lebonyolítását ellenőrzi egyetlen kivándorlási biztos. Hol van azonban a társadalom? Ne lehetne az érdekelt társadalomnak valamelyes ellenőrző, vizsgálódó, felderítő szerepet juttatni? Nem lehetne e ország-részenként erkölcsileg megbízható férfiakból szervezett bizottságokkal a tanácsot olyan kiegészítő szervekhez juttatni, melyek révén látásával és hallásával közelebb férköznék a falu bajaihoz? A közgazdasági előadókól, kik a vármegye szociális és gazdasági viszonyait különben is figyelemmel kísérik, ne lehetne megteremteni a vidéki bizottságok hivatalból való előadói karát? Nem-e azon fordul meg az igazi kivándorlási politika, hogy megelőző intézkedésekre életrendi uton is képesek legyünk, amire a legjobb tanácsokat a népmozgalmat közvetlenül figyelő vidéki szervezetek szolgáltatnák!

Hiánya a javaslatnak, hogy a társadalmat még csak nem is igyekszik beállítani a kivándorlási politika szolgálatába, pedig ennek szociális tartalmat csakis a közérdeklődés adhat. E hiánynak a pótlására is módot kell tehát keresnünk.

III. A szállító vállalkozó és a kivándorló közti jogviszony.

E fejezet rendelkezései fokozott gondossággal igyekeznek megvédeni a kivándorlók érdekeit, szemben a vállalkozóval. A 20. § kimondja, hogy a kivándorlóval a szerződés csakis az irodahelyiségben köthető meg. A vállalkozók alkalmazottjai tehát nem kereshetik fel a kivándorolni szándékozót, nem járhatják semmiféle jogezim alatt a falut. Fontos újítás a 24. §. Eddig a kivándorló csak abban az esetben léphetett vissza a szerződéstől, ha a hajó késedelme egy hétnél tovább tartott. A javaslat szerint bármely okból visszaléphet s a szállítási díj neki azonnal visszatérítendő.

IV. A kivándorlási alap.

E fejezetben foglalt rendelkezések csak annyiban változtak, hogy ezután a vállalkozónak és helyettesének levont óvadéka és kiszabandó bírsága is a kivándorlási alapot fogja gyarapítani. A 29. §. d) pontja a kivándorlási alap jövedelmeként jelöli meg a kivándorlottak pénzének kezelésével és hazaszállításával megbízandó pénztintézet által fizetendő jutalékot is. Ez a pont benne van a mai törvényben is, de sajnos, a kilátásba helyezett megbízható pénztintézet apró és z aroló bankok helyettesítik. A kivándorlottak pénzének lezélére vonatkozó célszerű intézkedés tehát még mindig a jövő feladatának maradt.

V. Hatóságok.

Ez az elnevezés alig fedezi a fejezet tartalmát, mert itt csak a kivándorlási tanácsról esik szó, mely nem annyira hatósági funkciót teljesít, mint inkább csak véleményező testülete a belügyminiszternek, aki köteles véleményét adni, de akinek véleményét elfogadni senki se köteles. Egyébként a tanács szervezetében az a változás fog történni, hogy míg a mai törvény értelmében a tanács a miniszteriumok kiküldöttjein kívül 10, földműveléssel, kisiparral és kereskedelemmel foglalkozó tagból állt, addig a javaslat szerint: négy tagot ad a főrendiház, négyet a képviselőház, kettőt a budapesti kereskedelmi és iparkamara, egyet az OMGE., egyet a Magyar Gazdaszövetség, kettőt a nemzetgazdasági tudományokkal foglalkozó egyénekből nevez ki a belügyminiszter. Ez tizennégy tag. Kiegészítik a tanácsot a miniszteriumok kiküldöttjei. Összesen 22 tagból áll.

A kivándorlási tanács öt év óta van meg a papíron, de a valóságban meg nem született. Feleslegesnek találja ezt az apparátust a belügyminiszter és méltán. Kiegészítő szervezetek nélkül a mai tökéletlen kivándorlási statisztika tanulságai alapján ez a tanács a kivándorlás mozgalmának mélyébe semmiféle betekintést nem nyer. Tájékozottságával aligha szolgálhatja a belügyminisztert, ki a hozzáérkező jelentésekből sokkal jobban isméri a helyzetet. Ha tehát ez a tanács a már említett helyi bizottságoknak, továbbá az Országos Statisztikai Hivatal jelentései révén nem jut kontaktusba a hivatásos nyomozókkal, akkor működésének a belügyminiszter szempontjából alig tulajdoníthatunk nagyobb jelentőséget, mint a királyi tanácsosoknak a királyi szempontjából. Csakis a kivándorlás szociális szervezeteinek kiépítése esetén tulajdonítunk a tanácsnak, mint központnak, nagyobb fontosságot s működésének egyik tanulságos mozzanatát abban látunk, ha időszakonként az országgyűlésnek a kivándorlásról, ennek életrendi megokolásával együtt jelentést tenne és előterjesztésében a tapasztalt bajok orvoslására vonatkozólag is javaslatok foglaltatnának.

VI. Büntető határozatok.

A javaslat szigorú védő tendenciája leginkább a büntető határozatokban jut kifejezésre. Míg az 1903. IV. t.-cz. a csábítás szigorubb eseteit is csak kihágásnak micősítette, addig a javaslat vétségeket és büntetteket ismer fel.

A 37. § szerint, aki kivándorlásra csábít, az vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal és 2000 K. ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

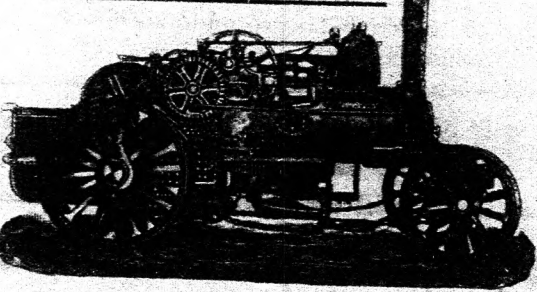
Aki a törvény által korlátozott személyt csábít kivándorlásra, ugyancsak vétség miatt hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal és 1000 K.-tól 4000 K. pénzbüntetéssel büntetendő.

Végül pedig aki ezt a cselekményt üzletszerűen követi el vagy ha jelen törvény alapján már büntetve volt, büntetve miatti öt évig terjedhető börtönnel és 2000 K.-tól 8000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

38. §. Hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal (és 1000—4000 K.) büntetendő, aki belügyminiszteri engedély nélkül segítkezik a kivándorlás közvetítésében, kiv. hirdetések

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és Magyarországi igazgatósága
gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

vagy k
terjeszt
öt évig t
sújták.

Uj a
zárásal
lás célj

Rendk
csempész
jedhető f

Sulyos
vállalkoz
mulasztá

E büntet
pénzbírsá

A 47.
és bünte
vesztést i

Igen fo
Eddig es
törvényss

vállalatok
Engedély
közölni.

nyomatva
a törvény
sabb hird

jelent.

Figyele
szerint a
kihágások
széli ren

határrend

Végül
fejezet, h
teit a kiv
megfelebb

A javas
szigoruak
törvényss

elzártaf
szigor
itt. Csupa

titkos ügy
hogy az e
hatása ne

Az 51.
vándorlói
töltésbe

szonosság
Oriási vi
minisztern

ket létre
A jogosult
az esetben

ország, N
visszatart

magyar a
hajóstarsa

hogy utlev
veszik, ma

foganatosi
belügymin

pései ered
Itt emlí
megegyezé

mokkal a
vonatkozó

vagy közleményeket közzé tesz vagy ezeket terjeszti. Ha pedig már büntetve volt, akkor öt évig terjedhető börtönnel (és 2000—8000 K.) sújtják.

Uj a 40. §., mely két hónapig terjedhető elzárással (és 800 K.) bünteti azt, aki kivándorlás céljából tilalom ellenére utra kél.

Rendkívüli szigorral sújtja a 41. §. az embercsempészetet, üzletszerű elkövetését két évig terjedhető fogházzal (és 4000 K.) büntetvén.

Súlyos büntetést ró a javaslat a kivándorlás vállalkozóra vagy helyettesére is kötelességmulasztás, vagy a törvény megsértése esetén. E büntetés 5000 K.-tól 20,000 K. ig terjedhető pénzbírság, mely az óvadékból vonatik le.

A 47. §. a törvényben megállapított vétségek és büntettek elkövetőire kimondja a hivatalvesztést is.

Igen fontos módosítást tartalmaz a 49. §. Eddig csak az került sajtóvétség miatt a kir. törvényszék elé, aki nem engedélyezett szállító vállalatok hirdetésnyeit közölte és terjesztette. Engedélyezett vállalkozó hirdetésait szabad volt közölni. Ezután ezt sem szabad. És minden nyomtatvány utján elkövetett kihágás és vétség a törvényszék elé kerül. Ez az intézkedés gyorsabb bírósági eljárást és szigorubb büntetést jelent.

Figyelemreméltó újítás az is, hogy a javaslat szerint a határrendőrség működési területén a kihágások fölötti rendőri bíráskodást a határszéli rendőrkapitány vagy a meghatalmazott határrendőrségi tisztviselő fogja gyakorolni.

Végül pedig azt az újítást tartalmazza ez a fejezet, hogy az I. és II. fokú hatóságok ítéleteit a kivándorlási biztos a belügyminiszternél megfellebbezheti.

A javasolt megtorló intézkedések kétségkívül szigorúak, ha tekintetbe vesszük, hogy a mai törvény szerint a büntetés maximuma két hónapi elzárás és 600 K. pénzbüntetés. A fokozott szigor azonban sehol se lehet jogosultabb, mint itt. Csupán az 1906—1907. év folyamán 640 titkos ügynököt marasztaltak el. Ez bizonyítja, hogy az enyhé büntetőhatározatok megfélemlítő hatása nem érvényesült.

VII. Záróhatározatok.

Az 51. §. kimondja, hogy jogosulatlan kivándorlóknak más állam területén való feltartóztatása érdekében az illető államokkal a viszonzosság alapján megegyezések létesíthetők. Óriási vivmányozásba menne, ha a belügyminiszternek sikerülne azokat a megegyezéseket létrehozni, melyekre a javaslat providál. A jogosulatlan kivándorlás ellen csupán abban az esetben nyernénk biztos védelmet, ha Németország, Németalföld és az Egyesült Államok visszautasítanak az utlevéllel nem rendelkező magyar alattvalókat. De ha csak a német hajótársasággal lehetne olyan szerződést kötni, hogy utlevél nélkül kivándorlóinkat fel nem veszik, már ez is többet érne minden idehaza fogantatható rendőri intézkedésnél. Vajha a belügyminiszternek ez irányban megindított lépései eredménnyel végződnenek.

Itt említjük meg, hogy a viszonzosság alapján megegyezésre kellene törekednünk egyes államokkal a kivándorlásra, illetőleg átvándorlásra vonatkozó statisztikai adatok kicserélésére is.

A törvényjavaslat újításainak kiemelése és észrevételeink előrebocsátása után a gazdaközönségre nézve nagyjelentőségű törvényjavaslatot alább szó szerint közöljük.

Törvényjavaslat a kivándorlásról.

I. FEJEZET.

A kivándorlásról általában.

1. §. Kivándorlóknak tekintendő az, aki tartós kereset céljából külföldre távozik.

E törvény hatálya rendszerint nem terjed ki azokra, akik valamely európai államba egy évnél rövidebb időre meghatározott munkák teljesítése végett távoznak. A belügyminiszter azonban a szükséghez képest rendeleti uton ezeket is kiterjesztheti e törvénynek vonatkozó rendelkezéseit.

A belügyminiszter a külföldre való munkaközvetítésnek és a munkások külföldi államokba történő szerződötetésének szabályait az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg ugyancsak rendeleti uton megállapíthatja. Ugy az ebben, mint az előző bekezdésben foglalt felhatalmazás alapján tett intézkedésekről, nemkülönböztetve ezeknek megváltoztatásáról az országgyűléshez jelentést kell tennie.

2. §. A kivándorlás tekintetében a következő korlátozások állapíthatnak meg:

a) Atyai hatalom alatt álló kiskorúak atyjuk nélkül csak atyjuknak írásban adott és hatóságilag hitelesített, a gyámság alatt lévők pedig gyámjuknak gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezése mellett s ezenfelül mindkét esetben csak akkor vándorolhatnak ki, ha igazolva van, hogy rendeltetési helyükön való elhelyezésük biztosított.

Kiskorú nők és 15 éven aluli férfiszemélyek szülőik egyike nélkül csak akkor vándorolhatnak ki, ha az előbbi bekezdésben felsorolt feltételeken kívül az is igazolva van, hogy rendeltetési helyükig teljesen megbízható felnőtt személyek kíséretében utaznak.

b) Férfiszemélyek azon évi január hó 1-től kezdődőleg, melyben 17-ik életévüket betöltik, addig, míg a védőtörvényen alapuló állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt állanak, csak a belügyminiszternek a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg írásban kiadott engedélyje alapján vándorolhatnak ki. Az engedély csak akkor adható meg, ha a folyamodó a belügyminiszter által 50-től 1000 K-ig terjedhető összegben megállapított óvadékot előzetesen leteszi.

Az óvadék bevonatik, ha önhibája miatt az illető utlevéle érvényességének leteltéig haza nem tér.

A miniszterium a védőkötelesek nagyobb arányú kivándorlása esetén az ezen pont első bekezdésében megjelölt férfiszemélyek kivándorlását egy-egy évre általában vagy egyes törvényhatóságokra nézve is megtilthatja. E tilalomról az országgyűlésnek jelentést kell tennie.

Nem vándorolhatnak ki továbbá:

a) azok, kik ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt büntető eljárás van folyamatban, továbbá a szabadságvesztésre vagy pénzbüntetésre elítéltek a büntetés végrehajthatósága idejében;

b) azok a szülők, akik 15 éven aluli gyermeküket otthon hagyni szándékoznak anélkül, hogy állandó gondozásukat kellően biztosították volna;

c) azok, akik otthon maradó, keresetképtelen és így segélyükre utalt hozzátartozójuknak kellő ellátásáról nem gondoskodtak;

f) azok, akik a rendeltetési helyig való utazáshoz szükséges pénzzsszeggel nem bírnak vagy nem felelnek meg azon feltételeknek, melyek

abban az államban, hová kivándorolni akarnak, a bevándorlásra vonatkozólag meg vannak szabva;

g) akik részére valamely külállam kormányja vagy valamely gyarmatosító vagy hasonló terület vagy magánszemély által tervezett telepítés céljából egészen vagy részben ingyenes szállítás vagy a szállítási költségek előlegezése helyezett kiállításba;

h) akik külföldről államköltségen szállítottak haza s a szállítási költséget meg nem térítették;

i) akik a kivándorlásban egyéb törvények rendelkezései értelmében korlátozva vannak.

3. §. Minden kivándorlóknak abba az államba szóló utlevéllel kell ellátva lennie, amelybe kivándorolni szándékozik.

4. §. A belügyminiszter a kivándorlást olyan államba vagy területre, hol a kivándorlók élete, egészsége, erkölce vagy vagyona komoly veszélynek van kitéve, meghatározott időre általában vagy csak bizonyos foglalkozású és kora egyénekre nézve megtilthatja.

5. §. A belügyminiszter a kivándorlást bizonyos meghatározott oly utvonatra vagy utvonalakra szoríthatja, amelyek az állami felügyelet és a kivándorlók érdekei megóvása szempontjából legmegfelelőbbeknek mutatkoznak.

II. FEJEZET.

A szállító vállalkozók.

6. §. Annak, aki kivándorlók szállításával akar foglalkozni, erre engedélylyel kell bírnia.

Az engedélyt a belügyminiszter adja meg. Az engedély megadása az országgyűlésnek bejelentendő.

A belügyminiszter az engedélyt nyert szállító vállalkozóval e törvény rendelkezéseinek korlátai közt szerződést köthet.

7. §. Kivándorlók szállítására engedélyt nyerhetnek:

1. Magyarországon lakó oly vállalkozók, kik magyar állampolgárok, ha büntetést vagy nyereségvesztéstől elkövetett vagy a jelen törvénybe ütköző vétség miatt büntető eljárás vagy szabadságvesztés büntetése alatt nincsenek; büntetést vagy nyereségvesztéstől eredő vagy a jelen törvénybe ütköző vétség vagy kihágás vagy az 1881: XXXVIII. vagy az 1903: IV. törvényekbe ütköző kihágás miatt elítélve nem voltak, erkölcsi és megbízhatósági tekintetben alapos kifogás alá nem esnek és külföldre való telepítéssel vagy gyarmatosítással nem foglalkoznak;

2. hazai kereskedelmi társaságok, ha a személyes felelősséggel tartozó társasági tagoknak, részvénytársaságoknál pedig az igazgatósági tagoknak többsége Magyarországon lakó magyar állampolgár és a felelősséggel tartozó, illetőleg az igazgatósági tagok az 1. pontban felsorolt kellekek tekintetében alapos kifogás alá nem esnek;

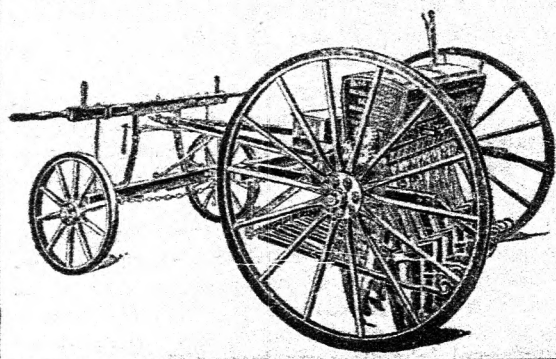
3. külföldi vállalkozók, egyesek vagy társaságok vagy külföldön tartózkodó magyar állampolgárok:

a) ha Magyarországon területére helyettes állítanak, aki őket a szállítási üzletről eredő összes ügyekben egy a hatóságok, mint egyesek irányában teljes joggal és felelősséggel képviseli;

b) ha az engedély alapján folytatott egész üzletük tekintetében a magyar törvényeknek és a magyar bírói és közigazgatási hatóságoknak magukat alávetik, a külföldi kikötőben való ellenőrzést is lehetővé teszik és külföldre való telepítéssel vagy gyarmatosítással nem foglalkoznak.

Helyettes az ország területén lakó oly magyar állampolgár lehet, aki az 1. pontban megszabott kellekeknek vagy oly hazai társaság, mely a 2. pontban megszabott kellekeknek megfelel.

A LEGJOBB VETŐGÉP

A SZAB. „LOSONCZI DRILL” MAGYAR GYÁRTMÁNY.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel szivesen szolgál

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPCYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

A helyettes csak a belügyminiszter jóváhagyása mellett alkalmazható.

8. §. Aki szállítási engedélyért folyamodik, köteles kimutatni, hogy a követelményeknek megfelelően kivándorlók szállítására képes és óvadékul előzetesen legalább 100,000 koronát tesz le.

A helyettes részéről belügyminiszteri jóváhagyás előtt külön legalább 50,000 korona óvadék teendő le.

9. §. Az engedély csak bizonyos országokra, országrészekre vagy helyekre, a tengerentúli szállítóknál pedig csak bizonyos kikötőhelyekre nézve adható.

10. §. A vállalkozó köteles szállítói díjszabályzatát a belügyminiszternek előzetesen bemutatni. A bejelentett díjknál magasabb szállítási díj nem szedhető.

11. §. A vállalkozó, illetőleg helyettes Budapestben egy kivándorlási irodát állíthat fel.

A belügyminiszter megengedheti, hogy a vállalkozó vagy helyettes a budapesti egy irodán kívül hazai tengeri kikötőben és vasúti állomással bíró határszéli városokban vagy községekben is állíthasson fel egy-egy irodát.

Ily irodák felállítására azonban csak abban az esetben adható engedély, ha azt a kivándorlás célszerű lebonyolítása okvetlen szükségessé teszi.

Az irodák felállítására adott engedélyt a belügyminiszter bármikor megvonhatja.

Az engedély megadása és megvonása az országgyűlésnek bejelentendő.

A vállalkozó a szállítási üzletéből kifolyólag meghatalmazottat (megbízottat, ügynököt, kirendeltséget vagy bármi néven nevezendő közeget) nem alkalmazhat és fióktelepet nem állíthat fel. Az eddig alkalmazott meghatalmazottak és létesített fióktelepek működése e törvény életbelépésekor megszűnik.

12. §. Irodavezetéssel csak oly állandóan alkalmazott hivatalnok bízható meg, aki e törvény 7. §-ában a vállalkozó helyettesére megszabott feltételeknek megfelel.

A belügyminiszterhez előzetesen be kell jelenteni az alkalmazni szándékolt irodavezetőket és a segédzemélyzet tagjait s ezek működésüket csak akkor kezdetük meg, ha a belügyminiszter a bejelentést tudomásul vette.

Az irodák vezetői és egyéb alkalmazottjai a belügyminiszter kívánságára bármikor azonnal elbocsátandók.

13. §. Az irodák vezetői és egyéb alkalmazottjai csak előre meghatározott rendes díjazásban részesíthetők.

Tilos az általuk megkötött vagy közvetített szerződések számának arányában való vagy a vállalkozó vagy a helyettes üzleti forgalma arányában változó díjazás, a nyereségben való részesítés, valamint ezen tilalom kijátszására szolgáló bármely más díjazás, jutalmazás és költség megtérítése.

14. §. Állami, törvényhatósági, községi, postai, távirtdai és vasúti alkalmazottak, lelkészek, tanítók, italmérségi engedéllyel bíró egyének nem lehetnek helyettesek, irodavezetők vagy egyéb irodai alkalmazottak.

15. §. Tilos a vállalkozónak és helyettesének vagy bármely alkalmazottjának a kivándorlásra vonatkozó bármiféle más felhívást, tájékoztatást közzétenni vagy bárkinek megküldeni, mint a menetrendre, ellátásra és a szállításra vonatkozó egyszerű ismertetést. Ezek az ismertetések is csak az engedélyezett irodák belső helyiségeiben tehetők közzé és ugye ezek, valamint a kivándorlásra vonatkozó bármiféle felvilágosítások csak arra való külön felhívásra küldhetők meg az érdeklődőknek.

16. §. A vállalkozónak és helyettesének adott engedélyt, illetőleg jóváhagyást a belügyminiszter bármikor megszüntetheti vagy megvonhatja.

17. §. A vállalkozó alkalmazottjainak a kivándorlási üzlet körében előforduló minden ténykedéséért magánjogilag felelős.

A helyettes alkalmazottjaiért magánjogilag elsősorban maga a helyettes s másodsorban a vállalkozó felelős.

18. §. A vállalkozó által letett óvadék az üzlet köréből eredő s a hatóságokkal és a kivándorlókval szemben fennálló összes kötelezettségek, valamint a büntetések és költségek vagy bírságok biztosítására és fedezésére szolgál.

A helyettes által letett óvadék csak oly kötelezettségek, büntetések, költségek és bírságok fedezésére szolgál, melyek az általa ellátott üzlet köréből erednek. Ha azonban a helyettes

óvadéka elegendő fedezetet nem nyújt, a mutatózó hiánya a vállalkozó óvadékából vonandó le.

Az óvadék minőségét, letételének, kezelésének, a vállalkozó vagy a helyettes kötelezettségeinek teljesítésére szükséges összeg kifizetésének, az óvadék újból kiegészítésének és a fennmaradó összeg visszaadásának módozatait a belügyminiszter rendeletileg állapítja meg.

19. §. A hazai vállalkozó, a helyettes és a Magyarország területén működő irodák kötelesek bekötött és a belügyminiszter által hitelesített, a kereskedelmi törvény szabályainak megfelelő könyveket és a levelezésekről másolókönyvet vezetni, kapott üzleti leveleiket pedig megőrizni.

Az ügykezelést, valamint a használandó szerződés mintáját a belügyminiszter rendeletileg állapítja meg.

A belügyminiszter, illetőleg megbízottja, valamint a rendőri hatóságok jogosítva vannak az ügykezelést bármikor megvizsgálni, a könyvekből kivonatot venni s általában a vállalkozó, helyettese és irodája eljárását ellenőrizni.

III. FEJEZET.

A szállító vállalkozó és a kivándorló közti jogviszony.

20. §. A vállalkozó a kivándorlók szállítását csak megelőzőleg a 11. §-ban jelzett irodában kötött írásbeli szerződés alapján teljesítheti.

A belügyminiszter a külföldi vállalkozónak megengedheti, hogy a szerződéseket a saját külföldi irodájában, vagy amennyiben ilyen nem volna, a vele üzleti összeköttetésben álló más oly külföldi vállalat külföldi irodájában is megköttesse, mely vállalatért maga a vállalkozó teljes felelősséget vállal s amely magát a magyarországi kivándorlás tekintetében a magyar törvényeknek kifejezetten aláveti.

Az adott engedélyt a belügyminiszter bármikor megvonhatja.

Az engedély megadását és megvonását az országgyűlésnek be kell jelenteni.

21. §. Utlevéllal el nem látott, valamint a kivándorlásban a 2. §-szerint korlátozott egyének szállítására szerződést kötni tilos.

22. §. A szerződés három példányban állítandó ki, amelyek egyike a kivándorlónak kézbesítetik, a másik a vállalkozónál, illetőleg az irodánál marad, a harmadik — bélyegmentes — példányt pedig köteles a vállalkozó, illetőleg az iroda a szerződés megkötését követő 8 nap alatt a kivándorló lakhelye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének megküldeni.

A szerződésnek következőket kell tartalmaznia:

1. a szállító vállalkozó nevét és a kivándorló teljes nevét, korát és lakhelyét;
2. az utirányt és azon hely megjelölését, hova a szállítás elvállaltatott;
3. az indulás pontos idejének, tengerentúli szállításhoz a használandó hajó nevének és a hajó indulása napjának megjelölését;
4. ugy vasuton, mint hajón az osztálynak, ezenfelül a hajón a térségnek meghatározását, amelyet a kivándorló és családja a podgyászszal együtt igényelhet;
5. a szállítási díjnak és hajón utazásnál a biztosítási díjnak is pontos megjelölését számmal és betűvel;
6. e törvénynek a szállító kötelességeiről és az esetleges panaszok orvoslásáról szóló rendelkezéseit.

Az ország területén kötött szerződés magyar nyelven vagy hasábonsan: magyar nyelven és a kivándorlónak anyanyelvén állítandó ki.

23. §. A vállalkozó a kivándorlóval szemben köteles:

1. őt és podgyászát a szerződésben megjelölt helyre, az ugyanabban meghatározott és semmi- esetre fel nem emelhető díjért elszállítani;
2. egészséges, tiszta, elegendő ellátásról és elszállásolásról az egész uton gondoskodni, ha csak a szerződés azt nem állapította meg, hogy a szárazföldi uton erről a kivándorló maga gondoskodik;
3. ingyenes orvosi ápolásról, utközben való elhalálozás esetén eltemetéséről gondoskodni;
4. a családfőt baleset ellen, a podgyaszt sérülés és elvesztés esetére a belügyminiszter által jóváhagyott díjszabályzat szerint biztosítani;
5. ha az utazás a kivándorló önhibáján kívül késedelmet vagy megszakítást szenved, őt ezen veszteségi idő alatt minden külön díj nélkül teljesen ellátni, elszállásolni s mihielyt lehet, őt

és podgyászát a rendeltési helyre tovább szállítani.

Ellenben tilos:

1. a szállítási és biztosítási díjra nézve oly megállapodást létesíteni, hogy a kivándorló azt egészben vagy részben utközben teljesítendő munkával egyenlítse ki, vagy pedig csak rendeltetési helyére érkezése után fizesse meg;

2. a kivándorlótól a szerződésben megjelölt szállítási és biztosítási díjon felül bármely díjat vagy szolgálatot követelni, elfogadni vagy a kivándorlónak előleget adni;

3. a kivándorlót tartózkodási helyének vagy foglalkozásának szabad választásában korlátozni.

24. §. Ha a kivándorló a hajóra szállás előtt a szerződéstől bármely okokból visszalép, a szállítási díj neki a vállalkozó részéről azonnal negtérítendő.

25. §. E törvény 10. §-ának második bekezdésével, ugyszintén a 22., 23. §§. rendelkezésével ellenkező megállapodások és a 20., valamint a 21. §. rendelkezései ellenére, nemkülönben az engedéllyel nem bíró vállalkozókkal kötött szerződések érvénytelenek.

26. §. A vállalkozó azokat az egyéneket, akiket a 21. §-ban foglalt tilalom ellenére szállít ki, köteles ingyen visszazállítani.

27. §. A tengerentúli szállításhoz a vállalkozó gondoskodni köteles, hogy a hajó, melylyel a kivándorlók szállítatnak, a tervezett utra teljesen készen, szabályszerűen berendezve, felszerelve és élelmiszerekkel ellátva legyen.

Ugyanezen kötelesség terheli a hajó vezetőjét is.

28. §. Kivándorlók szállítására alkalmas hajóknak tekintetnek e törvény értelmében mindazok a személyszállító tengeri hajók, melyek Európán kívül levő kikötőkbe közlekednek és a kereskedelemügyi miniszter által megjelölt hajóosztályozó intézetek valamelyike részéről első osztályúnak minősítettek.

A belügyminiszter az ilyen belföldi kikötőből induló hajók minősége, biztonsága, berendezése, felszerelése és lehetőleg hazai élelmiszerekkel ellátása, utasok és hajószemélyzet orvosi vizsgálata, beteg egyéneknek kizárása, végül a hajóra szállás, valamint a kivándorlónak egészségi és erkölcsi védelme tárgyában a földmivelésügyi és a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg részletes utasításokat adhat ki.

IV. FEJEZET.

A kivándorlási alap.

29. §. Az 1903. IV. t.-cz. alapján létesített kivándorlási alap a hazájukba visszatérni szándékozó vagyontalanok utiköltségeinek részben vagy egészben fedezésére, továbbá a kivándorlottaknak a külföldön való utbaigazítására, munkával ellátására, részükre menedékhelyek létesítésére, vallási és szellemi szükségleteik istápolására, jótékony czélokra, valamint a kivándorlók ellenőrzéséből felmerült rendkívüli költségek fedezésére szolgál.

Ez az alap fenntartatik:

a) az állami költségvetésbe e célra felveendő összegből;

b) az utlevélkiállítási díj címén befolyó összegnek a bélyeg és kiállítási költségek levonása után fennmaradó részéből;

c) a szállító vállalkozók által fizetendő és az engedélykíratban meghatározandó díjakból;

d) a kivándorlottak pénzének kezelésével és hazaszállításával megbízandó pénztintézet által fizetendő s szerződésileg megállapítandó évi jutalékból;

e) a 2. §. b) pontja alapján bevont óvadékokból;

f) a vállalkozókra és helyettesekre e törvény 45. és 46. §-ai alapján kiszabandó bírságokból.

30. §. A kivándorlási alap a belügyminiszter kezelése és rendelkezése alatt áll, aki arról az évi zárszámadásokban számol el.

Ha a belügyminiszter a 29. §-ban megjelölt czélok valamelyikére a kivándorlási alpból a miniszterelnöknek pénzt utal át, az átutalt összegekre nézve számadási kötelezettség a miniszterelnököt terheli.

31. §. Utasítatik a miniszterium hogy a kivándorlottak által megtakarított pénzek elhelyezésének, kezelésének és hazaszállításának biztosításáról a magyar királyi postatakarékpénztár vagy valamely megbízható hazai pénztintézet bevonásával lehetőleg gondoskodjék.

32. §. Aki a részére engedélyt látószól által elvándorlóményét felhívás

33. §. négy, két, egy, és egy, belükbe két, e köző e kinevoz

A főtál ki képvisel A tar haláloz szünik vagy e küldte, tanácslata sz

Az id a meg. pótlánd Az o ujból m döttek

34. §. tes eln ügyren A tar miniszr ságügy és közv hivandó viseltel

35. §. leggel nek me 36. §. alá van delt seg vetésbe köteless nak ell pedig a

37. §. valótlan kivándó jedhető büntetés Aki k személyt aki vaia utján, n terjesztv vándorlá három é 4000 K-

Aki a ményt ü cselekm törvény büntetve még el börtönne pénzbüm

38. §. belügym gyás (7. szállit v nem eng natkozat más mó három é 4000 K-i Ha a cselékné vényben

V. FEJEZET.

Hatóságok.

32. §. Budapest székhellyel kivándorlási tanács szerveztetik.

A tanács a szállító vállalkozók és helyetteseik részére, valamint az irodák felállítására adandó engedély, illetőleg jóváhagyás megadásánál, korlátozásánál vagy megvonásánál a belügyminiszter által előzetesen meghallgatandó; ezenfelül a kivándorlásra vonatkozó minden kérdésben véleményét a belügyminiszterrel közölheti s ennek felhívására véleményt adni köteles.

33. §. A kivándorlási tanács áll: négy-négy, a főrendiház és a képviselőház, két, a budapesti kereskedelmi és iparkamara, egy, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és egy, a Magyar Gazdaszövetség által saját kebelükből választott, két, a nemzetgazdasági tudományokkal foglalkozó egyének köréből a belügyminiszter által kinevezett tagból.

A főrendiház és a képviselőház az elnökeik által kijelölendő husz főrendiházi tag, illetőleg képviselő közül választja kiküldötteit.

A tanács tagjainak megbízatása két évre terjed. A tanácsai részleg megszűnik: lemondás vagy halálozás esetén, vagy ha a választott tag megszűnik a főrendiház, képviselőház, azon kamara vagy egyesület tagja lenni, mely a tanácsba küldte, illetőleg ha a főrendiház által választott tanács tag főrendiházi tagsági jogának gyakorlata szünetel. (1895: VII. t.-cz. 11. és 12. §.)

Az időközben megüresedett hely betöltéséről a még hátralevő időre az gondoskodik, aki a pótlandó tagot megbizta.

Az országgyűlés feloszlata esetén, annak újból megalakulásáig, az országgyűlési kiküldöttek megbízása érvényben marad.

34. §. A kivándorlási tanács elnökét és helyettes elnökét tagjai sorából a tanács választja s ügyrendjét önmaga állapítja meg.

A tanács ülésére a miniszterelnök, a belügyminiszter, a földművelésügyi, honvédelmi, igazságügyi, kereskedelmi, pénzügyi és a vallás-és közoktatásügyi miniszterek mindenkor meghívandók s ők magukat kiküldötteikkel is képviselhetik.

35. §. A belügyminiszter állami tisztviselői jelleggel kivándorlási biztost és e mellé a szükségnek megfelelő segéd személyzetet alkalmazhat.

36. §. A kivándorlási biztos a belügyminiszter alá van rendelve; úgy az ő, mint a mellé rendelt segéd személyzet illetményei az évi költségvetésben állapítatnak meg. A kivándorlási biztos kötelessége a kivándorlás egész lebonyolításának ellenőrzése; részletes szolgálati teendőit pedig a belügyminiszter rendelkezésére szabályozza.

VI. FEJEZET.

Büntető határozatok.

37. §. Aki a kivándorlás előmozdítása céljából valótlanúságot terjeszt vagy bármely más módon kivándorlásra csábít, vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal és 2000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki kivándorlásban a törvény által korlátozott személyt (2. §.) csábít kivándorlásra, ugyancsak aki valamely gyűlekezeten szóval, nyomtatvány útján, nyomtatvány, irat vagy képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által kivándorlásra csábít, vétség miatt hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal és 1000 K.-tól 4000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki az előbbi bekezdésben megjelölt cselekményt üzletszerűen követi el, vagy ha azt a jelen törvény alapján büntett vagy vétség miatt már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, büntett miatt öt évig terjedhető börtönnel és 2000 K.-tól 8000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

38. §. Aki a jelen törvény szerint szükséges belügyminiszteri engedély (6. §.) vagy jóváhagyás (7. §. utolsó bekezdése) nélkül kivándorlót szállít vagy ily szállítást közvetít, vagy aki a nem engedélyezett kivándorlási üzlet körére vonatkozó hirdményeket vagy közleményeket nyomtatvány útján közlő és bármely más módon terjeszt, vétség miatt hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal és 1000 K.-tól 4000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha az előbbi bekezdésben meghatározott cselekményt az követi el, aki a jelen törvényben meghatározott büntett vagy vétség miatt

már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, büntett miatt öt évig terjedhető börtönnel és 2000 K.-tól 8000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

39. §. Aki engedély vagy jóváhagyás nélkül működő kivándorlási vállalkozóval vagy helyettesével a kivándorlásra vonatkozó üzleti összeköttetésben áll vagy ily összeköttetés létesítésére lépéseket tesz vagy ezeknek a kivándorlásra vonatkozó működését bármely más módon előmozdítja, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

40. §. Aki utlevél nélkül vagy a 2-ik §-ban megállapított tilalom ellenére kivándorlás céljából utra kel, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

41. §. Aki előlegnyújtással, fuvarozással, kalauzsolással, kioktatással vagy bármely más módon annak, akinek utlevele nincs vagy aki a jelen törvény értelmében kivándorlásra nem jogosult, a kivándorlásához segédkezet nyújt, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki az előbbi bekezdésben meghatározott cselekményt üzletszerűen követi el vagy ha azt a cselekményt oly egyén követi el, aki a jelen törvénybe ütköző büntett, vétség vagy kihágás miatt már büntetve volt és büntetésének kiállása óta öt év még el nem telt, vétség miatt két évig terjedhető fogházzal és 4000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

42. §. Az a szállító vállalkozó vagy helyettes, illetőleg irodavezető vagy más alkalmazott, aki a jelen törvény 10. §-ának második bekezdésében 13., 15. §-ában vagy a 23. §. második bekezdésének 2. vagy 3. pontjában tiltott cselekményeket elköveti vagy a 20. §. első bekezdésében vagy a 24. §-ban foglalt rendelkezéseket megszegi vagy aki oly egyénnel köt kivándorlási szerződést, kinek utlevele nincs vagy akiről tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a jelen törvény szerint kivándorlásra nem jogosult, két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az irodavezetőnek és más alkalmazottnak a jelen törvénybe ütköző cselekményeiért büntetendő a vállalkozó és a helyettes is, ha az alkalmazott a cselekményt annak tudtával és elnézésével követte el. Ugyanezen feltétel alatt büntetendő az irodavezető az alája rendelt irodai alkalmazott cselekményeiért.

Az a vállalkozó vagy helyettes, aki az irodavezető vagy más alkalmazott által elkövetett büntetendő cselekménynél a körülményekhez képest személyesen teljesíthető ellenőrzést elmulasztotta, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanez áll az irodavezetőre az alája rendelt irodai alkalmazott cselekményei tekintetében.

43. §. Aki az e törvény 1. §-ának harmadik bekezdése alapján kibocsátott miniszteri rendelkezések szabályait megszegi, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

44. §. Aki e törvénybe ütköző büntetendő cselekmény elkövetéseért a cselekmény elkövetőjének utólag jutalmat ad vagy bármi előnyt nyújt vagy ígér, ha cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt két hónapig terjedhető elzárással és 600 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

45. §. A belügyminiszter a kivándorlási vállalkozóra vagy helyettesére 5000 K.-ig és közülök arra, aki az e törvénybe ütköző büntetendő cselekmény miatt már büntetve volt vagy aki ellen két ízben bírság volt alkalmazva, 5000 K.-tól 20,000 K.-ig terjedhető bírságot szabhat ki, ha a vállalkozó vagy helyettes:

1. a kivándorlót olyan területre szállítja, ahova engedélye nem szól vagy ahova a belügyminiszter a kivándorlást általában vagy az illető kivándorlóra nézve megtiltotta (4. §.);

2. engedély nélkül egynél több kivándorlási irodát állít (11. §.);

3. a helyettesre, irodavezetőre vagy más alkalmazottra (7., 11., 12. §.) vagy az ügykezelésre (19. §.) vonatkozó szabályokat megszegi;

4. a kivándorlóval szemben megsabott kötelezettségeit (23. §. első bekezdése) nem megfelelően teljesíti;

5. a viteldijra oly megállapodást létesít, hogy a kivándorló azt egészben vagy részben utközben teljesítendő munkával egyenlítsse ki vagy pedig rendeltetése helyére érkezése után fizesse meg (23. §. második bekezdésének 1. pontja);

6. a kivándorlóknak egészségi és erkölcsi védelme tárgyában kiadott utasításokat megszegi (28. §. második bekezdése).

E bírság alkalmazható a vállalkozó vagy a helyettes ellen akkor is, ha a kötelességszegést vagy mulasztást az ő tudtával az irodavezető vagy más alkalmazott követte el.

E bírság alkalmazható az irodavezető vagy más alkalmazott által elkövetett kötelességszegés vagy mulasztás miatt az oly vállalkozó vagy helyettes ellen is, aki a körülményekhez képest személyesen teljesítendő ellenőrzést elmulasztotta.

Ugyanezen bírság alkalmazható a külföldi vállalkozó ellen akkor is, ha a külföldi kikötőben való ellenőrzést lehetővé nem teszi (7. §. 3. b) pontja).

46. §. A belügyminiszter azt a hajóvezetőt, aki a hajó felszerelésére vonatkozó szabályoknak (27. §.) vagy a kivándorlók egészségi és erkölcsi védelme tárgyában kiadott utasításoknak (28. §.) az elindulásra kitűzött időponttól a kivándorlók partraszállásáig bármiben eleget nem tesz, 5000 K.-ig és ha ellene bírság már két ízben alkalmazva volt, 5000 K.-tól 20,000 K.-ig terjedhető pénzbírsággal sújthatja.

E bírságot behajthatatlansága esetén a kivándorlási vállalkozó vagy a helyettes felelős, ha csak ugyanazért a mulasztásért ellenében már külön rendbírság meg nem állapított.

47. §. Az e törvényben meghatározott büntettek és vétségek miatt a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondandó.

A hivatalvesztés hatálya kiterjed a kivándorlási vállalkozó viselt minden alkalmazásra és attól nyert minden megbízásra is.

Ha az e törvényben meghatározott büntettet, vétséget vagy kihágást olyan személy követte el, akinek italmérési engedélye van, ez tőle elvonandó és újabb a büntetés kiállításától számított öt éven belül nem nyerhet.

48. §. A 37-44. és a 47. §. rendelkezései alkalmazandók akkor is, ha az azokban meghatározott büntettet, vétséget vagy kihágást akár magyar állampolgár, akár külföldi, az e törvény hatályának területén kívül követi el.

Az előbbi bekezdés rendelkezését megfelelően kell alkalmazni a 45. és 46. §. esetében is.

49. §. Az e törvényben meghatározott büntettek és vétségek, valamint a nyomtatvány útján elkövetett kihágások elbírálása a királyi törvényszékek hatáskörébe tartozik, a többi kihágások felett pedig a rendőri büntető bíraskodást a következő hatóságok gyakorolják:

Első fokozat:

a határrendőrség működési területén a határszéli rendőrkapitány, illetőleg a belügyminiszter által felhatalmazott határrendőrségi tisztviselő, egybeült pedig kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, illetőleg szolgabíró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács.

Másodfokon: kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsú városokban az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács.

A székesfővárosi államrendőrség működési területén elsőfokon az illetékes kerületi kapitányság vezetője, ennek akadályoztatása esetén a belügyminiszter által megbízott rendőrségi tisztviselő, másodfokon a főkapitány vagy helyettese.

Harmadfokon:

a belügyminiszter.

A rendőri büntető bíraskodásra illetékes hatóságok I. és II. fokú ítéletei a kivándorlási biztossal közlendők, aki az ítéletek ellen a II., illetőleg III. fokú bírósághoz a törvényes határidőben felebbezéssel élhet.

50. §. Az engedéllyel bíró szállító vállalkozó vagy helyettese vagy más alkalmazottja által küldött és e törvény értelmében tiltott, ugyancsak az engedéllyel nem bíró szállító vállalkozó vagy megbízottja által küldött és a kivándorlási üzlet körébe tartozó mindennemű levelek, hirdmények, nyomtatványok és hajójegyek, valamint az újból való használatra visszaküldött utlevelek lefoglalandók.

A lefoglalást rendszerint a közigazgatási hatóság rendeli el. A zárt levelek lefoglalására azonban csak az illetékes kir. törvényszék vizsgálóbírája jogosult. A postán nyitottan küldött ilyenmű küldemények lefoglalását maga a postahivatal fogatosítja.

A királyi postahivatalok azon egyszerű és ajánlott leveleknek s másnemű zárt postai küldeményeknek érkezéséről, melyeknek külsejéből, u. m. alakjáról, a feladás helyéről, tömeges érkezéséről, a borítékon levő netaláni czéggelzésből s egyéb jelekből gyanítani lehet, hogy az első bekezdésben megjelölt tartalommal bírnak vagy abban felsorolt tárgyakat tartalmaznak, kötelesek a címzett nevének és a levél feladási helyének megjelölésével az illetékes közigazgatási hatóságot értesíteni.

Az ilyen postai küldemények lefoglalása, illetőleg kézbesítése körül követendő eljárást a kereskedelemügyi miniszter és belügyi és igazságügyi miniszterekkel egyetértőleg rendeleti úton szabályozza.

VII. FEJEZET.

Záróhatározatok.

51. § Az e törvény szerint jogosulatlan kivándorlóknak más állam területén való feltartóztatása és visszaszántása érdekében az illető államokkal a viszonyosság elve alapján megegyezések létesíthetők s a kormány az illető államok jogosulatlan kivándorlóival szemben a magyar szent korona országában követendő eljárást rendeleti úton szabályozhatja.

52. § E törvény életbeléptével az 1903. IV. t. cz. hatályon kívül helyeztetik és az annak alapján szervezett kivándorlási tanács megbízatása megszűnik.

53. § E törvény életbeléptetése napjának megállapításával és végrehajtásával a belügyminiszter bízatik meg.

Budapesten, 1908. évi május hó 9-én.

Gróf Andrássy Gyula s. k.,
m. kir. belügyminiszter.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

* A kanadai lótenyésztés emelésére az ottani kormány Montrealban külön lótenyésztési hivatalt létesített. Az új intézmény az európai kontinentális hatalmat, így elsősorban Magyarországot, Franciaországot és Németországot mintájára a lótenyésztés állami irányítását és egységes vezetését van hivatva átvenni és ezzel Kanada egész lótenyésztését magasabb színvonalra emelni. Ez esetben is különösen az angol telivér tenyésztése és ezzel hátsó, katonai és vadászlovak tenyésztése a főcél, amit kipróbált telivérmenek szétosztásával vélnek elérhetni.

A kanadai kormány felkérte az egyes ottani lovaregyleteket és hasonló társaságokat, hogy versenyprogramjaikba négy éven felüli tenyésztésnek részére ményversenyeket is vegyenek fel, amelyekben a nyertes mén átmenetileg a nemzeti lótenyésztési hivatal tulajdonába.

Az a terv, hogy az így szerzett mének megbízható lótenyésztő farmereknek átadják hidegvérű kanczáik részére. A fedeztetési díj csak névleges és nem haladná túl az öt dollárt, azaz huszonöt koronát, sőt az összeg is a mén tartási díja fejében visszaszállana a tenyésztő gazdára.

Ilyképpen a kanadai kormány jó hátsó és katonalovakot óhajt nevelni nagyobb mennyiségben, ami tekintve Kanada óriási sík területeit, kitűnő legelőit és egészséges klímáját, nagy sikerrel bízhat. Sajnos, ha ez a tőlünk is eltanult rendszer valóban és általában beválik, az katonai lótenyésztésünk csökkenését jelentheti, mert Anglia jelenlegi erős és czéltudatos imperialis politikájával mindent elkövet, hogy különösen háború esetére magát a külföld szállítmányától függetlenítsen.

* Oroszország birtokviszonyai. A szerencsétlen japán háború befejezése után Oroszország hozzálátott, hogy első sorban belső gazdasági életét rendezze. Sok jel arra mutat, hogy az orosz kormány most komolyan és alapjából

javítani akar mezőgazdaságán, tömérdek népének főfoglalkozásán. Északi szomszédunk mezőgazdasági viszonyai sokban hasonlítanak azokhoz, melyek Magyarországon a 40-es és 60-as években díváltak. Az összes mezőgazdasági terület Oroszországban a legújabb adatok szerint 395.192.443 kis magyar hold, ebből 101.735.343 hold, vagyis 25,8 százalék magántulajdon, 138.767.587 hold, vagyis 35,1 százalék községi birtok és 154.689.513 hold, azaz 39,1 hold a kormány, az egyházak és más testületek tulajdona.

A magántulajdonban levő földek 61,9 százaléka a nemességre, 15,4 százaléka a parasztságra és 15 százaléka a kereskedőkre esik. Tehát a kereskedők a mai Oroszországban annyi földterülettel bírnak, mint az összes parasztság. Európai Oroszországban a statisztikai adatok kerekén 90 és fél millió parasztot mutatnak ki, melyből 73 és fél millió kizárólag földműveléssel foglalkozik. Ezek közül ismét 62 és fél millió saját birtokán gazdálkodik, 11 millió pedig nem birtokos.

Nagyjában a jobbágy felszabadítása, ami 1861-ben történt, nem hozta meg a várt javulást, mert általánosságban a mai orosz paraszthelyzete, gazdasági szempontból, komoly orosz nemzeti gazdasági megfigyelése szerint, kedvezőlenebb az akkori jobbágyénál.

△ Mezőgazdasági szövetkezetek Franciaországban. A „Revue Économique Internationale” legutóbbi füzetében Maurice Lair tollából érdekes tanulmány jelent meg a francia mezőgazdasági szövetkezetek fejlődéséről és jelenlegi viszonyairól. A már régóta virágzó ipari szövetkezetekhez képest csak későn ébredt Franciaország mezőgazdasági népessége a szövetkezés nagy jelentőségének és előnyeinek tudatára, amennyiben az első tisztán mezőgazdasági jellegű szövetkezet 1883-ban alakult meg Blois-ban trágyabeszerzés céljára, azóta azonban a jó példa számos követőre talált és a szövetkezeti eszme egyre több hívet hódít magának a mezőgazdasági népesség körében. 1885-ben 39, 1887-ben 214 és 1906-ban már közel 4000 mezőgazdasági szövetkezet működött Franciaországban, összesen mintegy 740.000 taggal. E szövetkezetek Franciaország egyes részei között nem oszlanak meg egyenlő arányban. Jellemző, hogy a legtermékenyebb és leggazdagabb országrészekben aránylag kevés szövetkezet működik, míg a szegényebb nyugati, déli és délkeleti részekben legnagyobb lendületet vett a szövetkezeti mozgalom. Legjobban virágzanak a kisebb, helyi jellegű szövetkezetek, míg a nagy területre, egész kerületekre kiterjedő szervezetek gyakorlati jelentősége jóval kevesebb. A francia mezőgazdasági szövetkezetek egy részének (körülbelül 1300 szövetkezetnek) központja az 1886-ban alapított „Union centrale”, amely igen nagy tevékenységet fejt ki a szövetkezetek érdekében és tagjait mindenféle ügyes-bajos dolgukban tanácsal, utbaigazítással támogatja, részükre talaj- és trágyaelemzéseket végez stb. Kivülre egyébként még több hasonló országos jellegű szervezet működik kisebb-nagyobb számu szövetkezet központja gyanánt. Ami az egyes szövetkezetek jellegét illeti, legtöbb köztük az anyagbeszerző (vetőmag, takarmány, trágya, gépek stb. közös beszerzésére alakult) szövetkezet, ezek után következnek a kölcsönös biztosító, majd a termelő, értékesítő és hitelszövetkezetek. Érdekes, hogy több szövetkezet népszerű gazdasági tanfolyamokat rendez és tart fenn az ismétlőiskolába járó fiúk részére, míg az iskolás leányok számára háztartási tanfolyamokról gondoskodik. A virágzó mezőgazdasági szövetkezetek száma különben állandóan emelkedik és áldásos tevékenységüknek legkésebben szóló bizonyossága a francia népjólét szakadatlan gyarapodása, valamint a gazdasági kultúra jelentékeny fellendülése.

△ Nemzetközi baromfiállítás Marseilleben. A marseillei nemzetközi baromfiállítás, amelyről már megemlékeztünk lapunkban, az

eredeti tervezettől eltérőleg június 27. és július 2-ika között fog megtartatni, tekintettel a június 21-én végződő nancy-i országos baromfiállításra. A kiállítás színhelye a nagy kiterjedésű állandó villamosági kiállítási csarnok lesz, amely a bejelentett baromfiállítások elhelyezésére és áttekinthető csoportosítására bőven ad teret a rendezőségnek. Hateraz franknál nagyobb összegű pénzdíj, továbbá nagy számú arany-, aranyozott ezüst-, ezüst- és bronzérem áll a bíráló-bizottság rendelkezésére; nevezési lapokkal és részletes felvilágosításokkal minden kiállítani szándékozóknak készséggel szolgál közvetlenül a kiállítás commissaire généralja, Desbief E. (Marseille, 19 rue Venture).

* Németország mezei népessége állandóan csökken. Itt is részint a kivándorlás Amerikába, részint pedig a folytonos áramlat falvakból városokba megtizedelte Németország mezei népességét. Német gazdaságaink már régen nem nélkülözhetik az idegen mezei munkásokat, akik különösen Oroszországból és Galiciából jönnek, épp úgy, mint ahogy től mezőgazdasági munkásaink az Alföldre vándoroltak nyaranta. 1882—1895-ig a mezei népesség csökkenése Németországban évente átlagban 209.000 lelket tett ki, az 1895—1900 időszelekben évente 496.000 et és 1900—1904-ig az évi csökkenés 270.000 lélek volt. Nem esodáljuk, hogy Németország hatalmas agrárérdekei mindent megtesznek, hogy ez egészségtelen viszonyokon javítsanak.

△ Poroszország állatállománya 1907-ben. Mostanában tették közzé hivatalosan a múlt évi december 2-iki porosz állatszámolás eredményét, amely szerint Porsoszország állatállománya, összehasonlítva az előző évi állapottal, a következő:

	1906.	1907.	Szaporulat v. csökkenés.
Ló	3.018.443	3.041.005	+ 22.562 db.
Szarvasmarha	11.646.908	11.993.804	+ 346.896 "
Juh	5.475.053	5.398.460	- 76.593 "
Sertés	13.355.959	15.031.311	+ 1.675.352 "
Baromfi	32.576.360	46.685.572	+ 14.109.212 "

Mint látjuk, általában ercs gyarapodás mutatkozik, csupán a sertésállomány csökkent mintegy 2% kal, aminek alkalmasint a sertésárak kedvezőtlen alakulása és a rossz burgonyatermes az oka, míg a juhoknál beállott jelentéktelen csökkenést a kecskék számának emelkedése teljesen kiegyenlíti. Tetemes gyarapodást mutat Porsoszország szarvasmarha-állománya, 3% ot egy év alatt, míg a baromfiak mennyiségének 21%-os növekedése a baromfi tenyésztés gyors terjedéséről és virágzásáról tanuskodik.

△ Bajorország sürgeti a mezőgazdasági kamarák felállítását. A bajor mezőgazdasági érdekeltség teljesen tisztában van vele, mily nagy jelentőségű volna reá nézve az érdekképviselet szervezése s a mezőgazdasági kamarának folytonos ígértetés helyett végrevalóvá való létesítése. Egymást érik a bajor gazdák kisebb-nagyobb gyűlésein, összejövetelein a kamarák megalkotását sürgető határozatok, amelyek közül felemlítjük az alsó-bajorországi kerületi választmány részletesen megokolt javaslatát. E javaslat égetően sürögönsnek és szükségesnek jelzi Bajorország egész mezőgazdasággal foglalkozó népességének törvény útján létesített érdekképviseleti szervezetbe való tömörítését, amit oly módon óhajt megvalósítani, hogy három fokozatu képviseleti szervezetet óhajtana a jelenlegi és jól bevált szervezet (gazdatanács, kerületi választmányok, járási bizottságok) analógiájára létesíteni. Az elsőfoku szervezeteket alkotnák a mostani járási választmányok helyébe választandó járási bizottságok, amelyeket a járáshoz tartozó valamennyi község gazdái közül kiküldött bizalmifélek választmányának meg. E járási bizottságok a járások nagysága arányában 1—2 képviselőt választanának a kerületi kamarákba, melyek a mai mezőgazdasági területek székhelyein székelnének és minden kerületi kamara 4—4 képviselőt küldene az országos központi kamarába. Hasonló értelemben írtak fel a bajor kormányhoz

más
pfalz
létes
korm
legie
fedez
a nő
felru
korm
latáb
maga

△
mán
irány
az ál
s az
tisztv
mező
nevez
vábba
berek
módo
tanác
intelli
ciók
vetik
hivat
gazda
tapas
rende
készít
saikat
széjjá
terjes
hirdet
kerüle
érdekl
osztál
érdekl
hasáb

Az
e rova
GEOS
hétfo
közlem
kező h

A B
igazga
április
alatt ü
ügyvez
bizotts
1907-ik
választ
K. kiad
dott s
lése e
Diósgy
kérelme
bika he
kérelme
nak vé
közöns
tarka
lépfene
laszlmá
sége
vészh
gesnek
ról szö
ban a
által a
sitási j
ményad
hozzá,
évben e
sével m
az amu
törvény
s az eg

más kerületi választmányok is, csupán a felső-pfalzi és regensburgi kerület ellenzi a kamarák létesítését. A kamarák költségeit a javaslatok a kormány hozzájárulása nélkül a földadónak legfeljebb 5%-ig terjedő pótlékából kívánják fedezni. Érdekes, hogy több oldalról követelik a nőknek a kamarákban szavazati joggal való felruházását és e kívánsággal a württembergi kormány számolt is legutóbb előterjesztett javaslatában, amely a tényleg gazdálkodó nőknek megadja az aktív választói jogot.

△ **Állami mezőgazdasági felügyelők Románországban.** A románországi legújabb agrár-irányzatu törvényalkotások egyike életbeléptette az állami mezőgazdasági felügyelők intézményét s az ezen rendszeresített állásokra kinevezett tisztviselők most foglalták el új hivatalukat. A mezőgazdasági felügyelők első feladata az ugynevezett vidéki bizottságok egybehívása, továbbá a mezőgazdasági munkabérek és haszonbérek megállapítása lesz. Ez utóbbi a következő módon fog történni: a mezőgazdasági felügyelők tanácskozára hívják össze az illető vidék intelligensebb gazdáit és személyes információkat igyekeznek tőlük szerezni, azután egybevetik az így nyert következtetéseket az adóhivatalok kimutatásaiból, valamint saját egyes gazdaságok megismerése alkalmával szerzett tapasztalataikból merített adatokkal. Az összes rendelkezésükre álló források felhasználásával készített munkabér- és haszonbérmegállapításait a mezőgazdasági felügyelők felülvizsgálat céljából az országos mezőgazdasági tanács elé terjesztik s azok csak ennek jóváhagyása után hirdethetők ki és válnak kötelezőkké az egyes kerületekben. Magukat a szóbanforgó nagyérdemű törvényeket már az OMGE. két szakosztályi ülésén ismertette Barabás Endre, akinek érdekes előadásait kivonatolva közöltük is lapunk hasábjain.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: **Fabriceus Endre.**

Az igen tisztelt tükár urakat felkérem, hogy a rovatba tartozó közleményeket úgy küldjék a GEOSz. tükári hivatalához, hogy azok legkésőbb hétfő délig hozzánk beérkezzenek, különben a közlemények egy heti késéssel csak a következő hét szerdai számában jelenhetnek meg.

A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya Miskolcon, 1908. évi április hó 29-én *Szatmáry-Király Pál* elnökle alatt ülést tartott. Az ülésen *Vértessy Tivadar* ügyvezető-tükár terjesztette elő a számvizsgálóbizottság által megvizsgált s helyesnek talált 1907-ik évi zárszámadást, melyet az igazgató-választmány 18.197.53 K. bevétellel, 16.180.31 K. kiadással és 17.22 K. maradvánnyal elfogadott s jóváhagyás végett az egyesület közgyűlése elé terjeszteni határozott. Tárgyalatott Diósgyőr község zsellér gazdaközösségének azon kérelme, hogy köztenyészésre pirostarka faju bika helyett magyar faju bikát tarthasson. Ezen kérelmet az igazgató-választmány elutasítandónak véleményezte, mert Diósgyőr község gazdaközösségének helyi és legelőviszonyai a pirostarka marha tenyésztését teszik indokoltá. A lépfene elleni kötelező védőoltást az igazgató-választmány ez idő szerint még nem tartja szükségesnek, azonban ott, ahol a lépfene fellép, a vészkerületbe tartozó állatok beoltását szükségesnek tartja. A mezőgazdasági és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t.-cz. módosítása tárgyában a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület által a földmivelésügyi miniszterhez tett módosítási javaslatához, melyet a törvényhatóság véleményadás végett beküldött, csak annyiban járul hozzá, amennyiben az az egyesületnek 1907. évben ezen tárgyban már beadott előterjesztésével megegyezik, mert nem tartja szükségesnek az amugy is nehezen végrehajtható s sokoldalú törvény hibóvitését. Több tagsági ügy elintézésére s az egyesületi pénztárnak az igazgató-választ-

mány határozata értelmében történt elhelyezésének bejelentése után az ülés véget ért.

Az egyesület f. hó 5-én tartotta rendes évi közgyűlését, *Miklós Ödön* elnökle alatt nagy-számú gazdaközösség részvétele mellett. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után *Miklós Ödön* indítványára *Darányi Ignác* dr. földmivelésügyi minisztert azon érdemeiért, melyeket hazánk földmivelésügye körül 10 éven át kifejtett s azon jóakaratu érdeklődés és támogatásért, melyben ezen 10 év alatt a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesületet részesítette, a közgyűlés nagy lelkesedéssel az egyesület dísztagjává választotta s a közgyűlésből táviratilag üdvözölte. Az évi jelentés előterjesztése után *Vértessy Tivadar* ügyvezető-tükár az 1907. évi pénztári zárszámadást terjesztette elő, melyet a közgyűlés 16.197 kor. 53 fillér bevétellel, 16.180 kor. 31 fillér kiadással és 17 kor. 22 fillér pénztári maradvánnyal minden változás nélkül elfogadott s a pénztárkezelőknek és a számvizsgáló-bizottságnak a felmentményt megadta. Az elhalálozás folytán üressédben levő alelnöki állásra a közgyűlés *Melzer László* nagybirtokost választotta meg.

A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya április 29-én *Fejér Sándor* alispán, alelnök elnökle alatt ülést tartott, melyen a választmány tagjai közül *Mitó Bálint* v. b. t. t., *András Lajos*, *Bara János*, *Györgypál Domokos*, dr. *Ince Ignác*, *Kiss Ernő*, *Kovács Gergely*, *Révész Gyula*, *Sántha Simon*, *Tompos János* és előadó tükár vettek részt. A földmivelési miniszter többrendbeli leiratának tudomásulvétele után a székelyföldi kirandultság átiratai tárgyalatott s tudomásul vétetett, hogy a folyó évben a vármegye öt községében legelőjavításokra 7618 kor., tenyészlozák beszerzésére 12.000 kor., gazd. gépek és eszközök beszerzésére 4000 kor. és vetőmagvak beszerzésére 12.000 kor. államsegély bocsátatott a helyi megbízott rendelkezésére. Felkérteti határozatott a kirendeltség, hogy főként a takarmány vetőmagvaknak minél nagyobb mennyiségben való kiosztására és közvetítésére fordítassék főszűly s hogy arra törekedjék, mikép a vármegyében termelt magvak távolabb eső vármegyékben vetőmagfelhasználás oztassanak ki. A vármegye alispánjának megkeresésére a eselédttörvény 66. §-a alapján készitendő vármegyei szabályrendelet elkészítése végett *T. Nagy Imre* tükár felkére'tti, hogy idevonatkozó javaslatát a legközelebb tartandó igazg. választmányi ülésen terjeszse elő. Tudomásul vétetett az alispán azon értesítése, hogy a községek közterei befűsítettak s egyuttal felkérteti határozatott az alispán, hogy a közutak befűsítése iránt szükséges tervezetek elkészítése iránt intézkedjék. A közigazgatási bizottság megkeresésére a szaknilitós gazdasági ismétlőkiskola felűsítésára nézve vélemény adatott s az ügy támogatására a székelyföldi kirendeltség felkérteti határozatott. Az OMGE. megkeresésére a balkáni államok állati termékeinek behozatala megűsítése érdekében, továbbá a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület megkeresésére a vasuti szűsítések közben az állatokban esett károsodások kártérítése tárgyában kelt feliratok hasonló feliratokkal támogatatni határozatott. A Sopronvármegyei Gazd. E.-nek a gűmőkóros szarvasmarhák husának felhasználása tárgyában kelt felirata a felhasználás ellenűrszésének lehetetlensége miatt mellűstetett. Sajnálattal vétetett tudomásul földm. miniszternek azon leirata, hogy a kiűsítések és díjazások alkalmával kiosztott állami jutalmak elnyerésénél az egyesület tagjai előnyben nem részesithetők. Tudomásul vétetett a megyei magánjavak igazgatóságának azon értesítése, hogy a székely kiűsítés számadásai helybenhagyatnak. A vármegyei fűsiskolafelűgyelő vándortanítói állásra 9 pályázó közül *Adorján Imre* egyhangulag megűsztatott. Ezután több folyó ügy tárgyalatott le. *Tompos János* a tűrhetetlen gazdasági munkáshiány miatt azon indítványt terjesztette elő, hogy június 20-tól szeptember

20-ig terjedő három hónapra legalább 400 idegen munkás behozatala iránt a gazdasági egyesület tegyen lépéseket. Az indítvány hosszabb eszmecserére adott alkalmat s egyhangu határozattal megűsállapítattak a napszűmbérek és járandóságok s annak alapján az elnökség megbízatott, hogy a 400 munkás behozatala iránt a szükséges lépéseket minden irányban tegye meg.

Fejérmegyei Gazdatiszti Kör. A Fejérmegyei Gazdatiszti Kör f. évi május hó 2-án Székese-fehérvárott évi rendes közgyűlést tartott *Lintner Sándor* elnök elnökle alatt. A közgyűlés tudomásul vette a számvizsgáló-bizottság jelentését, mely szerint a kör vagyona 1907. év végével 1959 korona 40 fillér és a felmentvényt a pénztárnoknak és az elnökségnek megadta, az 1908. évi költségűirányzatot pedig elfogadta. Tudomásul vette tükár által a kör 1907. évi működéséről beterjesztett jelentést, mely szerint a körnek 129 tagja van és a mult évben 2 tanulmányi kirándulást és egy előadást rendezett, melyeken a körnek mintegy 100 tagja vett részt. Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a kör a gazdatiszti internátus részére 500 koronás alapítványt tett. Elfogadta az 1908. évi munkaprogrammot és elhatározta, hogy f. évi május hó 26. és 27-én a kisbéri állami ménesintézet és ménesbirtok megtekintése céljából tanulmányi kirándulást rendez; szeptember hó folyamán pedig Esterházy Miklós Műrcz gróf Aszári szűlőtelepét tekinti meg. A tél folyamán Székese-fehérvárott ismeretterjesztő előadást tart és a fontosabb gazdasági napi kérdések megvitátása céljából vitatűléseket rendez. Végűl a halálozás, illetve választás után megűrűlt alelnökségre *Köhler Albert* uradalmi felűgyelőt pénztárnoknak *Armos Jenő* tükárt és számvizsgáló-bizottsági tagnak *Tóth Dezsőt* választotta meg.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya április hó 29-én tartotta ülését *Petőcz Jenő* alispán elnökle alatt. A választmány jegyzűkönyvileg adott részűvétenek kifejezést *Dolnay Ignác* elhalálozása felett. Tudomásul vette *Horváth Jenő* ügyvezető tükár bejelentését, hogy az egyesület elnöksége *Darányi Ignác* Ó Nagyműltűsűgűt földmivelésügyi miniszterségének 10 éves évfordulóját alkalmából táviratilag üdvözölte. Az 1907. évi számadások átvizsgálására kikűldte *Bartal Aurél* elnökle alatt *Prikkel Lajos*, *Olygyay Árpád* és *Veszeűy László* választmányi tagokat. Elhatározta, hogy feliratilag mond köszűnetet a földmivelésügyi miniszternek azért, hogy az uszori kűsgazdáknek tenyészszarvasmarha beszerűzésére 600 korona 5 év alatt visszafűzetendű 2 $\frac{1}{2}$ % kal kamatozű kölcsűnt engedűlyezett. A választmány *Horváth Jenő* ügyvezető tükár indítványára elhatározta, hogy táviratilag felkűri a kereskedelmi minisztert, miszerint az abraktakarmányok szűllítésára engedűlyezett kedvezményt, amely április 30-án lejárt, egy hónappal hosszűsbűtsa meg. A választmány megbűzta a tükárt, hogy folyó év június elején rendezendű szűntűgűpbemutató érdekében lépjen személyes érintűkezésbe egy a diűszeűi cukorgűyári uradalommal, mint *Adler Adolf* fiai gazdaságűval és jelűlje ki azt a területet, mely a gűpbemutátásra legalkalmassabb lenne. A választmány ügyvezető tükár javaslatára *Schiffer Miksa* mérnűk vállalkozű azon kűrelműt, hogy a vármegye területűl vasutűpítéshez földmunkások szerűstessenek be, nem találta teljesűthetűnek. A választmány *Mayer Henrik* vinczellűriskolai igazgató ajánlata folytán elhatározta, hogy a Magyar Szűlűsgazdák Országos Egyesűlete által f. év tavaszán rendezendű fogatos szűlűművelűgűgepek bemutatásának szűnhelyűl a pozsonyi állami szűlűtelepet jelűli ki, egyuttal pedig felkűrni határozta el a pozsonyi vinczellűriskola igazgatóságűt, valamint a Pozsonyi Szűlűművesek Egyesűletűt, hogy a maguk részűrűl ők is segítsék elű a gűpbemutátás sikerűt. A választmány napirendűre tűrt a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesűlet azon átírata felett, amelyben a földmivelésűgyű minisztert arra akarja kűrni, hogy Ausztrűával egyetűrtűleg olyan állategűszűsűgűgyi

tületi pártoló tagja. A pártoló tagok évi 20 korona tagdíjat, a rendes tagok pedig minden egyes benevezett képviselőjük után évi 50 koronát fizetnek. A központ munkásságát a választmány, illetőleg a szűkebbköri végrehajtó-bizottság irányítja, amelyek az év folyamán számos ülést tartottak.

Ezekben vázoltuk röviden az osztrák Zentralstelle 126 lapra terjedő jublárius beszámolójának főbb adatait. A beszámolót csakugy, mint az agrárközpont egész működését jellemzi az a néha szinte túlzásba esapó, de mindig az ügy szeretetétől sugallt és éppen ezért tiszteltreméltó hív, amelyet ez a testület mindenkor harcra visz, valahányszor az osztrák mezőgazdaság érdekeit kell előmozdítani vagy bárhonnán jövő támadás ellen védelmezni. Mostani jubileuma alkalmából szívélyesen köszöntjük az osztrák Zentralstellét, igen sok alapvető kérdésben kérielhetetlen, kemény ellenfelünket, de éppen olyan lovagias legyvertársunkat minden olyan akcióban, ahol a magyar és osztrák mezőgazdaság érdekei egymással találkoztak vagy kiegyenlíthetők voltak. Szívesen köszöntjük főképpen azért a tagadhatatlan érdeméért, hogy tíz évi fennállása alatt saját hazai mezőgazdaságával szemben kötelességet mindig példásan és hiven teljesítette.

M. E. dr.

Szövetkezés és szociálizmus.

Szociálizmus, szociálista: hangzatos szavak, melyek manapság közszájon forognak. Használja e szavakat a latifundistától a munkásig minden ember, mert bármely társadalmi réteghez tartozzék is, az e szókhoz fűződő eszme által létezőket egyaránt érintve látja, s jelenségeiről tudomást venni még az is kénytelen, ki a társadalmi élet porondjától teljesen távol tartja magát.

És mégis azt látjuk, hogy még azok között is, kik e sokat hangoztatott eszméket tele torokkal vallják magokéinak, olyanok; kik a szociálizmus mibenlétével s végcéljával teljesen tisztában lennének, igen kevesen akadoak.

Nehéz, de annál hálásabb feladatot vállalt tehát Károlyi Mihály gróf, ki a Magyar Gazdaszövetség szociális kurzusán e tárgyról tartott felolvasást.

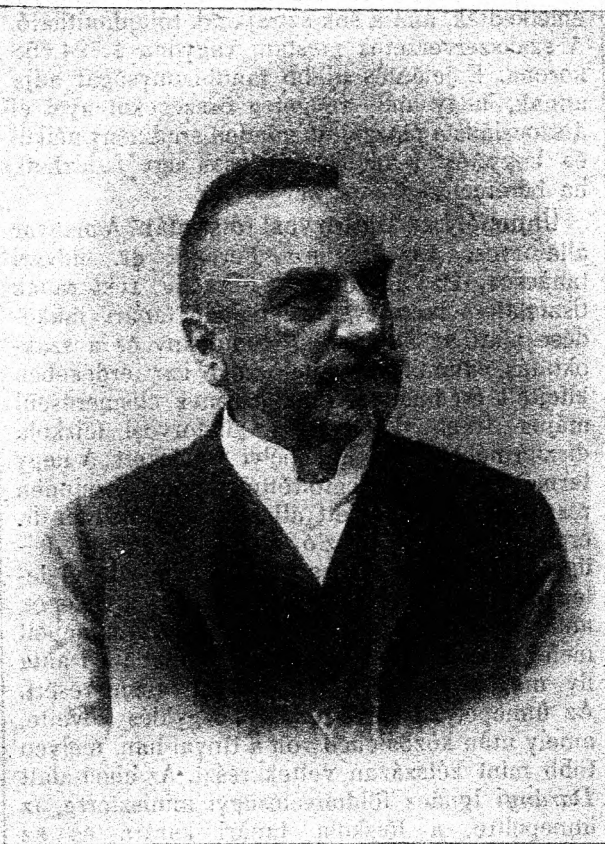
A tudatlanság oszlatását, az eszmék tisztulását előmozdítani bármely téren hasznos és üdvös dolog, de kétszeresen örvendetes jelenség, ha egy főur, kinek a sors hazánk földéből oly tekintélyes részt juttatott, e témát abból az igazságosan objektív szempontból taglalja, amelyet Károlyi Mihály gróf részéről tapasztalhatunk.

A felolvasó a szövetkezés és szociálizmus között vonván párhuzamot, a kettő számos rokonságait s különbségeit tárja fel. Mindkettő célja a társadalomgazdasági bajok szanálása, bár a közösen vallott cél elérésére szolgáló eszközök igen különböznek.

A szociálizmus hívei a bajok orvoslását a létező társadalmi rend felforgatása s a magántulajdonjog megingatása nélkül nem hiszik keresztülvihetőnek s éppen ezért a helyzet javítását meg sem próbálják. Ellenkezőleg készakarva akarják a bajokat elmérgesíteni s az állapotokat ad absurdum vezetni. Erre szolgáló eszközeik a propaganda s az osztályharc minden módon való szítása, melyekben minden anyagi s erkölcsi erejük kimerülvén, szociális intézmények létesítésére, még akkor is, ha erre egyáltalán hajlandóságot mutatnának, képtelenek. Ezzel ellentétben a szövetkezetek, vagy mint a felolvasó őket nevezi, kooperatörök, a létező társadalmi rend keretén belül, a tulajdon tisztelgetben tartása mellett, kevésbé hangzatos jelszavak s kevésbé radikális eszközökkel iparkodnak céljokat elérni. Ők hisznek a fokozatos gyógyulás lehetőségében s a létező bajok orvoslásán szociális intézmények létesítésével zaj-

talannal, de annál sikeresebben dolgoznak. A szövetkezeti reformáló munkának — mely a szociálizmussal azonosan a tőke és közvetítés tulkapásait ellensúlyozni s a haszonnak termelő s fogyasztó közti igazságosabb megosztását elérni iparkodik — a fogyasztási szövetkezetekből kell kiindulnia. Aldásosak a hitel-szövetkezetek is, sőt népszerűbbek, de a fogyasztási szövetkezetet elsőrendű élelszükségleteket fedezvén, minden szövetkezet anyja. E fogyasztási szövetkezetekben látja felolvasó a jövő államának alapkövét, ellenben ugy a liberális-kapitalista rendszer megállását, valamint a szociális államnak oly módon való létesülését, mint azt Lasalle és Marx hívei álmodják, kizártnak tartja. Minden jel arra mutat, hogy a társadalom bajainak szanálása nem a rombolás, de a fokozatos javítás nyugodtabb útján fog megtörténni. Erre mutat mindazon államok szociális fejlődése, melyekben e mozgalom gyermekévein immár túl van s kiforrott. Hogy azonban ezen üdvös átalakulás mielőbb létrejőjön, arra dolgoznunk kell.

A tartalmas, sőt mondhatnók igen koncentrált felolvasást főbb vonásaiban közöltük. Szerzőjének eszmemenete, erősen tárgyilagos

Renner Gusztáv †.

okfejtése bizonyára a társadalmi problémák vizsgálatába mélyedő lélekre vall s éles megfigyelésről tesz tanuságot.

Vajha szavai ama elvakultak s megtevelyedettek között meghallgatásra s megértésre találjanak!

Visszaemlékezés Renner Gusztávra.

Néhai Renner Gusztáv jószágigazgató elhalálozásáról a f. hó 6 iki számunkban megemlékeztünk már, mégis most, midőn a megboldogult arcképét közléteszszük, újból felhasználjuk az alkalmat, hogy a gazdatársadalom ezen érdeműs, kiváló alakjának egyéniségevel és működésével bővebben foglalkozzunk.

Már kora fiatalágában nagy kedvet és hejlamot érezvén a gazdasági pályához, középiskolai tanulmányai befejeztével 1861-ben néhai Viczay-Héderváry gróf, majd Balthyány Ferencz gróf gymióttfalvi uradalmának szolgálatába lépett.

Ezen uradalmakban gyakorlati tanulmányokkal eltöltött néhány év után 1869-ben elvégezte a magyaróvári gazdasági akadémiát, még pedig oly kitünő sikerrel, hogy a föld-

mivélésügyi miniszter néhai Masch dr. igazgató előterjesztésére azonnal kinevezte az akadémia mintagazdaságának intézőjévé és a gyakorlati tárgyak tanárává. Ezen első sikere oly mértékben fokozta ambícióját, hogy alig néhány évi működés után már a miniszteriumban is felüti kiváló szaktudása és munkaejeje: — beosztották ezután a m. kir. ménesbirtokok osztályába, ahol néhai levaldi Kozma Ferencz miniszteri tanácsos, ki akkor a ménesintézetek élén állt, mint gazdasági előadót maga mellé rendelte. Ezzel meg volt alapítva Renner Gusztáv szép karriéréje. Kozma Ferencz csakhamar felismerte kiváló kvalitásait s ezért mindjobban kibővítette hatáskörét. Ezen minőségében oly mértékben kivívta miniszteri és Kozma Ferencz teljes bizalmát, hogy megbízott a ménesbirtokok üzemtervének elkészítésével. E megbízás szakszerű teljesítése után 1880. évi okt. hó 1-én kineveztetett a kishéri ménesbirtokok igazgatójává. Ebben a minőségében fejebbalói, méltányolva eddig tanúsított szakértelmét, teljes szabad kezet adtak neki, minek eredménye az volt, hogy a szoros értelmében vett semmiből néhány év alatt nemcsak országos és európai hírű, hanem jól jövedelmező mintagazdaságot alkotott. Az ő idejében kezdett a külföld a mi gazdaságaink iránt érdeklődni s mondhatni, hogy egyik külföldi gazdasági egyesület és magántársaság tanulmányutja a másikat érte. Az volt Renner Gusztáv legnagyobb öröme s jutalma munkájáért, ha az ily külföldi urak, kik itt kezdetleges viszonyokat gondoltak találni, kénytelenek voltak elismerni, hogy itt is van tökéletes munka és kiváló gazda.

Renner Gusztáv mint jeles gazda ismert volt a külföldön is, különösen Ausztriában, Németországban, Angliában, hol többször járt tanulmányuton. Ugyszólván nem volt az utolsó 30 év alatt Európában gazdasági kiállítás, melynek bíráló- és rendező-bizottságaiban ne vett volna tevékeny részt.

Bár kétségtelen, hogy Kishéri volt legnagyobb sikereinek színhelye s bár köztudomású, hogy a vagyonszerzés célja sohasem volt, mégis ezen állását, nyilván családja érdekében, egy jobban javadalmozott állással cserélte fel. Jellemző, hogy 22 évi államszolgálat után nem kérte nyugdíjazását, mert az puritán jellemével össze nem fért, hanem lemondott állásáról, bár Bethlen András gróf miniszter és Kozma Ferencz mindent elkövetek maradására érdekében.

Elvállalta ezután a kaposvári béruradalom igazgatói állását, hol 50,000 holdon ismét a semmiből kellett alkotnia, szerveznie. Az itt talált kezdetleges állapotok, a mezőgazdasági és közigazdasági viszonyok nagymérvű hanyatlása sok nehézséget gördítettek utjába. Akik Renner önzetes és határtalan becsvágyu egyéniségét ismerték, tudják, hogy a kaposvári bérúrtársaság érdekében kifejtett lelkiismeretes és tulfeszített munka és az ott szerzett rossz tapasztalatok voltak nagyrészt hosszú betegségének csírái, melyek éveken át csendesen pusztították a vasakaratu és dacos erejű férfiú életerejét.

Ezen állásától szerződése lejártával megváltván, ugy a bérúrtársaság, mint Somogy vármegye törvényhatósága meleghangu s hasznos működéséért elismerő iratot intézett hozzá. Kaposvárról Budapestre költözött s ezen időtől fogva magánuradalom élén állott és az ország számos nagybirtokos főúrnak hasznos és önzetlen tanácsadója volt.

Biztos tudása, éles szeme, gyors ítéléte közzismert volt, sok jó gazdatisztet nevelt és nem egy birtokost állított talpra. Az utóbbi években is rendkívül tevékeny volt még. Adminisztrálta Andrassy Géza gróf parnói, betleri, nyakemenzei, néhai Hunyady Lászlóné grófné, Csáky Sarolta szendrői, Szájbely Gyula rohoncei, a horvát kormány bozjakovini gazdaságát stb. Egyéb közigazdasági tevékenységét bizonyítja

azon körülmény, hogy a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank felügyelő-bizottságának elnöke volt. Mindenki, aki Renner Gusztávval összeköttetésben állt, tisztelte, becsülte s mi fő, teljes bizalommal volt iránta, mert tudta, hogy ügye tiszta és megközelíthetetlen kezében van. Kozma Ferencz, ki a megboldogultnak nemcsak feljebbvalója, hanem kebelbarátja is volt, a mezőgazdaság minden ágában kitűnő munkatársában annyira bizott, hogy a bármilyen szakkérdéssel hozzáfutóknak mindenkor csak azt mondta: „Forduljatok csak az én kis sátnomhoz, az mindent tud és mindent jól megcsinál.” Kozma ugyanis Rennert rendkívüli erélyéért, fáradhatatlan szorgalmáért csak a „kis sátnak” nevezte. Ha valaki szigorúért, vaskövetkezetességéért szemrehányást tett, Renner legfeljebb azt mondta: „Keztyűs kézzel még senki sem alkotott semmit.” Mindig dolgozott, mindig szigorú, de igazságos s azon igen kevesek közül való volt, kik életüket csak a munkának szentelték s kiket az élet utain csak a lelkesedés, önzetlenség, kötelességtudás és a mérhetetlen becsvágy vezérelt. Puritán jellemű, párját ritkító munkaelőt vesztett benne a magyar gazdatársadalom.

Hosszu pályáján természetesen az elismerés sem volt ritka. A király a Ferencz József-rend, majd a kir. tanácsossággal tüntette ki. Számos királyi és miniszteri elismerésben részesült.

Renner Gusztáv 1908 április 30-án halt meg. Temetése 1908 május 3-án volt nagy és előkelő gyászoló közönség jelenlétében, melynek soraiban megjelent Andrássy Géza gróf és fia Károly és Manó grófok, az OMGE. képviselői, a magyaróvári gazd. akadémia tanári testülete, a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank igazgatója és felügyelő-bizottsága, több uradalom tisztikara, sok régi pályatárs és barát.

Beszterelés után a család halottját Magyaróvárra vitette s az ottani családi sírboltban helyezte örök nyugalomra.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Törvényjavaslat a kivándorlásról	1043
Az eladó szavatossága sriésvész esetén	1046
Az osztrák agrárközpont tízéves jubileuma és X. évi beszámolója	1054
Szövetkezés és szociálistizmus	1055
Visszaemlékezés Renner Gusztávra	1055
Társa.	
Születési bizonyítvánnyal ellátott madarak	1044
Külföldi szemle	1052
Gazdatársadalmi mozgalmak	1053
Vegyések	1056
A szociálista szakszervezetek jelentése. — Ünnepegy az állatorvosi főiskolán. — Fogasztási szövetkezetek nemzetközi bevásárló központja. — A pusztai talpastyuk. — Központi díjszabáselárusító iroda. — Terményszállítások az állami mén-telepek részére. — A vasuti üzletszabályzat módosítása. — A tejhámítás büntetése. — Apró hírek. — Gazdasági dátumok	1057
Kereskedelem, tőzsde.	1057
Szerkesztői üzenetek	1058

A szociálista szakszervezetek jelentése. A magyarországi szakszervezeti tanács most adta ki jelentését a szakszervezetek 1907. évi működésének eredményéről. A jelentés tele van panaszokkal. A szervezetek taglétszáma apadt és minden téren hanyatlás észlelhető. A tanács ezt a gazdasági pangásnak, a hatósági üldözésnek tulajdonítja, tényleg azonban a munkaadók erőteljes szervezkedése vetett gátat a szakszervezetek erősödésének. A munkaadók szervezetei kiméletlen harcra indították a szociálista szervezetek tulkapásai ellen és nagyon gyakran kizárták a munkásokat a munkából mindaddig, míg azok hatalmi és tulzó törekvéseikről le nem mondtak. A sztrájkjal szemben munkázárlattal

feleltek és ha egy munkaadót bojkott alá vettek, szolidaritást vállalt vele a többi munkaadó és többnyire megtörték a szakszervezet terrorizmusát. A sok harc azután kifárasztotta a munkásokat és sok szakma teljesen lemondott a sztrájkról, más szakmák viszont kivándoroltak az országból. Különösen az építőmunkások kivándorlása volt rendkívül nagy. A szociálista szakszervezetek 1907. december 31-iki létszáma 130,120 volt. Hanyatlás a következő szakmáknál volt: földmunkásoknál, építőmunkásoknál, vasúti munkásoknál, vegyészeti, vas- és fémmunkásoknál, könyvnyomdászok, molnárok, malommunkásoknál. Az elmúlt évben 26 országos szövetség 1296 szakosporttal és 17 helyi szervezetet működtött. Ezzel szemben 1906-ban 1625 szakosportot mutattak ki, megszünt tehát 329 ipari szervezet. Az országos szövetségek közül a legerősebb a vas- és fémmunkások szövetsége, amely 27,138 tagot számlál, utána jönnek az építőmunkások szövetsége 16,387, a famunkások szövetsége 14,665 és a vasúti munkások szövetsége 13,276 taggal. A 142,030 szervezett munkás közül Budapest és környékén 65,123 lakik, tehát majdnem a fele. A szakszervezetek 1907. évi bevétele 1.944,233 korona, a kiadás 1.819,480 korona. A kiadások egy fél millióval emelkedtek, ami a sok sztrájkjal tulajdonítható. A szakszervezetek mostani vagonya 1.794,658 korona. E jelentés újabb tanubizonyosságát adja annak, hogy mily rengeteg összeget nyel el a szociálista mozgalom minden eredmény nélkül és hogy ezt a munkásság csak úgy fedezheti, ha béremelést csikar ki.

Ünnepély az állatorvosi főiskolán. A magyar állatorvosi kar *Hutyra* Ferencz dr. udvari tanácsos, az állatorvosi főiskola rektorának tiszteletére husz évet meghaladó tanári működése alatt az állatorvosi tudomány és a szakoktatás valamint az állatorvosi kar érdekében kifejtett eredményes működésének elismerésül május 10-én délelőtt az állatorvosi főiskola dísztermében szép ünnepélyt rendezett. A nagy termet zsufolóság megtöltötték az ország minden részéből összesereglett állatorvosok. *Hutyra* dr. érdemeit *Jakab* Lasz'ó állategészségügyi felügyelő méltatta s beszédének befejeztével leplezték az ünnepelt jól sikerült arcképét, amelyet *Ballo* Ede tanár festett. Az ünnepelt meleg szavakban mondott köszönetet az iránta ily meghatározó módon nyilvánított elismerésért. Az ünnepélyt az évi rendes közgyűlés követte, amely után közös ebéd volt a Royal-ban, melyen több mint kétszázan vettek részt. Az ebéd alatt *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszterre, az ünnepeltre, a főiskola tanári karára és az állatorvosokra mondottak felköszöntőket. A társaság lelkes hangulatban a késő délutáni órákban oszlott szét.

Fogyasztási szövetkezetek nemzetközi bevásárló központja. A kromónai nemzetközi szövetkezeti kongresszus az előkészítő munkálatok végzésére a legnagyobb fogyasztási szövetkezeti központok vezetőiből álló bizottságot küldött ki az alapvető munkálat végzésére. Magyarországból *Balogh* Elemér, a „Hangya” vezérigazgatója, tagja ennek a bizottságnak, amely Angliában Newporiban június hó 6-án tartja első ülését. Magyarországot az értekezleten *Károlyi* Mihály gróf és *Balogh* Elemér fogja képviselni, aki a „Hangya” részéről konkrét javaslatokat terjeszt elő a nemzetközi árubeszerző központra vonatkozólag.

A pusztai talpastyuk. *Syrhaptus paradoxus* (*Pall.*) *Herman* Ottó, az O. M. K. nagyérdemű igazgatója a következő felhívást teszi közzé: *Menzler* Mihály, moszkvai egyetemi tanár táviratilag értesítette a Magyar Ornithologiai Központot arról, hogy az utolsó napokban néhány pusztai talpastyuk mutatkozott Középoroszországban. Ez az ázsiai nagy sivatagokban élő madárfaj némely évben tömegesen otthagyja rendes tartózkodási helyét, végigvándorol egész Európán, helyenként fészkel is, azután lassankint eltűnik és sokszor évtizedek mulnak el, amíg ismét megjelenik. Az oroszországi meg-

jelenés alapján valószínű, hogy az idén is megtörténhet ilyen ritka és érdekes invázió, amelynek lehető alapos és széleskörű megfigyelése nagy érdeke a tudománynak. Hogy Magyarország is méltóan legyen ebben képviselve, egyrészt előre bejelentjük a várható eseményt, másrészt felkérünk mindenkit, akinek alkalma lesz e ritka vendégek megfigyelésére, szíveskedjék idevágó adatait, esetleg egy lejött példányt a Magyar Ornithologiai Központhoz (Budapest, VIII., József-körút 65., 1.) beküldeni. Különösen kérjük a szíves értesítést az esetleges fészkelésről. A pusztai talpastyuk fölismerését rendkívül megkönnyíti a láb sajátságos alakulása: a lábujjak össze vannak növe és egészen a körmökig finom, szőrszerű tollakkal borítva, úgy hogy a láb nagyon hasonlít valami ürge- vagy hörsöglábhhoz. A magyar nép a korábbi inváziók alkalmával tényleg ürgeglábu, néhol hörsöglábu tyukoknak is nevezte őket. Rőptében is elárulja hosszú ékalaku farka, melynek két középső tolla nyilszerűen van meghosszabbítva. Nagyságra nézve kisebb a foglyánál. Röpülése gyors. Színe agyagos. *Herman* Ottó, a M. O. K. igazgatója.

Központi díjszabáselárusító iroda. A vasúti áru díjszabások beszerzése ezideig valószínűleg komplikált művelet volt s hiánya határozottan megnehezítette az áruforgalom gyors és precíz lebonyolítását. A közszükségletet elégítette hát ki *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter, amikor a vasúti díjszabások beszerzését megkönnyítendő, a kereskedelmi muzeumban a magyar vasutak és a bosznia-hercegovinai államvasutak díjszabásokat elárusító központi irodát rendeztetett be. Az iroda (Budapest, Akadémia-utca 3., II. e.) nyitva lesz minden hétköznap d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig, ünnepnapokon pedig (vasárnap kivételével) 9-12-ig. Az új központi díjszabáselárusító iroda arra is be fog rendezkedni, hogy az osztrák vasutak helyi áru díjszabásai szintén kaphatók legyenek.

Terményszállítások az állami mén-telepek részére. A székesfehérvári m. kir. állami mén-telep székesfehérvári, komáromi, nyitrai, nagyatádi és palini osztályaiban elhelyezett katonai legénység és az ugyanott levő ménállomány részére a f. évi november 1-től 1909. évi október hó végéig szükségelt ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot küldjük:

Telepostály	Évi szükséglet			Kemény tüzifa
	zab	széna	alom-szalma	
	métermázsza			köbméter
Székesfehérvári	2200	3500	2000	120
Komáromi	1400	1700	900	80
Nyitrai	2000	2800	1400	80
Nagyatádi	2000	3200	1500	100
Palini	1600	3100	1200	80

A takarmányszükségletre a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsásra is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek. Az ajánlat minden egyes állomásra külön-külön állítandó ki. A szállítási módzataira nézve részletes felvilágosítást nyújt a székesfehérvári m. kir. állami mén-telep parancsnoksága.

A vasúti üzletszabályzat módosítása. A m. kir. kereskedelmi miniszter a vasúti üzletszabályzat módosítása tárgyában leiratot intézett az OMGE.-hez, amely leiratban arról értesítette egyesületünket, hogy a magyar, osztrák és német vasúti üzletszabályzat eddigi összhangjának a jövőre való biztosítása végett a magyar, osztrák és német érdekelt felek közt történt

megbeszabály készült való m érdekei ságaika közben ujjab ismét magyar megtar közrebe teknek nyilni maszto felterjes uj vasu hó 15 hanem lalkozni

A te ügyi m hogy t elzárást való átv nyomat séges, a tatás a

Apró „Kolum Dirner” tótt, ho intezkedése szo pest-fium korlatra met ker

Mezői ügyi m hogy a időn át elbirtok

Munka jának m indult m rád, Te koznak.

Gazda nagyob jelentés

Május kigazda tanfolya számára tanítók

Május választm

Buza

Rozs

Zab

Tenger

Árpa

megbeszélés eredményeképpen a magyar üzlet-szabályzat új tervezete még a múlt évben elkészült és annak a hazai érdekelt körök részére való megküldése is tervbe volt véve, hogy az érdekelt az új szabályzatra vonatkozó kívánásait megtehesse. Minthogy azonban időközben úgy Ausztriában, mint Németországban újabb tervezet készült, amely tervezeteknek ismét megbeszélés tárgyát kell képeznie, a magyar üzletszabályzat tervezete a f. hóban megtartandó megbeszélések befejezése után lesz közrebocsátható, úgy hogy az érdekelt testületeknek esetleg még e hóban alkalmuk fog nyílani az új vasuti üzletszabályzat iránt támasztott kívánásait a keresk. miniszterhez felterjeszteni. Ennek folytán egyesületünk az új vasuti üzletszabályzat tervezetével nem a f. hó 15-iki közgazdasági szakosztályi ülésén, hanem egy későbbi szakosztályi ülésén fog foglalkozni.

A tejhamisítás büntetése. A földművelésügyi miniszter elvi határozatként kimondotta, hogy tejhamisításért büntetéképp a törvény elzárását is megállapítván, ennek pénzbüntetésre való átváltoztatása a visszaeséssel szemben csak nyomatékony enyhítő körülmények alapján lehetséges, a kellő indoklás nélkül történt átváltoztatás az ítélet feloldását vonja maga után.

Apró hírek. Postagalambtenyésztők gyűlése. A „Kolumbia” postagalambtenyésztők egyesülete Dirner Lajos dr. elnöke alatt népies ülést tartott, hogy a f. évi versenyek, illetve trainingról intézkedjék. Jandaurek ügyvezető alelnök jelentése szerint a 4-ik hadtestparancsnokság a budapest-fiumei utvonalon tartandó postagalamb-gyakorlatra a hatóságok, illetve a kormány védelmét kérte. A gyakorlatok június 7-ig tartanak.

Mezei dülöket el nem birtokolható. A földművelésügyi miniszter elvi határozatként kimondotta: hogy a mezei dülöket területét bármely hosszú időn át tartó állandó használat útján sem lehet elbirtokolni.

Munkásházák építése. A munkások lakásminizériájának megszüntetésére újabban erőteljesen megindult mozgalomhoz Bács-Bodrog, Békés, Csongrád, Temes és Veszprém vármegyék is csatlakoznak.

Gazdasági dátumok. Május 15-éig Ung megye nagyobb mennyiségű tehenet s üszőt vesz. Bejelentések a megyei gazd. egylethez intézendők.

Május 3—24. Méhészeti tanfolyam földmívelő kisgazdák részére Marosvásárhelyen; ugyanoly tanfolyam; május 25-től június 7-ig lelkészek számára; június 14—27-ig és július 5—18-ig néptanítók részére.

Május 13. Magyar Gazdaszövetség igazgató-választmányi ülése.

Május 16. Czukorrépatermesztők Országos Szövetségének választmányi ülése.

Május 23-ig bezárólag gázmotorkezelők tanfolyama Budapesten a felsőipariskolában.

Május 26—27. Fehérmegyei Gazdaszítói Kör kirándulása a kistérségi ménesbirtokra.

Június 3—8. Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület kiállítás Balassa-Gyarmaton.

3 havi tanfolyam házinyulenyésztésre a Mezőgazdák Szövetkezetének házinyulenyésztő telepén Budapest, Mester-utca 68. sz.

Augusztus 8—12. Méhészeti vándorgyűlés Bécshelyen.

Augusztus első felében gazdasági gépkiallítás Szatmáron.

Szeptember 6., 7., 8. Gyöngyösi mezőgazdasági és ipari kiállítás.

NYILTTÉR.)*

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipőcei Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparkpart 8.

Jól tanuló gyermekeknek legszébb és legjobb ajándék a

PUNKÖSDRE

PÉTERFY bácsi MESÉI.

Székely mesék, 50 képpel } Színes kötetben, darabja
 Czigány mesék, 41 képpel } 1 korona.
 Virág mesék, 32 képpel } Megrendelhető postai-
 Petőfi regék, 4 képpel } utalványon.

Czím: **PÉTERFY TAMÁS, Bpest, IX., Köztelek.**

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte gabonaszaktályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Vége bekövetkezett az óhajtott változás az időjárás viszonyokban, bár sok helyen még mindig nem egészen megfelelőnek tartják. Különösen vissza vannak maradva az ősziek, melyeken már nem igen segít a kedvezőre fordult idő sem; fejlődésükben annyira vissza vannak maradva, hogy alig van rá kilátás, miszerint az észlelhető hiányok és károk helyrehozhatók legyenek.

Ami az üzleti viszonyokat illeti, legutóbbi jelentésünk óta némi lanyhulásról számolhatunk be, ami a csökkent árfolyamokban jutott kifejezésre.

A külföldi piacokon az érkező jelentések után itélve a hangulat eléggé szilárdnak volt mondható. Impulzust erre főleg az amerikai jegyzések szolgáltatottak.

Az angol piacokon szintén emelkedő volt az irányzat. Franciaországban az időjárás viszonyok igen jók és állandó meleg idő mellett a folyó évben is lehet olyan termésre számítani, mint amilyen 1907-ben volt.

Németországban igen csökkentek a készletek és általános a vélemény, hogy a német fogyasztásnak a legközelebbi jövőben nagyobb beszerzéseket kell tenni.

Ami a magyar és az osztrák viszonyokat illeti, lanyhult irányzatról számolhatunk be, ami főleg a kedvezőbbre fordult időjárásnak tudható be. Kezdetben a hideg idő és esőhiány folytán emelkedtek az árfolyamok, csakhamar azonban árvisszaesésben volt részünk.

A hozatalok igen csekélyek és a kínálat korlátolt. A gabonapiacozon a talánosságban nagyobb mérvű változást csak az időjárás viszonyoknak kedvező vagy kedvezőtlen alakulása okozhat.

A malmok üzembeküzdése nem következett be és szívesen vásárolják, ami piacra kerül. Az egyes gabonamétekről és azok árban végbement változásairól napjelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonátözsderől.

1908 május 12.

Ámbár kedvezőre vált az időjárás, a jövő terméskilátások iránt még s aggodó jelentések érkeznek, a növényzet nem halad. Ezeknek, valamint a külföldi jelentések behatása alatt a gabonapiacot megszilárdult. Árubiány folytán a kínálat korlátolt; 5000 q. forgalom volt búzában 10 fillér emelkedés mellett.

Rozs is kapcsolatosan keresett és 20-50 K. árban Budapest paritásában értékesíthető.

Árpa szilárd, értéke 13-70 K. ra tehető Kőbánya paritásában.

Tengeriben élénk kereslet észlelhető; 13 K.-t jegyzünk paritásában május havi szállításra.

Zab elhanyagolt forgalom, csekély árak, 14-50—15-20 K. között ingadoznak.

Bladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 k. 24 K. 20 f., 500 mm. 79 k. 24 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 24 K. 30 f., 300 mm. 77 k. 24 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 24 K. 35 f., 500 mm. 76-5 k. 24 K. 20 f., 500 mm. 76-5 k. 24 K. 25 f., 100 mm. 75-5 k. 23 K. 65 f.

Pestvidéki: 100 mm. 74 k. 23 K. 30 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 79 k. 24 K. 15 f., 180 mm. 77 k. 24 K. 30 f., 200 mm. 77-3 k. 23 K. 80 f.

Bácskai: 100 mm. 75-5 k. 23 K. 80 f., 100 mm. 75-5 k. 23 K. 80 f., 100 mm. 75 k. 23 K. 80 f.

Felsőmagyarországi: 700 mm. 78 k. 24 K. — f.

Bánsági: 300 mm. 73 k. 23 K. — f.

Raktárból: 2200 mm. 76 k. 24 K. — f.

Rozs: 400 mm. 20 K. 40 f., 585 mm. 20 K. 30 f. kpf. kocsira.

Tengeri: 200 mm. 13 K. 25 f. kpf. kocsira.

Zab: 100 mm. 15 K. — f., 200 mm. 14 K. 60 f., 200 mm. 14 K. 45 f., 300 mm. 14 K. — f. kpf.

Nemzetközi gabonapiacz 1908 május 8-tól 1908 május 13-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	12	24.40	20.10	25.70	24. —	—	22.40	20.08	18.68 ¹	—	—	Május	23.74	20.38 ²	26.06	21.90 ²	18.68
	8	24.30	20.10	25.50	24. —	26.84	22.10	20.50	19. —	17.11	20.24	Június	20.36 ⁴	19.25 ^{3a}	26.24 ³	22.10	16.70 ³
Rozs	12	20.50	—	21.90	22. —	—	16.40	—	—	—	—	Május	—	—	23.34	17.12 ²	—
	8	20.40	—	21.70	22. —	23.90	16.40	—	—	—	16.76	Június	17.82 ⁴	—	23.40 ³	16.84	—
Zab	12	15.20	—	16.10	16. —	—	—	—	—	—	—	Május	—	—	23.34	16.84 ³	—
	8	15.20	—	16.10	16. —	21.53	—	—	—	—	—	Június	17.27 ⁴	—	23.34 ³	16.84	—
Tengeri	12	13.20	15.40	14.30	16. —	—	—	15.46	14.22 ¹	—	—	Május	14.22	—	19.36	—	—
	8	13.05	15.40	14.10	16. —	19.47	—	15.84	14.52	11.24	—	Június	13.34 ⁴	—	19.91 ³	—	—
Árpa	12	14. —	—	17.20	17. —	—	—	—	—	—	—	Május	—	—	19.52	—	—
	8	14. —	—	17.20	17. —	25.96	—	—	—	—	—	Június	13.24 ⁴	—	20.16 ³	—	—
	12	13.12	15.51	18.74	—	—	—	—	—	—	—	Május	13.12	15.51	18.74	—	14.22
	8	13.05	15.40	18.76	—	—	—	—	—	—	—	Június	13.32 ³	—	17.34 ³	—	—
	12	12.92	15.40	18.76	—	—	—	—	—	—	—	Május	12.92	15.40	18.76	—	14.52
	8	13.18 ³	—	17.40 ³	—	—	—	—	—	—	—	Június	13.18 ³	—	17.40 ³	—	—

Jegyzet: ¹) május. ²) július—aug. ³) július. ^{3a}) szeptember ⁴) október.

Határidőárak.

(Déli zariát.)

Table with 2 columns: Item (Buza májusra, októberre, Rozs májusra, októberre, Zab májusra, októberre, Tengeri májusra, júliusra) and Price (23 80 K., 20 30, 20 46, 17 80, 14 16, 13 46, 13 01, 13 28, 12 10).

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. május hó 12-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 207 szekér réti széna, 50 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 200 zsák szeska.

A forgalom közepes. Arak állérekben q-ként a következők: réti széna 600—780, muhar 700—860, zsupszalma 600—(2), alomszalma 400—520, takarmányszalma —, kőve tengeriszár —, egyéb takarmány 460—500, zabosbukkony 640—800, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 680—720, szalmaszeska 640—60. Összes kocsiszám 307. Összes súly 368 400 kg.

Szeszület.

A szeszüzletben élénk kereslet uralkodott és a szeszárak élénk vételkedv mellett változatlanul szilárdan záruhnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 163 50 K., adózatlanul 64 00 K.

Élesztőszesz adózva 161 50 K., adózatlanul 62 50 K.-ig nagyban azonnal és későbbi szállításra.

Denaturált szesz nagyban élénk vételkedv mellett 54 50 K. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz gyéren volt ajánlva és miután a vételkedv még mindig élénk, a kínált tételek tartott szilárd áron 60—61 K. találtak vevőre.

Exkontingens szesz is szilárd. Bácsben is szilárd az iránzat és állandó jó vételkedv mellett az árak emelkedtek.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59 50—60 50 K.

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item (Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, " adózatlan, Élesztőszesz adózva, " adózatlan, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz) and Price (59 50—60 50, 163 50—164, 64 50—65, 161 50—162, 62 50—63, 161 50—162, 54 50—55).

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Fémpiac. A londoni fémtőzsdén ellanyhult iránzat jutott érvényre, ami főleg a csökkent vörösrézárakban jutott kifejezésre. A nyomott hangulatot kedvezőtlen statisztikai hírek idézték elő. Nagymérvű kínálat csökkentette az ónákat. Horganyárak változatlanul csendesek. Ólomjegyzések kezdetben lanyhák voltak, később némil-g javultak.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrőltakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A búzapiacson előállott áremelkedés a lisztüzletben nem jutott érvényre, miután a fogyasztók továbbra is igen tartózkodók voltak vásárlásaikban. Az árak változatlanok maradtak. Rendelkezések elég kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 88,475 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztaságként, zsákostul.

Table with 2 columns: Szám (0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) and Ar K (34 40 34, 33 60 33, 32 60 32 20, 31 49 30 20, 7 1/2, 7 3/4, 8, 27 80 24 60 14 40).

Rozsliszttárak:

Table with 2 columns: Szám (0, O/I, I, WR, II, II/B, III) and Ar K (33 20, 32 60, 31 60, 30 40, 30, 29 20, 27 60).

A korpa-üzlet az elmúlt héten ismét szilárdult, miután a malmok üzemkorlátozása folytán, a készletek fogytán vannak.

Őszi korpa iránt ugy belföldön, mint Németországban élénk érdeklődés mutatkozott.

Heti korpaforgalom 15,922 q. volt.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table with 2 columns: Item (Finom korpa 1908. május száll., Goromba, Finom korpa 1908 jun.-aug. szállításra, Rozskorpa, Árpádszár és árpádszár, Malomkonkoly, Budapesti gyári repcepor, Derby melasz, Szárított moslék, Malátacsira, Szárított répaszet, Szörplé) and Price (11 95—11 85, 12—11 90, 11 30—11 20, 11 00—11 50, 10 60—10 50, 1 80—10 70, 12—11 90, 12—11 80, 12—11 90, 14 20—13 90, 11—10 80, 14—13 90, 12 50—12 40, 13—12 90, 10 20—10 10).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Item (Óreg nehéz, Óreg közép, Fiatal-nehéz, " közép, Fiatal-könnyű, " közép, Szerbiai nehéz, " közép, " könnyű) and Price (300—400, 320 kg. felüli súly 129—131, 251—320 kg. 132—134, 250 kg.-ig 130—140 fillérig, 251—300 kg.-ig, 280 kg. felüli, 240—260 kg., 240 kg. terjedő súlyban).

Iránzat: változatlan

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Érdeleti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 május hó 11.

Table with 2 columns: Felhajtás összege (Hízott marhában felhajtás, Csontozni való marhában felhajtás, Összesen, Eladatlan maradt) and Minőség szerint (Hízott marha, Legelőmarha (Wiedev.), Csontozni való, Összesen).

Table with 2 columns: Származási hely szerint (Magyarországi, Galicz, s bukovinai, Osztrák tartományokból, Összesen) and Nem szerint (Ökör, Bika, Tehén, Bivaly).

Árak (100 kilogrammonként élő súlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 2 columns: Item (Magyar hízott ökör, Galicziai hízott ökör, Tarka hízott ökör, Bikák, Hízott tehén, Legelőmarha, Kisgazd. hízó ökör, Bivaly, Boszniai marha) and Price (76—80—82, 64—74 48—62, 80—84—86—88, 70—79 64—69, 82—90—91—97, 73—81 64—72, 52—74, 48—58, 40—52).

Iránzat: szilárd, árak változatlanok, kivéve bikákat, melyek 2 koronával drágábbak.

Szerkesztői üzenetek.

S. I. Szapár. Hársfák és gyümölcsfák Faragó Bélnál Zalaegerszegben is kaphatók.

R. J. III. A haszonbérletre ezen minőségben kivettelt adó a III. osztályú kereseti adó és ennek pótdadó: az általános jövedelmi pótdadó, a községi és megyei pótdadó, az utadó a betegápolási pótdadó. Haszonbérleti minőségben fizethet még a haszonbérlet: cseledejéi után I. osztályú kereseti adót, fegyver- és vadászati adót.

S. T. Csepel. Ha a bérlet szerződése az épületek javítására kötelezi, akkor ellenkező kikötés hiányában a javításokhoz szükséges anyagot, a jelen esetben a cserepet is ő tartozik szolgáltatni. Az uradalom álláspontra tehát jogos.

H. P. Tengelyes. A megítélt biztosítási díj behajtása céljából a felperes bármikor végrehajtást vezethet az alperesnek végrehajtás alá vonható ingóira vagy követeléseire. Ez a joga csak 32 év alatt évül el. Ez külön-

ben igen természetes, mert a követelést magát meg nem szüntetheti az a körülmény, hogy az alperesnek jelenleg végrehajtás alá vonható vagyona nincsen. Sőt ellenkezőleg a követelés a kamatokkal napról-napra növekszik. A kiegyezés tehát alperes érdekében áll.

Amit itt elmondottunk, az természetesen csak a megítélt első díj észleltre nézve áll. A további díjrészletekhez a biztosító társaságnak nincsen joga, mert a biztosítás a díjrészletek fizetésének elmulasztása folytán megszűnt.

D. A. Pa-Toviskes. A tengeri hagyma bármelyik drogista üzletben beszerezhető. A patkányirtásra való alkalmazását lapunk múlt évi 36—45. és 47. számaiban ismertettük és ennek megismétlésére a „Levélszekrény” rovatban nem vállalkozhatunk. A kérdéses lappéldányok esetleg kiadchiratalunkban (Ülői-ut 25. sz.) megrendelhetők.

J. J. Kálló-Semlyén. Kérdése túlságosan nagyterjedelmű és komplikált ahhoz, hogy arra „Levélszekrény” rovatunkban ily hiányos adatok alapján a feleletet megadhassuk. Tessék azonban a lírlök-és gazdálkodási viszonyait részletesen ismertető kérdést valamelyik gazdasági akadémia tanácsadó bizottságához beküldeni, ahol minden díjazás nélkül megadják a kért felvilágosítást.

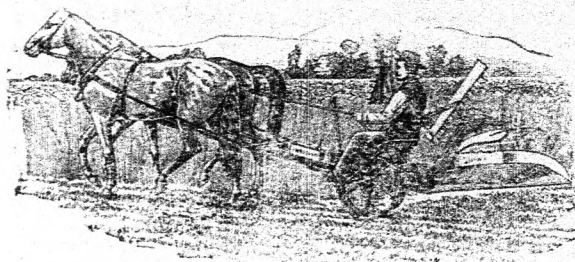
T. F. Dégh. A szerződésben foglalt kérdéses kikötés érvényes, mert semmi olyan nem tartalmaz, amely az 1900. évi XXVII. t.-c. 15. §-ával ellentétes. A szolgáltatónak azon joga, hogy a fölmondási időre járó illetményeknek kiszolgáltatása mellett a szerződést a fölmondási idő előtt is megszüntetheti, ugyanezen paragrafnak utolsó bekezdésén alapszik. Nézelünk szerint azonban erre az esetre is áll a törvénynek ama rendelkezése, hogy a lakásból való kiköltözésre a gazdaszítnek 30 napi határidő hagyandó.

Nagybírtokos. Kérdésére kielégítő választ nem adhatunk, mert az hasábotak venne igénybe. Kérdéséből kitűnik az tünik ki, hogy teljesen tájékozatlan a műtrágyázást illetőleg. Lapunknak pedig nem lehet hivatása clemi oktatást nyújtani. A magyar irodalom több oly munkával rendelkezik, mely a műtrágyázást tárgyalja. Tessék a Patriához Budapest fordulni, az majd küld egyet és megtanulhatja belőle azt, amit a műtrágyát alkalmazni akaró gazdának tudnia kell.

B. Gy. Tiszaföldvár. 180 db sülde 30 kilométerre hajtás után nemcsak hogy veszíthet 400 kg.-ot élő súlyából, hanem jó szerencse, hogy csak ennyit veszített. Ilyen nagy távolságra való hajtás közben ugyanis nemcsak a bélsár ürül ki, mi valószínűleg több az egyszerű takarmányadagolás súlyánál, hanem a nagy meghajtás közben, az erős kiparorgás stb. okozta nedvesvesztés következtében, hussúlyából is veszít a sertés és ezt csak több napi pihenés és megfelelő takarmányozás mellett pótolhatja. Am utóbbiban a gyors hajtás, hirtelen ítatás stb. következtében egyéb baj is érheti a sertést, amely ismét a súlyfogyatkozásban nyilvánul meg. A sertések súlyvesztéséért ön ellen támasztott szemrehányás tehát teljesen alaptalan.

Advertisement for Meinl Gyula Budapest, featuring an image of a sailing ship and text: Meinl Gyula Budapest, K. Kossuth Lajos utca 1. Kávé behozatal, téa behozatal, kakaó és csokoládé. Posta-küldemények Magyarországra minden helységébe. Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.

! Utólrhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

Uj gabona- aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógeréblyék

Uj fűkaszálo „Darling“

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozcnyok 200 HP-ig.

Gazdasági Könyvviteli nyomtatványokat

levélpapirokat

boritékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szepességi kárpáti fenyőborovicska,
vélődi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb hiaoknak, kitűnő szer gyomorbat) ellen, hathatós étvágygerjesztő és gyomorerősítő, a vesek működésére szerfeletti kedvező hatásu. Nemcsak Magyarországon és más európai államokban, hanem Amerikában is a legjobb hírnévnek örvend. 5 kilós kosárúvev bérmentve, postautólevét mellett 12 kor. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-gőzfőzdetársaság, **Szepesszombat.** (Szepes m.) 166

Most jelent meg!

Andrássovich Géza:

Házinyultenyésztés és értékesítés

harmadik, tetemesen bővített kiadása.

Számos művészi képpel és egy műmelléklettel.

Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 f.

Megrendelhető a „Pátia“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

1400 holdas nemesi birtok

egy tagban kellő épületekkel ellátva és 930 hold szántó, 70 hold rét, 400 hold erdő és legelő felszerelve, vetésekkel 280,000 forintért eladó. Köztelekben csak komoly realkis realkisnak 615c

Österreicher Bernátnál
Nagykanizsán.

!! Ujdonság !!

A hazai szövetkezeti gabonaraktaarak.

Irta: Dr. Horváth János, az Országos Központi Hitel-szövetkezet igazgatója.

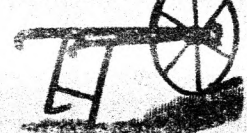
Magtári rajzlapokkal.

3-ik kiadás.

Ára bérmentes küldéssel 2 korona 10 fillér.

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Világhírű szabadalom 18 élemben.

Stádel-Torkos földmérő-taliga

kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

≡ Birtok-eladás. ≡

Bereg megye déli részén, Csonkapapi községhez tartozó **1800 magyar holdas**, teljesen sik, fekete, buzatermő, szikmentes talaju, urilakkal és 2 majossal ellátott **birtok**, akár egészben, akár nagyobb részletekben eladó igen jutányos áron.

A birtok legelőnek is kiválóan alkalmas. Köztelekben felvilágosítást ad **GERÉBY PÁL** földbirtokos Debreczenben.

Nincs többé büz!

A **Bonodor folyadék** a legbüzősebb árnycsók szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysulyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A **Bonodor por** vizeldék azonnali szagtalanítás ára kitűnő szer. 5 kilós postacsomag **bérmentve 7 K.**, 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.

Vezeti képviselő:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40 H.

Ismét óriási szerencse GAEDICKE-nél!

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődém az utolsó sorsjátékban annyi főnyereményhez jutott, hogy szinte szállóigévé vált ez a mondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél!

Csak az utolsó sorsjátékban a következő főnyereményeket fizettem ki t. vevőimnek:

A legnagyobb főnyereményt

400.000

koronát a 19406. számra,

90000 koronát a 3148 számra

80000	„	„	47334	„
70000	„	„	11140	„
60000	„	„	3952	„
50000	„	„	64714	„
40000	„	„	95853	„
30000	„	„	112645	„
30000	„	„	42778	„
30000	„	„	88837	„
25000	„	„	15900	„
25000	„	„	30049	„
25000	„	„	52235	„
20000	„	„	22692	„
20000	„	„	79375	„
20000	„	„	90638	„
20000	„	„	88000	„

A ki egy főnyereményhez akar jutni, az játsszék feltétlenül **GAEDICKE** szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték bebizonyíthatólag a legtöbb főnyereményt. Az I. osztály huzása már

május 21-én és 23-án kezdődik.

A sorsjegyek ára:

Egy egész	Egy fél	Egy negyed	Egy nyolcad
12.—	6.—	3.—	1.50 K

Postahétfőzető-lapot vevőinknek portómentesen küldjük.

Kisérelje meg egyszer szerencséséjét **GAEDICKE** szerencsegyűjtődéjében s Ön bizton számíthat eredményre

Gaedicke

bankház Budapest, IV. ker.,

Kossuth Lajos-u. 11.

Árverési hirdetemény.

Bischitz Salamon és Fia budapesti cégnek Vámoscher László dárda lakos elleni eladási ügyében ezennel közhírré teszem, hogy az utóbbi által megvett, de át nem vett, Majsapusztán fekvő 184 bál kaszált, ugy Bogaraspusztán fekvő 300 bál nyüvött, együttesen mintegy 340 métermázsas lenkórá közbejöttémmel 1908. évi május hó 22-ik napján délelőtt 9 órától kezdődőleg előbb Majsapusztán, azután Bogaraspusztán (vasutállomás mindkettőhöz Majsa) az itt következő feltételek mellett el fog árvereztetni:

1. kikiáltási ár a kaszált lenkórára métermázsánként nyolcz (8) korona, a nyüvöttre nyolcz (8) korona ötven (50) fillér;
2. bánatpénzül az árverező az árverés megkezdésekor ötszáz (500) koronát a királyi közjegyző kezéhez letenni tartozik;
3. a vételár az árverést nyomban követő átmázsálás megtörténtevel eladó kezéhez azonnal teljesítendő;
4. árvereztető az árunak sem fentebb jelölt mennyiségeért, sem a minőségért szavatosságot nem vállal;
5. az eladandó áru a folyó évi május hó 31-ik napjáig a jelenlegi fekvőhelyen fekbér fizetése nélkül maradhat, de eladó annak biztonságáért semmi irányban szavatosságot nem vállal, mert az átadás az átmázsálással megtörtént;
6. vevő kivánatára hajlandó az eladó az árut, de legkésőbb folyó évi május hó 31-ig, Keszőhidegkut-Gyöngy állomásra saját fogatán felszámitás nélkül elszállíttatni.

Tamási (Tolna m.), 1908. évi május hó 6-án.

Dr. Mester József,

mint MADARÁSZ JÁNOS kir. közjegyzőnek,
a pécsi kir. közjegyzői kamara 212/1901 sz.
rendelvényével kirendelt helyettese.

626

Minden termelőnek nélkülözhetetlen

:: a most megjelent ::

MEZŐGAZDÁKI ÜZEMI ÚTMUTATÓJA

Ezen könyvben a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és a mindennapi üzleti életben folyt nosan előforduló szükséges tudnivalókról van szó. Cél szerű és hasznos segédkönyv, mely a gazdasági életben olyannyira megkívántató kereskedelmi ismeretek gyakorlati elsajátítására nézve bő tájékoztatást nyújt. ::

TARTALMA A KÖVETKEZŐ: Miként értékesítsük terményeinket? Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál? Hogyan kössük meg biztosításainkat? Gabonakereskedelmi szokványok. Erőtakarmányozók beszerzése körüli tudnivalók. Hogyan adjuk el borainkat? Élelmiszer-értékesítés módzatai. Hízott állatok, tenyészállatok értékesítése. Külföldi államok állategészségügyi egyezményei. Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, jóvásárok, országos vásárok jegyzéke időszertinti sorrendben. Vetőmagvak beszerzése, értékesítése. Áruszükségleti cikkek beszerzése körüli utmutatás. Fakeskedelmi rész. Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti viszony szabályozása. Haszonbérlet. A ba'esetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Ára bérmentes küldéssel 5 kor. 20 fill.

:: Megrendelésnél kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni. ::

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest. st. IX., Üllői-ut 25. sz.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tölzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemetert. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemenek ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokberbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácscaal szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékebecaléseket végeztet. A bejelentett eladó és berbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatiszteket és egyéb képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold Zalában, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cementárnyaggyárral, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bámlikor átvehető. Esetleg berbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598
- 187 m. hold pilléscsahai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyerges-ujfalu, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 455
- 200 m. hold sík fekvésű l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold diszkerter. 3743
- 100 kat. hold körül l. o. bacska föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferencz-csatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsös. 3851
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy 4130
- 608 kat. hold Erdélyben, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohánnyal, engedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261
- Temesvár határában,** a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissimá kasszáló kert talaj,** ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A véteit megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtésztés kölcsön. 4601
- 280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/4 óra, vasutállomástól máuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdővel és szőlővel. 4756
- 400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztű törzshajnyájával és 200 drb bórnyival. Nagymennyiségű széná, takarmány és szalma. 4701
- 888 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész majom, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477
- 1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületekkel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg berbeandó. 6320
- 2488 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kútvízű kőből épült, vasutól 10 kilométernyire, szeszgyár és fűmomító, jó munkáviszonyok. Ára felszerelés nélkül 500.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg bérbe adó. 6322
- 280 hold Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54
- 200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban egy együt az egész terület eladó. 1061
- 558 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsös. Parkban 5 szobás urilak. 40 h. dohányengedély. Jókárbán levő kellő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K. 1325
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1198
- 513 m. h. Borsod megyében vasutállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsővel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 284
- 2400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1630 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval 2 jól elhelyezett majornban kellő gazd. épületekkel. Uril lak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén. Ára 700.000 kor. Teher 400.000 kor., mely rajt maradt. 294

Birtokvétel:

megvételre keresetlik:

- 200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családoknak való tágas és egészséges lakással. Árnyas kerttel. 7
- Kiseb birtok,** szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h. birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916
- 1000 holdj cserébe fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Ödönör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 híd erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold elsőrendű talajú birtok, czukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyival és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 124
- 3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 hold jó földék és épületekkel, instrukcióival. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országai mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

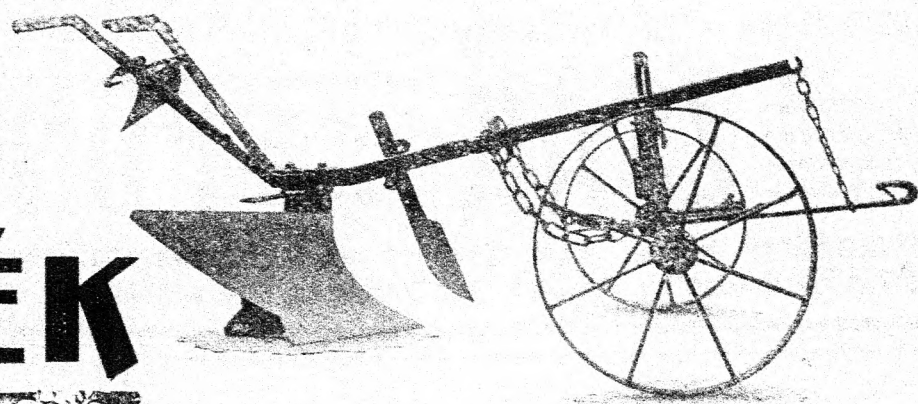
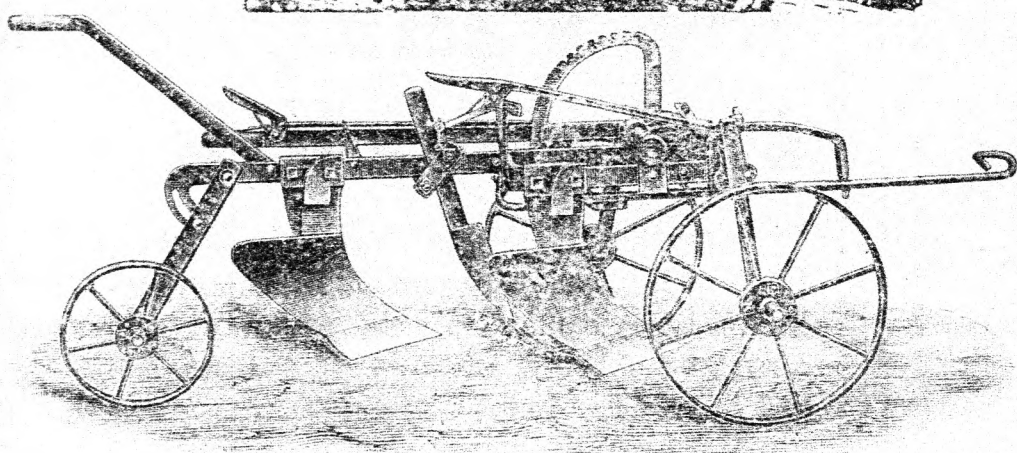
2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1898

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

■ ■ ■ AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitünő szerkezet
Kiváló aczélanyag
Kevés vonóerő
jellemzik a resiczai ::
talajművelő-eszközöket
 Árjegyzékkel, legolcsóbb árajánatokkal szívesen szolgálunk.
Sziveskedjék ekéinket vásárolni.
 Magyar gyártmány.

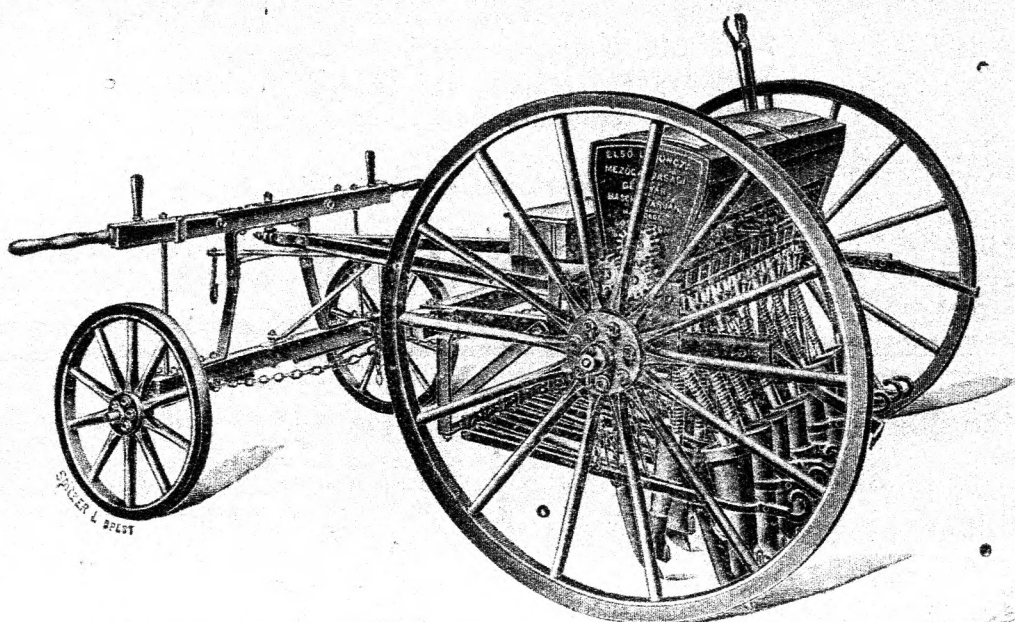
A legtökéletesebb
 tolokerekes vetőgép

„LOSONCZI DRILL“

a losonczi mezőgazdasági
 gépgyár gyártmánya.

.....
 A losonczi vetőgépek rövid idő
 alatt terjedtek el, mert tökéletes
 és tartós szerkezetük által min-
 den más gyártmányt felülmúlnak.

.....
Magyar gyártmány.

.....
Benzinmotorok kőolaj-üzemre is alkalmasak, gőzlokomobilok,
utimozdonyok, gőzcséplőgépek, szalmakazalozók, fűkaszáló- és
aratógépek, teljes malomberendezések, talajművelő eszközök, stb.

A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.
Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.
Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**
Vidéki telefon: 35-92.

ZSÁK behordási-
kaszal-
repce-
rostaalj-
waggon-
PONYVA

"HUNGÁRIA" kettős, kézi, favéges vagy manilla-aratógép kéveköttözök.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

4273/IV. szám.

Gabonaeladási hirdetmény.

A bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtok, a gödöllői koronauradalom, a kolozsvári ménesgazdaság, a palánkai m. kir. csikótelep, a pusztapékai m. kir. rizsgazdaság, a s linyiai bérgazdaság és a csákányi magy. kir. kincstári birtok 1907. (1906.) évi terméséből az alább megjelölt gabona- és tengerikészletek értékesítése céljából folyó évi június hó 2. napján délelőtt 11 órakor a vezetésem alatt álló miniszteriumban zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyalás fog megtartatni.

Eladásra kerül összesen: **17,345 q őszi buza, 540 q-roza, 250 q őszi árpa, 950 q tavaszi árpa, 300 q zab, 3800 q új tengeri.**

Ezek a termények az említett birtokok magtáraiból, a minták, valamint a részletes eladási feltételek pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál, mint az említett birtokokon bármikor megtekinthetők. Az ajánlatok a részletes eladási feltételekben megjelölt tételekre külön-külön teendők.

Budapest, 1908. évi április hó 28-án.

633

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Pinzgau
tenyészbika.

18 darab 1-1 1/4 éves elsőrendű kiváló pinzgau tenyészbika, importált eredeti pinzgau tenyész-állatoktól származva és az országos törzskönyvbe felvéve, eladó **CZUKORGYÁR-NÁL, Botfalu, máv. állomás, Brassó megye.**

631

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.

Manilla zsinog kéveköttőgéphez.

Zsákok minden célra, kender-, len- és jutaszövetből.

Zsákkötő-zsinog és **varró-spárga.**

Szőlőtaposó-zsákok. Szőlőkötöző-fonalak.

Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden célra.

Kötélárak hosszú szálú bácskai kenderből.

Bellán Mátyás kender-, kötel- és sportáru kézműipar telepén

Dunacséb (Bácska).

Arjegyék kívánatra ingyen küldetik.

614

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít hűveléket, baromfi, vadfélék, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és **MINDENMÉ ELEMNICIKKET.** Hordóber-értékesítő osztály. Égetett aszaltok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselője.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Peronospora szőlőmoly, szőlőlonca és az összes kártékony rovarok ellen biztos védekezést nyújt az „Extirpátor” kivonat. Szőlő- és gyümölcskertekben egyaránt nélkülözhetetlen permeterő szer. Hatása biztos. Örlési idő- és munkamegtakarítás. Legjobb és legolcsóbb védekezés peronospora ellen. Nem por, hanem folyadék. 1 üveg használati utasítással 2 kor., 3 üveg 5 kor., 6 üveg 8 korona. Egy katasztrális hold szőlő permeterezéséhez 3 üveg elegendő. Utánvétellel kapható **Sándor M.-nál, Mohol** (Bácska és az „Agrikultura” mezőgazdálkodási részvénytársaságnál Budapest, V., Zoltán-utca 12. 632

Ujdonság!

Ujdonság!

AZ OKSZERŰ BAROMFITENYÉSZTÉS

E nagyfontosságú szakkönyv magamagát ajánlja. Mindenki, aki kedvet érez a baromfitenyésztéshez s emellett anyagi függetlenségre is vágyódik, megbecsülhetetlen szolgáltatásokat fog tenni.

TARTALMA FŐBB FEJEZETEKBEN:

Általános fajtani szabályok. — Baromfifajták: A tyukok. A pulykák. Vizi szárnyasok. — Berendezkedés: A baromfiudvarokról. Épületek. Állandó ólak. Nevelőházak. Hordozható ólak. Az ól berendezésénél és a tenyésztésnél általánosságban használt tárgyak és gépek. — Tenyésztés: A tojás. Természetes keltetés. Mesterséges keltetés. A keltetés munkái. Csibenevelés. A pulykanevelésről. Fiatal kacsák és libák etetése és gondozásáról. Növendékbaromfiak

osztályozása és jelölése. Tojástermelés fokozása. A baromfiak gondozása és takarmányozása. Kappan, Tenyésztő és tenyészbaromfi szállításáról. — Hízalás: A hízalás fontossága. A hízalásról általánosságban. Tyukok hízalása. Pulykahízalás. Vizi szárnyasok hízalása. A különféle hízalt baromfiak piacképessé tétel. — Baromfibetegségek: Általános egészségügyi óvintézkedések. Élősdiek. Szerzett bajok. Fertőző betegségek. — Függetlenség: I. Szervezkedés és tömörülés kérdése. II. Baromfiak és azok termékeinek értékesítéséről. III. Madarak védelme.

Ara füzve 3 K 60 fill., velinszürke vászonkötésben 5 K.

Írta:

KÖVY JÓZSEF

a gödöllői magyar királyi állami baromfitenyésztő-telep vezetője.

Megrendelhető a **“PÁTRIA” r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében** Budapest, IX., Üllői-ut 25.

38.
für
kik
szé
ké
Ez
ál
sch
Ma
fej
gaz
jel
ese
gy
jur
Lag
pes
Első
Bon
vörö
ökör
bor
1-2-3
vábbá
romba
ket, ug
friss
a legj
egyese
mennyi
lalkozik
Nelzer
T
V
6%
I. és II.
hátsó
kora
váltó nélk
költség
pénzfelvé
szavazott
szerünk
ket a ki
kossá
továbbit.
Alkalm
Büsend
fer k
mester
200 fr
nők 10
vagy p
feljebb
Zongor
gólso
ken, az
sok át
és eső
B E M E
Magy. I
szállít
VI., Klt

Bíró-bizottsági ítélet!

A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft für die Markgrafschaft Mähren 20 gazdánál, kiknél a Thürpil, gyártja Cl. Lageman vegyészeti gyára Aachen, használatban van, köz-kérdést intézett annak hasznavehetőségéről. Ezen köz-kérdésnek eredménye 18 felelethől áll és a következő ítéletben foglalható össze:

"Thürpil a borjuvérhas vagy az egyszerű hasmenés fellépésénél borjuknál és más háziállatoknál, ha az azonnal használatba vétetik, kitűnő orvosi szer. Mint megóvó-szer is nagyon jó szolgálatot tesz. Thürpil minden részről jelesnek van elismerve.

Ezen ítélet alapján a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft für die Markgrafschaft Mähren a Thürpilnek

tiszteletteljes elismerését

fejte ki azon megjegyzéssel, hogy az a gazdaság részére minden tekintetben

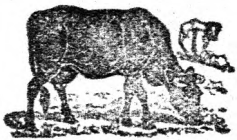
mint értékes segítőszér

jelölendő meg és minden gazdának szükséglet esetén legmelegebben ajánlható.

Die Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft für die Markgrafschaft, Mähren.

Thürpil K 2.50 egy egész és K 1.35 féladag gyógyszereszeknél és állatorvosoknál. Óvakodjunk az utánzatoktól! Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegyészeti gyár Aachen.

Főraktár: Török József gyógyszerháza Buda-pest, VI., Király-u. 12. III

Elsőrendű

Bonyhádi faj

vöröstarka

ökör- és üször-jukak

1-2-3 éves korban, továbbá hízásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyintén hasas vagy friss fejű teheneiket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Vegyések

6%-os pénz

I. és II. helyre budapesti házakra és földbirtokra a legszolidabb alapon, váltó nélkül és minden előleges költség nélkül. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Megszavazott kölcsönökre díjmentesen szerzünk előleget! Megkereséseket a kiadóhivatal "Takarékosság 3908" jellege alatt továbbít. 3908

Eladás

Alkalmi zongoravétel Bösendorfer Schweighofer Kern-Wirtl készítő mesterek gyártmányú 200 forint feletti Pianók 100-150, új zongorák vagy pianó 250 forint feletti, minden árban. Zongorák, csababalanogások hegyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközölte. U. REMÉNYI MIHÁLY a Magyar Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-u. 58. 5472

Egy teljesen új 10. sz., kb. 35 tényleges lőerőt kifejtő, vonatra, cséplésre és szántási célokra is egyaránt alkalmas eredeti angol Robey székerekű maanjáró gémozony eladó és megtekinthető Szűcs Ödönél Budapest, VI., Nagy-mező-utca 66. 3981

54 éves tapasztalatom a hazai sertésenyésztés és hizálás terén. Irta Fodor Antal földbirtokos. 1 kor. 70 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

Tarkabab csélédeknek és aratóknak konvenczióul, ugyintén tökmag és napraforgópogácsa legjutányosabban beszerezhető bármily mennyiségben Klein Ferenc és Fia csernel Budapest, Kálman-utca 17. 3862

Koránérő, utántermesztett Székelyalutrottnál. Ara, a vevő zsebkéjében Császár vasutállomásra szállítva, q-kint 16 korona. Uradalmi gazdaság Majk. u. p. Oroslány, Komárom megye. 3963

Kertészetek kézikönyve. Tízletes utasítás a konyhakertészet, gyümölcsenyésztés és virág-művelés körében. Irta Galgóczi Károly. 2 kor. 20 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Szőlőkaró, 30 ezer tőről vágott gömbölyű fenyőkaró 2 és fél méter huzuságban bányafünyadt állomások kocsiba rakva ezre 50 koronáért kapható Vinz-G. Örgynei, Bánffy-hunyadon. 3966

Ugocsa megyében, a Tisza 257 holdas birtok belsőleg, gazdasági épületekkel és egy malommal 58.000 forintért eladó. Fővárosi Közvetítési Iroda Dohány-utca 30. 4005

Vizsla idomítása. Függetlenül ebek gyűjkeztelése. Irta Fónagy József. Kötve. 6 kor. 20 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Nógrád és Gömör határán, négy és fél hektár 3000 holdas uradalmi birtok, urasági lakással és gazdasági épületekkel, egy millió koronáért eladó. Bankéher 620.000 korona. Fővárosi köztvetítési Iroda Dohány-utca 30. 4004

Krassó-Szörényben 600 kat. holdas birtok, viri lakás, ispani lakás, gazdasági épületek, vetés és holt felszereléssel és gazdasági szeszyarral 75.000 forintért eladó. Fővárosi Közvetítési Iroda Dohány-utca 30. szám. 4003

Gőzkazánok, lokomobil és kezeléséről. 650 kérdés és felelet. Irta Morva Rezső. 4 kor. 30 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Pozsony megyében vasút mellett, 221 holdas birtok, vetéssel, 65 és holt felszereléssel, viri lakással, 70.000 forintért eladó. Fővárosi Közvetítési Iroda Dohány-utca 30. szám. 4002

Adófizetők tanácsadója. Utalgatást nyújt mindabban amit az összes állami és községi adókról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Irta: Honffy Lajos. 2-ik javított és bővített kiadás. Ara bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

LEGYEK konyhából, kamrából, mézszárszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűzettek, ha a falakat LEGY-BONODORRAL meszeljük. Legjobb már kora tavaszsal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírásai 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető FODOR FERENCZNÉL Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40. H. Számos elismerőlevél. 287

Préselt bizaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6908

Fiedler János lenfonógyára vesz nyers lenkórót

szál-nyereshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

A vadon termő gyógynövények,

valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítésének rövid ismertetése — Irta: PÁTER BÉLA a kolozsvári gazdas. akad. tanára.

Szerző, ezen 58 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utalgatásokkal szolgál azok azedése, szárítása, csomagolása és értékesítése iránt. Bolti ára vászonkötésben 5.— kor. Az OMGE tagjai és a "Köztelek" előfizetési számára 4.— korona. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. szárr.

Nedves falak gyökerez szárazzáttételé, istálló-mennyezetek

tökéletes páramentesítés, szab. "Rosmos" hornyóli asphaltemezzel kitűnően bevált. Felvilágosítást ad: Greif Antal mernök Budapest, VIII., Salétrom-utca 10. (Telefon.)

Prairie Királyné tengeri, bőtermő, 100 kg. 16 K.

Putyi tengeri, piros, korai 100 kg. 16 kor.

Székely tengeri, sárga, legkorábbi 100kg. 18K.

Amerikai dió, szil, körissorfák 100 db 70 kor.

Pekingi kacsozás tuezatja 8 kor.

Olaszemdeni fibatojás tuezatja 24 kor.

Bronzpulykatojás tuezatja 12 kor.

Fehér és fekete Urpir g-tontojás tuez. 12 kor.

Magyar üszök 1—2 évesek 60 kg.-kint 80 fill.

Magyar üszök 2—4 évesek 60 kg.-kint 70 fill.

Magyar igásökrök dbja 5 1/2 mm. 500 kor.

Magyar bikák darabja 600—1600 kor.

Lámpanélküli melegviz-fűtésű keltetőgép 130 tyuktojásra 120 kor.

Grof Teleki Arvéd uradalmában, posta, távirda, vasut KONCZA.

Magyar gazdák a német földről. Az OMGE által 1907 május-június havában rendezett németországi tanulmányúton szerzett benyomások és tapasztalatok ismertetése íráshat és képekben. 5.50 K előleg beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Bérlés átadás. Társas viszonyból kiltyólag Vas megyében város és vasút közelében egy jó homokos agyagtalaja 1300 holdas birtok, még hátraevő 15 éves szerződéssel aratás után átadandó. Évi bér és adó 16000 kor. Cím a kiadóhivatalban 3979

Circa 300 kat. hold bérléssel keresek mélyebb átvételre Szatmár vagy Szilfegy megye szívében, környékülvétől, jó erőben levő talajjal, jó és elegendő gazdasági épületekkel, tisztességes lakással. Részletes ajánlatokat, bővebbek kizárásával, "A PATRIA" r.-t. jellege alatt a kiadóhivatalba kérek. 3993

1000 hold bérléssel vállalat miatt, azonnal átvételre, oly módon, hogy összes élő és holt felszerelés, vetés, konvenczió gabonák átadának. Bérléssel ez az év az első, időtartam 12 év. Atadó eddigi kimutatható összes készpénzkiadását megtéríthet kívánja, ezenfelül 12.000 korona személyi kiadásának visszatérítését. Birtok Duna és Tónál mentén fekszik, sík, egy tágban, 1. oszt. szarvas és csukkorrepaternő belső 800 hold, homokos 120 hold, kaszáló 30 hold, szőlő 16 hold, többi legelő és felség. Hasznosbér 20.000 korona és adó. Haiszobás urfak 5 hold parkban. Istállók 130 db marhára. Marhatálmány 50 db fejtésben, 40 db járműökrök, 70 db gulyabeli, 10.16. Átvételhez kb. 120.000 korona kell egész évi hasznobérrel együtt. Ügyrökök kizárva. Cím a kiadóhivatalban. 2980

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kintő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországba, melyek bármely díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyuk-, liba-, fogoly-, fűszár- és kacsoztatókhoz. Keltetőgépek részletes ismertetése. Keltetőgépek szabadszánya Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. Műk, Reichenberg 2. szám, bei Wism. — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

A legjobb KAPTÁRAK Meister Testvérek kaptárgyárában Budapest, VII., Dongó-u. 3-5. Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgál a MEISTER TESTVÉREK faurugyára. 491

GŐZMIVELÉS.
 Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; épteg
 mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy azzal címembes forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzszántási vállalkozó
 BUDAPEST-KELENFÖLD.

Eladó mélt. dr. gróf Almásy Imre ur pusztadőzsai uradal-
 mában 37 darab számfelüti egyéves

magyar tinó-borju.

Posta: Zsáka. Vasut: Berettyó-Ujfalu.

Gazdák figyelmébe!

Van szerencsém tisztelt vevőim és gazdatársaim
 becses tudomására hozni, hogy a 60 év óta fennálló
 eredeti tisztavérű **berni** tehenészetemet békésmegyei
 kamuti gazdaságomból somogy megyei **németladi** gazda-
 ságomba áttettem, ahol ezentul is állandóan tiszta-
 vérű **berni** bikák eladásra fel vannak állítva.

Ugyanott telivér és félvér ardenni mének és mén-
 csikók eladók. Posta és távirat: **Németlad.**

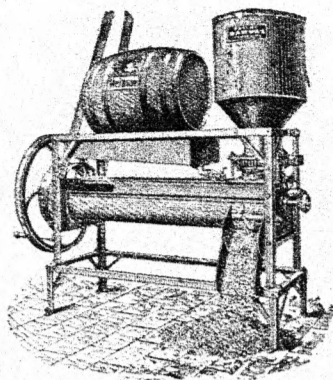
Gróf Hoyos Miksa.

Eladó.

Juhászat csökkentése folytán méltós. gróf Hunyadi
 László ur többszörösen kitüntetett **Merinó Elektoral**
Negretti tenyészetéből, több tenyésztésre kiválóan alkalmas

tenyészanyák és kosok eladók.

Venni szándékozók forduljanak az **uradalmi jószág-
 felügyelőséghez, Ürmény (Nyitra m.),** hol a tenyészet
 bármikor megtekinthető.

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő!
 Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló,
 tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket
 kézi- vagy hajtóerőre berendezve!

3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.
**AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT ELLÁTÓ
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG** iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.
 Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, „Agrikultura” org
 trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.
 Sürgőnyozim: **OXYGEN.** Telefon: 99-43.

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.

Réjeli szántásoknál gőzekre
 különösen alkalmasak, mert nap-
 pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-,
 asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
 Fővárosi Orfeum mellett.
 Telefon 4100. Sürgőnyozim: Pneumatik.
 Arjogyzék kívánatra ingyen és bér-
 mentve.

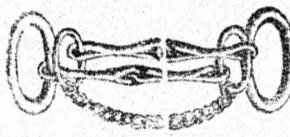

A legeltetési rendről.

A mezőgazdaságról és mezőrend-
 őrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz.
 rendelkezései alá eső területeken.
 Az érdekeltek birtokos közbizony-
 használatára. Ajánlja a m. kir.
 földművelésügyi miniszter 98191-
 1906. 01. 13105-1908. sz. rendelet-
 tével. Irta: Dr. Pavlik Sándor.
 Ára 2 kor. 20 fillér, mely összeg-
 nek előleges beküldése ellenében
 bérmentve szállítja a „Pátria”
 r.-t. gazd. szakönyvkereskedése,
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.
 (Köztelek).

A baromfiaknak nevelése

és járványos betegségeiknek sike-
 res gyógyítása. Irta: Zsarolyáni
 Márton Ilka. Ára: 1.- K. Meg-
 rendelhető a „Pátria” r.-t. gazda-
 sági szakönyvkereskedésében,
 Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Védelem a baleset ellen!

Nem törhet ki a ló többé, ha
 a szab. biztonsági zablá-
 használatjuk.

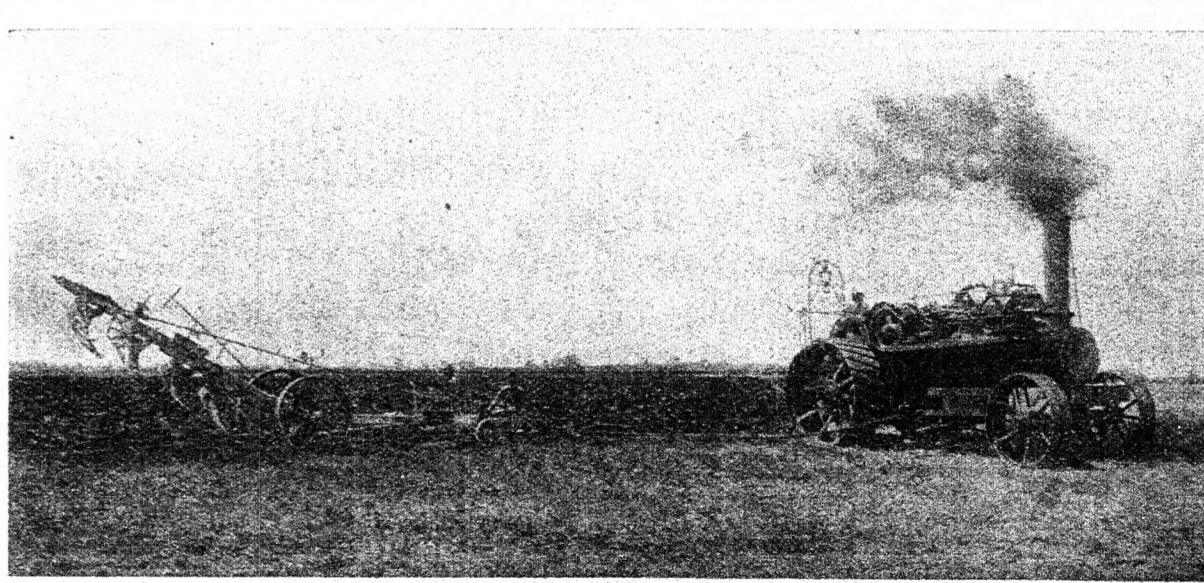
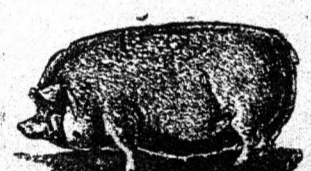
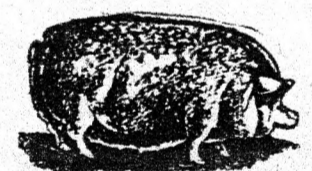
Ara 4-9 korona darabonként. :: Prospektusok ingyen.
J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.

Spárga- termelés kézikönyve.
 Francia források és
 saját tapasztalatai nyomán írta
 Légrady Károly. 45 fillér előleges
 beküldése ellenében bérmentve
 szállítja a „Pátria” gazd. szak-
 könyvkereskedése Budapest, IX.,
 Üllői ut 25.

**A mezőgazdasági szünő-
 termelés és értékesítés.** 79 rajzzal. Irta:
 Molnár István. Vázonkötésben
 K 5.20 előleges beküldése ellené-
 ben bérmentve küldi a „Pátria”
 r.-t. gazdasági szakönyvkeres-
 dése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszkö-
 zötteknek sovány ugy hizott állapotban

URL REZSŐ
 sertésbizom'nyosnál, Buda-
 pest, VIII., Népszínház-u. 22.
 (Polgári sertésde bérpalota.)
 Telefon: 97-05 Interurbán.
 Felvilágosítással kész-
 séggel szolgál.

Magyar gyártmányu
 kétgéprendszerü
Gőzekéket
 a legtökéletesebb kivitelben készít:
GANZ és TÁRSA
 Vasöntő- és Gégyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.
 Részletes leirással és ajánlattal
 szívesen szolgálunk.

„Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papír-lysz r.-t. papírcaza.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT ELLÁTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Az Országos Nem Egész évre 24

AZ O az „Országos földművelésügyi 1908. évi m órákor a „K Tárgyak 1. Az alfö 2. A Tem javaslat a tárgyában.

Országos Az OMGE gatasával 19 időben Buda országos sörö A kiállít országai teri árpával és k A kiállítás 9-5 kg. Az á árpamennyis zacskóba os egyikébe kb. m. kir. növén óvárra küld gezni fogja. A beküldé legalább 5 q A komlóminu czimére, Bu dendők be. A bírálat komlóminták díjakkal fog Készpénz Sörárpára II. díj a 100